

SOTAVETERAANI KRIGSVETERAANI

N:o 4/2010 ■ Tarkastettu levikki 68 225 ■ Syyskuun 15. päivänä 2010

Reserviupseerikoulun 90-vuotista taivalta juhlisti kesäkuussa Haminassa 3 500 juhlijaa, joista 3 000 osallistui marssiin. Lippulinnaa kärkeä marssi ryhdyttiä RUK:sta reserviupseerikurssin johtaja, everstiluutnantti Rami Saari. Kuvat: RUK/Kirsi Lauri

Sotaveteraaniliiton golf-kisa järjestettiin toistamiseen Hyvinkäällä Kytäjän maisemissa. Helteisessä säässä 18 sotaveteraania kiersi radan. Golfajat yhteiskuvassa lipunnoston jälkeen (s. 42).

Veteraanilisän maksaminen alkoi sivu 3

Kainuun maakunta huolehtii veteraaneistaan sivu 3

Takuueläke parantaa pienituloisten asemaa sivu 3

Antti J. Näsi haastattelussa sivut 8-9

Talvisodan rintamamiehet sivut 18-19

Sotaveteraanikuorot Hamina Tattoossa sivu 23

Korven Kaiku -lehti vaalii perinnettä sivut 27-30

Rintamanaiset kesäpäivillään sivu 34

Helsingissä 15. syyskuuta 2010

Veteraanijärjestöjen historiaa ja nykyarkea

Sodan päättymisestä ei ehtinyt kulua puolta vuotakaan, kun talvisodan taistelijat järjestäytyivät. Suomen Aseveljien Liitto perustettiin Helsingissä 4. elokuuta 1940, Sotainvalidien Veljesliitto Jyväskylässä kaksi viikkoa myöhemmin 18. elokuuta.

Liittoutuneiden valvontakomission painostuksesta Aseveljiliitto lakkautettiin valtioneuvoston päätöksellä 25. tammikuuta 1945. Liitto oli tuolloin maan suurin kansalaisjärjestö. Siihen kuului yli 400 yhdistystä ja noin 240 000 jäsentä. Lakkautuspäätös oli kova isku käytyjen sotien veteraaneille. Järjestö oli ollut ennen muuta sosiaalinen huoltojärjestö. ”Sodasta rauhan toimiin palanneiden satojen tuhansien miesten ja naisten ja heidän omaistensa pulmissa olisi ollut valtavasti tehtävää koko maan kattaneille aseveliyhteisöille”, totesi lehtemme pääkirjoitus kymmenen vuotta sitten. Kuluvan vuoden kesäkuun numero sisälsi historioitsija Eino Ketolan kiintoisan kuvauksen ja pohdinnan Aseveljiliiton perustamisesta ja aseveljeyden hengen säilymisestä suomalaisen yhteiskunnan aatteellisena perusvoimana.

Sotainvalidien Veljesliiton seitsemän vuosikymmenen työ jäsentensä hyväksi on määrätietoisuudellaan ja tuloksellisuudellaan osoittanut, että järjestöllä on ollut kunniapuheenjohtajansa marsalkka Mannerheimin edellyttämää sisäistä voimaa vaikeuksien voittamiseksi ja eteenpäin pääsemiseksi. Suomen Sotaveteraaniliitto onnittelee Veljesliittoa merkkipäivän johdosta ja toivottaa sen yhä vaativana jatkuvalla työlle parhaita menestystä. Veljesliiton toiminta ja saavutukset ovat antaneet virikkeitä myös muille veteraaniyhteisöille. Esimerkin siitä tarjoaa vaikkapa asunon korjausneuvonnan laajeneminen kaikkia veteraaneja koskevaksi 90-luvun puolivälissä. Sen jälkeen tapahtunut kotiaavustajatoiminnan viriäminen ja kehitys tarjoaa sekin esimerkin järjestöjen kiinteytyneestä yhteistyöstä.

* * *

Näyttää siltä, että neljän veteraanijärjestömme yhteistyölle on alkaneella syyskaudella korostettua tarvetta. Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta teki vuoden alussa esityksensä veteraanietuuksiksi valtion tulo- ja menoarviossa vuonna 2011. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen neuvottelukunta kansanedustajajäsenenä oli esityksille myönteinen. Valtiovarainministeriön esitys valtioneuvoston käsittelyyn oli järjestöille pettymys. Hallituksen budjettiriihen avaus 2.3 miljoonan euron määrärahasta rintamaveteraanien kotona selviytymiseen oli tietenkin mieluisa asia. Ilmeistä kuitenkin on, että viime käden päättäjien, kansanedustajien luo järjestöillä on jälleen kerran asiaa.

Etenkään kuntoutusmäärärahojen rajua pudotusta 28 miljoonaan euroon on vaikea ymmärtää. Vuoden 2010 kuntoutusvarat 34 miljoonaa euroa olivat jo tuoreeltaan osoittautuneet riittämättömiksi, minkä vuoksi järjestöt olivat pitäneet niiden ennallaan säilyttämistä välttämättömänä.

Eduskunnan I varapuhemies Seppo Kääriäinen totesi valtiohallituksen tervehdyksessä kesäkuun Kuopion liittokokouksen väelle: ”Olenneista on nyt jatkaa veteraaniasiain hoitoa niiden suuntaviivojen mukaan, jotka Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto, Sotainvalidien Veljesliitto ja Rintamaveteraanien liitto ovat esittäneet Rintamaveteraaniasiain neuvottelukunnalle”. Tätä mieltä toivoisi Eduskunnasta löytyvän laajalti sen käydessä syystyössään hallituksen esityksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Aarno Strömmer

Huomiota näkyvyyteen

Sotaveteraaniliiton aikaisempi puheenjohtaja Aarno Lampi toisti monia kertoja, miten veteraanijärjestö kohtaa näkyvyyden suhteen toisenlaisen tilanteen, kun tullaan aikaan, jolloin veteraanit eivät enää ole tehtäviä hoitamassa ja luomassa kuvaa veteraanijärjestönä. Aarno Lampikin on pois ja veteraanityön toimijat ovat viime vuosien aikana nuorentuneet merkittävästi. Aarno Lammen viesti on osoittautunut oikeaksi.

Vielä 1990-luvulla Sotaveteraanien itsensä hoitaessa käytännöllisesti katsoen lähes kaikki tehtävät oli järjestöstä välittyvä kuva selkeä. Viestille, asialle ja järjestölle antoi kasvot sodassa itse ollut veteraani, joka hoiti aseveljiensä asiaa, yhteistä asiaa. Nyt veteraanien jo luovutettua valtaosan tehtävistä nuoremmille esillä olija onkin usein veteraanin poika tai tytär. Hän on veteraanista seuraavaa sukupolvea, joka on sitoutunut tukemaan sotaveteraanien hyväksi tehtävää työtä.

Kun veteraania nuorempi on valittu vaikka yhdistyksen puheenjohtajaksi on hänellä luonnollisesti kaikki samat vastuut ja velvollisuudet

kuin veteraanipuheenjohtajallakin oli. Kokemukset nuoremmista puheenjohtajista ovat lähes kokonaan hyvin myönteisiä. He ovat hyvällä tavalla omaksuneet sotaveteraaniyhteisössä vallitsevan hengen ja halunneet jatkaa sitä. Nuoremmilla olevat tuoreemmat yhteydet yhteiskuntaan ja päätöksentekijöihin ovat antaneet erinomaisen pohjan suunnitella ja toteuttaa tehokkaasti paikallisia tukitoimia veteraanien hyväksi.

Keskuudessamme on vielä pitkään sotaveteraaneja, joiden hyväksi me nuoremmat teemme työtä. Meidän tulee jatkovasti pitää mielessä vaikutelma, jonka jätämme. Monesti edustus- tai muu tehtävä edellyttää, että edustajaksemme kannattaisikin nimetä sotaveteraani eikä yhdistyksen nuorempi edustaja. Toimella emme häviä mitään, mutta pystymme luomaan kuvaa vireänä veteraanien asialle omistautuvana järjestönä. Sotaveteraanit saavat jakamattoman huomion paikassa kuin paikassa. Miksi emme käyttäisi heitä niin pitkään kuin mahdollista?

Markku Seppä

Adolf Ehrnroothin rahaston tunnustuspalkinnot

Tänä vuonna jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin rahaston arvostettu tunnustuspalkinto myönnettiin seuraaville:

1. **Aino Hakala** Pori
2. **Antti Jänkälä** Rovaniemi
3. **Risto Knaapi** Isokyrö
4. **Irja Kononen** Kiuruvesi
5. **Pentti Korpimies** Lahti
6. **Kauno Laine** Sodankylä
7. **Eino Lumpeela** Outokumpu
8. **Lars Löflund** Helsinki
9. **Vilho Raatikainen** Ristiina
10. **Ole Wasz-Höckert** Helsinki
11. **Erkki Vitikainen** Kouvola

Palkinnot jakoi Savon Prikaatin vuosipäivänä 13.6.2010 Mikkelissä Kyyhkylän kartanossa rahaston toimikunnan puheenjohtaja professori **Veli Matti Huitinen**. Saajien puolesta kiitospuheen piti **Risto Knaapi**.

Saman päivän aamulla osallistuttiin myös perinteiseen juhlahetkeen seppeleenlaskuineen Porrassalmen taistelun muistomerkillä. Siellä paikalla oli mm. Porin Prikaatin komentaja

eversti **Eero Pyötsiä**, soitto-kunta sekä JR 7 Perinnetoimikunnan ja Savon sotilasperinneyhdistyksen edustajia. Päivän ohjelma jatkui Kyyhkylän kartanossa, jossa mm. ruotsalainen tietokirjailija, von Döbelnin suvun edustaja **Elisabeth Goldstein** kertoi laajasta Döbelnin elämäkertateoksesta, jota hän kirjoittaa.

Teksti ja kuva: Juhani Saari

Paikalle saapuneet palkitut (vas.) Ole Wasz-Höckert, Risto Knaapi, Vilho Raatikainen, Erkki Vitikainen ja Kauno Laine.

Kainuun maakunta huolehtii veteraaneistaan

Kainuussa liki puolitoistasataa veteraania/puolisoa jää kuntouttamatta, mikäli lisärahaa ei tule syksyllä Valtiokonttorin kautta haettavasta lisämäärärahasta. Kuntoutusmäärärahojen riittävyys on todettu aivan liian niukaksi tarpeeseen nähden.

Kainuu maakunta-kuntayhtymä noudattaa kuntoutukseen valinnoissaan Valtiokonttorin ohjeita. Viime vuosien tehostettu tiedottaminen veteraanasioissa on pitänyt kuntoutukseen hakevien määrän korkealla. Lisäksi toimintakykyisyydessä tapahtuvat muutokset lisäävät kuntoutuksen tarvetta. Tarvitaan myös pitempiä kuntoutusjaksoja, jotta niillä saavutettaisiin tarvittava hyöty veteraanin kotona selviytymistä ajatellen. Kainuussa ei ole voitu määrärahojen niukuudesta johtuen järjestää kaikille veteraaneille vuosittaista kuntoutusta, vaan päätöksiä on jouduttu siirtämään seuraavalle vuodelle. Kainuun maakun-

nassa kuntoutusta seurataan ja toteutetaan niin hyvin, kun se määrärahojen puitteissa on mahdollista.

Veteraanien palveluseteliasia Kainuussa on hyvällä mallilla. Maakunta varasi vuonna 2010 rahaa 250 000 euroa palveluseteliin, joita voidaan käyttää siivous- ym. kotona tarvittavien palveluiden hankkimiseen. Sillä rahalla saatiin kuusi kappaletta 45 euron hintaisia palvelusetelitä 970 kainuulaiselle sotiemme veteraanille ja leskelle. Raha loppui kuitenkin kevättälvella, mutta maakuntahallitus lisäsi tuota määrärahan käyttöoikeutta vielä 40 500 eurolla, joten nyt palvelusetelit on saatu suunnilleen kaikille niitä hakeneille eli vähän yli 1100 henkilölle. Maakunnan veteraanit ja lesket ovat tyytyväisiä tähän palveluun.

Reijo Inget
veteraanasiamies
Kainuun maakunta-
kuntayhtymä

Veteraanilisä maksuun syyskuussa

Syyskuusta alkaen lähes 8 000 veteraania saa 50 euron kuukausittaisen veteraanilisän. Veteraanilisää maksetaan niille veteraaneille, jotka saavat Kelasta ylimääräistä rintamalisää sekä korotettua tai ylintä eläkettä saavan hoitotukea. Tuki kohdistuu kaikkein pienituloisimmille, jo hoidon ja tuen tarpeessa oleville veteraaneille.

Veteraanilisää ei tarvit-

se erikseen hakea, koska lisän maksamisen edellytykset ovat Kelan tiedossa. Veteraanilisä on verotonta ja se ei pienennä eläkkeensaajan asumistukea.

Lisä maksetaan myös laitoshoidossa oleville veteraaneille, mutta se otetaan huomioon pitkäaikaishoidon maksussa, jonka laitos tai kunta perii veteraaneilta.

Anni Grundström

Takuueläke parantaa kaikkein pienituloisimpien toimeentuloa

Laki takuueläkkeestä tulee voimaan 1.3.2011. Tilastokeskuksen tulonjakotilaston mukaan eläkeläiset ovat suurin pienituloisten ryhmä. Noin 200 000 eläkeläistä asuu pienituloisessa kotitaloudessa.

Kansaneläkkeen taso on jätynyt jälkeen yleisestä tulotasosta ja elintason noususta. Kansaneläkettä tarkistetaan vuosittain

kansaneläkeindeksillä, joka takaa eläkkeen ostovoiman säilymisen, mutta ei riitä turvaamaan eläkkeensaajille kohtuullista toimeentuloa muihin väestöryhmiin verrattuna.

Takuueläke korottaa Suomessa asuvalle maksettavan vähimmäiseläkkeen 685 euroon nykyisestä 584 eurosta. Takuueläkettä maksetaan henkilölle, jonka eläke ennen vero-

tusta ovat enintään 685 euroa.

Kela lähettää tammikuussa 2011 lopulla kirjeen ja esitetyt hakemuslomakkeen kaikille täyden kansaneläkkeen saajille, joita on noin 86 000. Takuueläkkeessä on 6 kuukauden takautuva hakuaika. Eläke myönnetään 1.3. alkaen, vaikka sitä hakisi vasta syyskuussa 2011.

Kansaneläkkeen täysi määrä ja tulorajat, joilla saa täyden tai ei saa lainkaan kansaneläkettä, e/kk (bruttotuloina)

Perhesuhteet	Kansaneläkkeen täysi määrä	Tuloraja, jolla saa täyden eläkkeen	Tuloraja, jolla ei saa kansaneläkettä
Yksinäinen	584,13	51,54	1 207,38
Avio- tai avoliitto	518,12	51,54	1 075,30

Poliklinikkamaksut poistettu lähes koko maassa

Etelä-Savon, Etelä-Karjalan ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirit päättivät vapauttaa tunnuksen omaavat poliklinikkamasuista 1.9.2010 lukien. Maksuvapautuksen saa esittämällä veteraani- tai rintamalottatunnuksen.

Sairaanhoitopiiri		Maksuvapautus alkaen
Etelä-Pohjanmaan	sairaanhoitopiiri	1.1.2010
Helsingin ja Uudenmaan	sairaanhoitopiiri	1.1.2009
Kainuun maakunta	Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	1.5.2009
Kanta-Hämeen	sairaanhoitopiiri	1.5.2009
Keski-Suomen	sairaanhoitopiiri	1.1.2010
Kymenlaakson	sairaanhoitopiiri	1.9.2008
Pirkanmaan	sairaanhoitopiiri	15.5.2009
Pohjois-Pohjanmaan	sairaanhoitopiiri	1.6.2009
Pohjois-Savon	sairaanhoitopiiri	1.8.2009
Päijät-Hämeen	sairaanhoitopiiri	1.1.2009
Satakunnan	sairaanhoitopiiri	1.9.2009
Itä-Savon	sairaanhoitopiiri	1.9.2009
Keski-Pohjanmaan	erikoissairaanhoito ja peruspalvelukuntayhtymä	1.4.2010
Länsi-Pohjan	sairaanhoitopiiri	1.10.2010
Pohjois-Karjalan	sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä	
Vaasan	sairaanhoitopiiri	Ratkaisuvalta kunnilla
Varsinais-Suomen	sairaanhoitopiiri	1.9.2010
Etelä-Karjalan	sairaanhoitopiiri	1.9.2010
Etelä-Savon	sairaanhoitopiiri	1.9.2010
Lapin	sairaanhoitopiiri	1.6.2010

Puolet veteraaneista kuntoutuksessa

Valtioneuvoston linjauksessa 2004-2007 luvattu vuosittainen kuntoutus ajautuu yhä kauemmaksi tavoitteesta. V. 2009 kuntoutukseen oikeutetuista veteraaneista pääsi kuntoutukseen 50,2 %.

Laitoskuntoutus vähenee, päiväkuntoutus lisääntyy

Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaan laitos- ja avokuntoutuksen suhde tulisi olla 50%-50%. Viime vuonna laitoskun-

toutuksen osuus oli 40 % ja avokuntoutuksen 60 %.

Laitoskuntoutuksessa käytetyin on edelleen 10 vuorokauden jakso. Neljän viikon kuntoutus oli myönnetty 46 veteraanille, kun niitä 2008 myönnettiin 63 veteraanille. Laitoskuntoutuksen osallistui 11 466 veteraania, ja laitoskuntoutuksen veteraanin kanssa osallistui 2 912 puolisoa. Avokuntoutuksen osallistui 14 408 veteraania ja päiväkuntoutuksen 2 316 veteraania.

Määrärahat ja kuntoutuksen oikeutettujen tarkemat määrät kunnittain löytyvät Suomen Sotaveteraaniliiton internet-sivuilta osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi

Rintamaveteraanien kuntoutus 2009 lukuina	
Kuntoutukseen oikeutettuja	56 151
Kuntoutusmääräraha yhteensä	36 771 393,03 euroa
Laitoskuntoutukseen osallistui veteraaneja	11 466
puolisoita	2 912
Avokuntoutukseen osallistui	14 408
Päiväkuntoutukseen osallistui	2 316
Kuntoutusvaroista palautettiin	362 878,06 euroa

Palautukset pieniä

Kunnilta palautui noin yksi prosentti määrärahoista. Suurimpia palauttajia olivat Ahvenanmaa 73 805 euroa, joka on 34 prosenttia määrärahasta, Hanko 7 159 ja Joensuu 18 622 euroa. Ihmetellä sopii Lempäälän 17 150 euroa, Länsi-Turunmaan 29 429 ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän 20 546 palautettua euroa.

Anni Grundström

Onnittelemme

Ilmari Kaitanen 100 vuotta

Tauno Ilmari Kaitanen täytti 100 vuotta tiistaina 17. elokuuta Kuhmoisten Patavedellä.

Ilmari tunnetaan kotikuntansa alueella pitkän päivätyön tehneenä käsityöläisenä, suutarina ja jalkinetyöntekijänä. Pikkupoikana kätensä voittanut nuori mies joutui aseetomaan palvelukseen v. 1931 Tampereen Rykmenttiin, missä hän jo käytti ammattitaitoaan suutarinverstaalla.

Talvisotaan Ilmari Kaitanen lähti Lahden Kansanopistolta muiden kuhmoislaisten miesten muassa osana toimijoukkuetta osoitteena Pikkuakanoja, Pelkosenniemi, Savukoski, Saija ja Vilajoki. Talvisodan päätyttyä Kaitanen ja muutamat muut Kuhmoisten miehet lähetettiin tietoihin Petsamon perille, mistä kotiuttaminen tapahtui toukokuun lopulla 1940.

Jatkosodan ajaksi tuli määräys Hevossairaala kakkoseen Hämeenlinnaan ja sittemmin Panssaripataljoonan jalkinekorjaamolle. Sotilasarvoltaan Kaitanen on alikersantti.

Poikasena suutarinverstaassa opittu ammattitaito antoi toimeentulon aluksi suutarinliikkeiden palveluksessa, sodan jälkeen myös talosta toiseen liikkuvana penkkisuutarina. Oman jalkimon Kaitanen perusti Kuhmoisten kirkonkylään 1949. Yksityisyrittäjänä hän toimi vuoteen 1982 saakka. Yleisön pyynnöstä ja hyvästä terveydestään johtuen käsityöläinen jätti yrittämisen vasta

72-vuotiaana. Korjaamon koneet ja laitteet siirrettiin kotikonnulle verstasmuseoksi, missä pienimuotoinen ja harrastusluontoinen suutarointi on jatkunut viime vuosiin saakka. Näön heiketessä tästä mieluisasta ajankulusta on ollut pakko luopua.

Myönteisyys, hersyvä iloisuus ja lähimmäisen rakkaus yhdistyneenä kristilliseen elämäntavotukseen ovat tämän satavuotiaan salaiset aseet, jotka ovat tuoneet paitsi elämää vuosiin myös valtavan joukon ystäviä ja henkistä hyvinvointia. Paikallinen veteraaniihdistys nimesikin hänet vuoden lähimmäiseksi maailman mielen terveyspäivänä 1996.

Tänä päivänä tervaskanto jatkaa itsellistä elämäänsä omassa kodissaan pihatöitä ja pieniä päivittäispuuhia tehden. Selusta- ja huoltotukea antaa lähellä asuva tytär.

Teksti: Marjatta Mattila
Kuva: Suvi Mattila

Viime kesäkuussa aloittanut sosiaali- ja terveysministeri Juha Rehula kutsui Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnan edustajat vieraiksi ministeriöön. Ajankohtaisina aiheina olivat mm. päättyneen budjettiriihen ratkaisut.

Kuvassa ministeri keskellä pöydän päässä. Oikealta veteraaniliittojen valtuuskunnan puheenjohtaja Onni Toljamo, Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja Aarno Strömmer, Rintama-naisten Liiton puheenjohtaja Kaarina Peltola, Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja Markku Seppä. Vasemmalla Sotainvalidien Veljesliiton puheenjohtaja Juhani Saari (lähempänä ministeriä) ja lakimies Seppo Savolainen. Kuva: Pirjo Jaakola

Mannerheim-ristin ritari Heikki Nykänen 90 vuotta

Kaikki muuttuu, niin ihmiset kuin tavatkin, Mannerheim-ristin ritari 118, Heikki Nykänen on todennut elämänsä aikana monta kertaa. Hän on sen nähnyt omin silmin aloittaessaan maanpuolustajan tehtävänsä 12-vuotiaana helsinkiläisenä suojeluskuntapoikana ja päätyessään eläkkeelle Rauma-Repolan Porin tehtaan konepajaryhmän investointijohtajan tehtävästä 1981.

Sen jälkeenkin Nykänen on sanonut joutuneensa oppimaan yhä uusia asioita pysyäkseen ajan hermolla. Kielivalikoimaan tuli englanninkieli muitten lisäksi, kun työ vei maailman laidalta toiselle. Tietojen käsittely helpotti hänenkin taloudenhoitoaan. Niinpä Nykänen onkin ainoa viime vuosikymmenen ritareista, joka hallitsi itseään omalla tietokoneellaan.

Itse asiassa eläkkeelle jäänti Porista merkitsi Heikki Nykäselä lähes yhtä suurta elämän muutosta kuin sodan päättyminen aikoinaan. Hän rakensi oman maailmansa Forsan Tammelaan sellaiseksi, että siellä pärjäisi läpi vuosien. Lenkkimaastot lähenivät ym-

pärille ja tuli aika koota muistot kirjaksi, Sissisotaa (1983).

Sissiveljet eivät kuitenkaan jääneet sivuun. Kerran vuodesa elokuussa Heikki Nykänen on matkustanut Lappiin. Sissit ovat tavanneet Rovaniemellä, mutta Lapin luonto sai otteen- sa Heikin mielestä ja hän toi sen kotiinsa Tammelaan akvarelleina, mitkä olivat saaneet muotonsa kesävaelluksilla.

Tietenkin viimeiset vuosikymmenet muutoksineen ovat päällimmäisinä Heikillekin, kun elämää arvioidaan. Kaiken pohjalla ovat kuitenkin kokemukset, jotka nostivat luutnantti Kaarlo Heikki Nykäsen 3. Divisioonan kaukopartiosaston johtajan Mannerheim-ristin ritariksi 1.8.1943.

Niihin pitkälti pohjautui koko elämä. Ellei helsinkiläinen tehtaanjohtajan poika olisi saanut varsin itsenäisiä tehtäviä pohjoisella rintamanosalamme, voitaisiin nykyaikaisin psykologian keinoin uskoa, että suomalainen harva puolustus vaati jokaiselta johtajaltaan niin äärimmäistä itsevarmuutta ja nopeaa päätöksentekoa, ettei mikään tehtävä rauhan aikana enää hätkäyttänyt.

Vai mitä olisi sanottava tilanteesta, missä Heikki Nykä-

sen tukikohdan vierestä Keski-Kuittijärvellä tuli yli 100 miehen vihollisen partio ja Nykänen lähti 17 miehensä kanssa sitä ahdistelemaan. Neljätoista vihollista kaatui ja loput pakenivat Uhtualle.

Me nuoremmat voimme onnitella sissipäällikkö ja majuri Heikki Nykästä hänen 90-vuotispäivänään 19.9.. Hän on upea esimerkki siitä, miten ajatusten suuntaaminen eteenpäin tulevaisuuteen voi pitää suomalaisen isänmaan ystävän virkeänä tuloksenaan aina uusi päivä entisen sijaan!

Kari Norkola
Majuri, Mannerheim-ristin
ritarien säätiön hallituksen
jäsen

Annikki Iloranta 90 vuotta

Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön kunniapuheenjohtaja Annikki Iloranta täytti 90 vuotta 13. syyskuuta. Syntymäpäivänsankarin ansioluettelo on pitkä, kansakoulunopettajana jo ennen sotia, lotatoimintaa kotirintamalla ja kenttäsairaaloissa, Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiirin nais-toimikunnan puheenjohtajana 25 vuotta, Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön puheenjohtajana 14 vuotta ja vuodesta 2002 kunniapuheenjohtajana. Hänet on palkittu niin sotaveteraani- kuin myös moninaisista työansioista.

Annikki Iloranta on työsään korostanut yhteistyön voimaa ja hänen sydäntään lähellä on ollut taloudellisen ja henkisen tuen järjestäminen eri toimintojen kautta niin sotaveteraaneille kuin kotirintamalla työskenteleville naisille.

Hän on viisaasti jaksanut neuvoa ja kannustaa myös nuorempia veteraanityöhön tulleita kannattajajäseniä. Hän on kuunnellut ja tuonut ajatuksi- aan esille, kiitos siitä.

Annikki asuu Hauholla, syntymäkotinsa läheisyydessä, yhdessä miehensä Aarnen kanssa rakentamassaan Ilorannassa. Ilorannan maatilaa ja matkailuyritystä isännöi tytär miehineen ja Annikki osallistuu vielä moneen toimintaan. Tapaamisemme yhteydessä kesällä oli helppo aistia Annikkiin kohdistuva arvostus vieraiden joukossa. Kuten hän itse totesi, hänen sydämensä ja vahvuutensa on hämäläisissä juurissa Hauholla ja niitä ei kukaan voi irti repiä. Voinen sanoa: oikea Ilorannan vanha emäntä, kuten Niskavuoressa aikoinaan.

Yhdymme kaikki toivottamaan Annikille voimia ja jak-

samista edelleen. Hänen kaltaistensa naisten käden jälki näkyy ja tulee säilymään veteraanityössä hamaan tulevaisuuteen.

Anni Grundström

Nils-Börje Stormbom 85 vuotta

Sotaveteraaniveljemme, Vaasan Rintama- ja Sotaveteraanit ry:n yhdistyksen jäsen, professori Nils-Börje Stormbom täyttää 85 vuotta 26. syyskuuta. Hän on syntynyt Vaasassa, ollut kotikaupungilleen uskolinen ja nauttii eläkepäiviään syntymäkaupungissaan.

Hän suoritti ylioppilastutkinnon vuonna 1945, opiskeli Svenska Medborgarhögskolanissa vuosina 1945-1947 suorittaen sosionomin tutkinnon. Hän on osallistunut useissa eri maissa järjestettyihin opintomatkoihin. Lehtimiesuransa hän aloitti Vasabladetissa palvelen lehteä vuoteen 1951, minkä jälkeen hän toimi Hufvustadsbladetin kulttuuri-toimittajana sekä kirjallisuusarvostelijana vuoteen 1964. Samanaikaisesti hän palveli Vasabladetissa toimien tämän lehden kulttuuritoimittajana sekä Helsinki-kirjeenvaihtajana. Stormbom aloitti Yleisradiossa v. 1966 pitkän tähtäimen suunnittelujohtajan tehtävissä, vuosina 1971-1975 hän toimi Nordvisionin pääsihteerinä. Edelleen hän ehti olla Horisont-lehden toimittajana vuosina 1954-1965, sekä Nya Argus -lehden päätoimittajana vuosina 1966-1974, sekä lehden toimituksen jäsen aina vuoteen 1980.

Nils-Börje Stormbomin tahto on ollut eri tahoilla erittäin kysytty. Hän on toiminut aktiivisesti Ruotsinkielisen Pohjanmaan kirjallisuusseuran johdossa sekä hallituksen jäsenenä Suomen ruotsinkielisessä kirjallisuusseurassa, samoin Eino Leino -seurassa, Väinö Linna -yhdistyksessä sekä Suomen kirjallisuusarvostelijain liitossa. Hän on aktiivisesti toiminut myös suomenruotsalaisessa teatteritoiminnassa.

Vuodesta 1976 on Nils-Börje Stormbom toiminut vapaana kirjailijana ja kielenkääntäjänä. Hänen kirjoittamiaan ovat

mm. Wasa Teaterin historia ja Vasabladetin legendaarisen päätoimittajan Edvin Sundqvistin monografia, Väinö Linna -monografia sekä Kirjailijan tie ja teokset. Hänen käännöstyönsä käsittää yli sata kaunokirjallisuuden teosta, lyriikkaa, dramatiikkaa, muistelmia ym.

Hänen kirjailijateoksiaan ja käännöstöitään on suuresti arvostettu. Hän on saanut useampia palkintoja, mm. Suomen Valtion 1974, Ruotsin kirjailijarahaston 1971 ja 1979, Tampereen kirjailijapalkinnon 1964 ja Eino-Leino palkinnon 1977. Hänelle on myönnetty professorin arvonimi vuonna 1978 ja suotu myös Suomen Leijonan Pro Finlandia -mitali.

Lehtemme on saanut nauttia hänen osaamisestaan toimitusneuvoston jäsenenä puolentoista vuosikymmenen ajan. Hän on avustanut kääntämällä pääkirjoitukset sekä myös muita kirjoituksia ruotsinkielelle.

Stormbom on kirjoittanut Vaasan Sotaveteraanipiirin 30-vuotishistorian, ja osallistunut piirin 40-vuotishistorian tekoon sekä monien vuosien ajan aktiivisella työpanoksella osallistunut piirin oman lehden tekoon.

Liittomme, Vaasan piiri, Vaasan yhdistys ja tämä lehti esittää päivänsankarille suurella kiitollisuudella veljellisimmät onnen toivotukset.

Holger Strandberg

Juhani Penttilä 75 vuotta

Suomen Sotaveteraaniliiton valtuuston jäsen ja liiton ansiomerkkitoimikunnan puheenjohtaja Veli Juhani Penttilä täyttää 75 vuotta 15. syyskuuta Tammelassa. Hän on syntynyt Orivedellä ja on viettänyt kireisiä eläkepäiviään Tammelassa.

Elämäntyönsä Juhani Penttilä on suorittanut kunnalliselämän piirissä. Hänet valittiin vuonna 1967 Tammelan kunnanjohtajaksi hänen toimessaan samanaikaisesti Tammelan kunnanhallituksen puheenjohtajana vuoden 1977 loppuun. Ansiokas ura kun-

nanjohtajana päättyi vuonna 1996, jolloin hän jäi eläkkeelle.

Aktiiviuransa aikana Juhani Penttilä on hoitanut lukuisia niin kunnallisia kuin muitakin luottamustoimia. Suuri osa niistä on ollut virkaan liittyviä, osa maa- ja seutukunnallisia.

Sotiemme veteraanit ja työheidän elinehtojensa parantamiseksi on aina ollut lähellä Juhaniin sydäntä. Heti eläkkeelle siirtymisen jälkeen hänet valittiin Tammelan Sotaveteraaniiyhdistyksen hallitukseen 1997. Yhdistyksen puheenjohtajaksi hänet valittiin 2002 ja tässä tehtävässä hän toimii edelleen. Vuotta aikaisemmin hänet oli valittu Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiirin puheenjohtajaksi, jossa tehtävässä hän toimii edelleen. Hän on Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiirin ensimmäinen puheenjohtaja, joka ei itse ole sotaveteraani. Hänen arvomaailmansa ja välitön luonteensa sopii nykyiseen tehtävään. Piirin kaikki 15 yhdistystä ovat ottaneet hänet omakseen niin kuin aikanaan

kuntalaiset Tammelassa, jotka antoivat hänelle lempinimen ”Kunnan Jussi”. Hän on johtanut Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiriä kymmenen vuotta, joka omalta osaltaan kertoo, miten hyvin hän on työssään onnistunut. Hänen tietotaitonsa veteraanisukupolven asioista ja elämän vaiheista on niin kattava, että sitä voidaan hyödyntää, kun suunnitellaan siirtymistä perinneaikakauden.

Juhani Penttilä on toiminut Suomen Sotaveteraaniliiton hallituksen jäsenenä useana vuonna ja jatkaa edelleen liiton luottamuselimissä. Kaikkia näitä tehtäviä hän on hoitanut tehokkaasti ja hänelle ominaisella uutteruudella.

Varusmiespalvelunsa Juhani Penttilä suoritti vv. 1955-1956. Sotilasarvoltaan hän on reservin kapteeni. Ansioistaan hänelle on myönnetty lukuisia kunnia- ja ansiomerkkejä, mm. SVR R.

Pertti von Herten

Olli Nepponen 70 vuotta

Olli Nepponen syntyi Turussa 22.9.1940. Ylioppilaaksi hän kirjoitti Loimaan yhteiskoulusta, valmistui Kadettikoulusta 1962 ja Sotakorkeakoulusta 1975.

Olli Nepponen on toiminut kouluttajana ja opettajana eri joukko-osastoissa. Sotakorkeakoulun jälkeen hän toimi osastoiesiupseerina Pääesikunnan operatiivisella osastolla, Karjalan Prikaatin Jääkäripataljoonan komentajana 1981-83 ja esikuntapäällikkönä 1983-84, pääesikunnan tiedotusosaston päällikkönä 1984-88, Porin Prikaatin komentajana 1988-92 sekä Mikkelin Sotilasläänin komentajana 1993-98.

Prikaatikenraaliksi hänet ylennettiin 1996.

Eduskunnan jäsenenä hän on ollut vuodesta 1999. Hän on toiminut puolustusvaliokunnassa vuodesta 1999 ja toimii tällä kaudella valiokunnan varapuheenjohtajana. Valtiovarainvaliokunnassa hän on ollut vuodesta 2003 toimien nyt hallinto- ja turvallisuusjaoston puheenjohtaja sekä jäsenenä työ- ja elinkeinojaostossa

ja maatalousjaostossa. Lisäksi Nepponen on ollut jäsenenä talousvaliokunnassa 2000-03 sekä maa- ja metsätalousvaliokunnassa 1999-2007.

Olli Nepponen on toiminut turvallisuus- ja puolustuspoliittisten selonteiden valmistelussa ja varapuheenjohtajana turvallisuuspoliittisessa seurantar ryhmässä 2007-08.

Olli Nepponen on eduskunnan valitsemana Suomen Pankin ja Sitran sekä Valtion varainrahaston tilintarkastajien puheenjohtaja.

Mikkelin kaupunginvaltuustossa Olli Nepponen on ollut vuodesta 2000 toimien varapuheenjohtajana 2000-04 ja vuodesta 2005 lähtien puheenjohtajana. Etelä-Savon maakuntavaltuuston puheenjohtajana Nepponen toimi 2001-08.

Lisäksi Olli Nepposella on ollut luottamustoimia Helsingin NMKY:ssä, Sotilaskotiliitossa, Suomen Ampumahiihtoliitossa, Tanhuvaaran Säätiössä ja Suomen Ampujaurheiluliitossa.

Suomen Sotaveteraaniliitto onnittelee sotiemme veteraani-

en asiat sisäistänyttä aktiivista yhteistyökumppania ja toivottaa edelleen vireitä vuosia.

Merkkipäivävastaanotto on Mikkeliissä Urpolan Kartanossa 22.9. klo 12 alkaen sekä Helsingissä Eduskunnan Pikku-parlamentissa 24.9. klo 14.30 alkaen. Aikavaraukset: 044 7942 032/ marja-liisa.puttonen@mikkeli.fi Mahdolliset muistamiset Sampo-pankki: 800007-10144398 veteraani- ja nuorisotyöhön.

Markku Seppä

**Veteraani,
muista hakea
kuntoutukseen.**

Oppikaa menneistä!

Jer. 6:16

Näin sanoo Herra: - Pysähtykää ja katsokaa, minne olette menossa, ottakaa oppia menneistä ajoista!

Valitkaa oikea tie ja kulkekaa sitä, niin löydätte rauhan.

Juutalaisen uskonnon ja perinteen mukaan Jerusalemin temppeli tuhottiin Av-kuukauden yhdeksäntenä päivänä. Kansa ei ottanut vaarin etsikkoajastansa. Israelin, Jumalan omaisuuskansan, historia osoittaa, että on olemassa tiettyjä aikoja – etsikkoajoja – elämässä, jolloin yksityiset ihmiset ja kokonaiset kansakunnat erityisellä tavalla asetetaan valintojen eteen. Omaan kykyyn ja inhimilliseen viisauteen luottaminen voi silloin estää meidät kuulemasta Jumalan ääntä ja noudattamasta hänen tahtoaan.

Herra oli antanut kansalleen kaksikin tien näyttäjää, kaksi tiedustelupartiota voisimme kai rintamamiestermillä sanoa: toinen oli muinaisuuden polut, vanhat polut, ts historia. Joku vitsiniekka on sattuvasti sanonut, että ainut asia minkä ihminen on historiasta oppinut on se, ettei ihminen ole mitään oppinut historiasta! Israelin historia - ja miksei Suomenkin historia - osoittaa, että kansan kehityksen nousun ja laskun ajanjaksot olivat osoittaneet, että kansan kävi hyvin ainoastaan silloin kun se pitäytyi Jumalaansa. Toinen tienviitta oli kansalla koko ajan keskuudessaan, elivät Jumalantodistajat, profeetat, jotka kaupunginmuurin vartijoiden tavoin kuvaannollisesti katsoen täryttivät torveen, kun vaara vaani. Koko ajan he maanittelivat ja varoittivat Herran tahdosta poikkeamisen riskeistä, Jumalan Sanan käskyjen laiminlyömisestä. ”Emme kuuntele!” ”Emme kulje!” Ei ole mikään ihme sitten että he eivät löytäneet onnea eivätkä sielulleen rauhaa. Sodan katastrofi oli tosiasia.

Suomi on saavuttanut rauhan kiitos teidän sota- ja rintamaveteraanien, sotainvalidien, lottien, kotirintaman naisten ja sotaleskien. Teille suotiin voimaa ja malttia olla kutsumuksellenne ja varoitukselle kuuliaisia, konkreettisesti vaikein ja työläin teoin antaa esimerkkejä rakkaudestanne kotia ja isänmaata kohti. Maamme on nyt saanut elää rauhassa kuudenkymmenenviiden vuoden ajan. Olemmeko me sitten olleet kuuliaisempia kuin Israelin kansa, joka tänään ehkä tuskallisemmin kuin koskaan aikaisemmin kokee kuinka vaikeata on saavuttaa rauha edes oman maan rajojen sisällä - puhumattakaan rauhasta ympäröivien vihollisielisten naapurimaitensa kanssa?

Meidän on syytä jatkuvasti kiittää rauhas-
ta, muistaa kaikki ne, jotka elämänsä uhraten säilyttivät meille maan, jossa rauhassa saamme toimia, uskoa ja kasvattaa tulevia sukupolvia ”kulkemaan vanhoja polkuja” ja ”kuuntelemaan varoitus-
torven soittoa kun siihen aiheutta on”.

Laila Hietamies kertoo romaanissaan *Syksyksi kotiin* melkein Väinö Linnamaisesti viime sotiemme tapahtumista, mutta erityisesti

naisen ja Lappeenrannan kaupungin näkökulmasta. Romaani kertoo jatkosodan aikana syntyneestä luutnantti Antti Kallion ja lotta Leena Leppäniemen traagisesta rakkaustarinasta, joka päättyi luutnantin vaikeaan haavoittumiseen ja myöhemmin kuolemaan oman käden kautta. Siinä sivussa Hietamies antaa lotta Eeva Kosken kautta syvädyttävän ja inhorealistisen kuvauksen sen ajan sotasairaa-
laman toiminnasta: ”Sairaalan henkilökunta sai myös täydennystä, sillä vain muutaman päivän kuluttua muutosta alettiin ottaa vastaan haavoittuneita. Potilaita riitti, jokaiselle päivälle, kärsiviä, tuskaisia, kivuliaita miehiä, joiden elämän ja taistelun kiväärin luoti tai sirpale oli lamaannuttanut. Niillä miehillä ei ollut enää kiire mihinkään, vain toivomus kivun lievittämisestä. Sitä kivun määrää, lotta Eeva joskus mietti, sitä oli mahdotonta kenenkään ymmärtää joka itse ei ollut haavoittunut. Poika, tuo tuossa, jonka rinnan yli kulkee ristisidos, tai tuo jolta sirpale on vetänyt korvan, tai tuo jonka jalka on täytynyt amputoida...Vaikka oli morfiinia, oli kuitenkin kipua. Ja morfiinia ei voitu antaa määrättömästi, sen suhteen elettiin millin tarkkuudella. Voi miten jokainen hoitaja olisikaan halunnut poistaa kivut ja elää idyllissä; sisar hento valkoinen istuu puhtaana vuoteen vierellä pitämässä haavoittunutta kättä. Lotta Eeva joskus tuhahti tälle idyllille, ei sitä ollut olemassakaan. Oli ainainen kiire pihaan pyörtäville sairasautoille, parien toiseen päähän lääkintämies, toiseen hoitaja, nyt kannetaan portaita ylös, portaita alas, käytävään, suoraan leikkaussaliin, sinne minne saa mahtumaan. Verisiä siteitä, koppa suulle, tuskaista rimpuilua, kunnes armahtava eetteri tekee tehtävänsä, potilas leijailee jonkeen, ja heräämisen jälkeen hänen elämänsä on vain oksennusta, päänsärkyä, hirvittäviä kipuja amputoiduissa raajoissa. - Vettä ei saa ottaa, oksennatte vain lisää! Tylä käsky, jonka tyylyden oli vain tarkoitus suojella. Idyllikö? Lotta Eeva pesi käsiään, pesi niitä sata kertaa päivässä ja tulisi pesemään... - Tänään on ollut erikoisen verinen päivä.”

En jatka. Tämä riittää hyvinkin. Hollannin entinen pääministeri Wim Kok sanoi kymmenisen vuotta sitten, kun oli kysymys historiasta ja siitä että yhteys menneeseen ei suinkaan vain ole taakka, vaan myös voimavara: ”Rakentakaa tulevaisuutta tuhoamatta menneisyyttä.” Näin saamme tehdä aina vain uudelleen ja uudelleen unohtamatta profeetta Jeremiaan sanoja: ”Minulla on omat suunnitelmani teitä varten, sanoo Herra. Minun ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia: minä annan teille tulevaisuuden ja toivon”, Jer. 29:11.

Henry Byskata, rovasti

Kuolleita

Vilho Tervasmäki 1915–2010

Arvostetuimpiin sotiemme jälkeisiin yleisesikuntaupseereihin kuulunut eversti, valtiotieteen tohtori Vilho Olavi Tervasmäki sai kutsun viimeiseen iltahuutoon 15. heinäkuuta Kaunialan sotavammassairaalassa. Hän ehti muutama päivä aikaisemmin täyttää 95 vuotta.

Varsinais-Suomessa Metsämaalla 1915 syntynyt Vilho Tervasmäki palveli jo koulupoikana kotipitäjäänsä suojeluskunnassa. Jääkäripataljoona 2:ssa suoritetun varusmiespalvelun jälkeen nuori reserviupseeri toimi kouluttajana Varsinais-Suomen suojeluskunta-
piirissä. Talvisodassa hän oli joukkueenjohtajana JR 14:ssä Karjalan kannaksella ja jatkosodassa komppanian päällikkönä sekä rykmentin adjutanttina JR 5:ssä itärintamalla. Hän haavoittui molemmissa sodissa.

Aktiiviupseerin ammatin valinnut Vilho Tervasmäki kouluttautui Kadettikoulun, Sotakorkeakoulun ja ulkomaisten opintomatkojen tietä puolustusvoimiemme moniin vaativiin johtotehtäviin. Hän toimi mm. Sotahistorian toimiston, Pääesikunnan tiedotusosaston ja Etelä-Uudenmaan sotilaspiirin päällikkönä, Lounais-Suomen sotilasläänin esikuntapäällikkönä sekä Sotakorkeakoulun maanpuolustuskurssin ja Sotatieteen laitoksen johtajana, josta viimeksi mainitusta virasta hän siirtyi 1975 yli kolme vuosikymmentä kestäneelle aktiiviselle eläkekaudelle.

Vilho Tervasmäki oli johtamistaitojensa kehittämisessä aikaansa edellä.

Jo ennen upseerien keskuudessa nykyisin yleistynyttä pyrkimystä akateemisten yliopistotutkintojen suorittamiseen hän pätevoitti itseään rinnan sotilasjohtajana ja yhteiskuntatieteilijänä. Vuonna 1964 hän väitteli valtiotieteen tohtoriksi aiheenaan Eduskuntaryhmät ja maanpuolustus valtiopäivillä 1917–1939, jonka jälkeen hänet nimitettiin dosentiksi Helsingin yliopistoon ja Lappeenrannan tekniseen korkeakouluun. Professorin arvon hän sai 1986.

Eversti Tervasmäen kirjallinen tuotanto on runsas. Mainittakoon siitä teokset Puolustusvoimat ennen ja nyt, Itsenäisen Suomen puolustusvoimat,

Suomen Sota 1941–45 (toimittaja ja muutaman osan päätoimittaja), Maanpuolustus julkisessa keskustelussa, Puolustushallinto rauhan ja sodan aikana, Puolustushallinnon perustamis- ja rakentamisvuodet (M.V. Terän kanssa) Talvisodan historia 1–4 (päätoimittaja ja kirjoittaja), Puolustusneuvosto 1958–83 ja Suomen lotat. Hän on kirjoittanut myös joukko-osasto- ja henkilöhistorioita sekä toiminut monien maanpuolustusaiheisten teosten toimituskuntien puheenjohtajana ja jäsenenä, Sotilas-
kakaushlehtien päätoimittajana sekä aikakauslehtien artikkelien kirjoittajana ja tv-ohjelmien sotilasiantuntijana.

Vilho Tervasmäen asiantuntemuksen ja toiminnan laaja-alaisuudesta sekä hänen nauttimastaan luottamuksesta kertovat lukuisat luottamustehtävät, joihin hänet oli kutsuttu. Puheenjohtajuuksia, varapuheenjohtajuuksia tai jäsenyyksiä on ollut muun muassa Upseeriliitossa, Akavassa, Maanpuolustusopetuksen neuvottelukunnassa, Jalkaväkisäätiössä, Sotilaskotiliitos-
sa, Sotahistoriallisessa seuras-
sa, Sotatieteellisessä neuvottelukunnassa, Valtioneuvoston veteraanitunnuslautakunnassa ja Töölön seurakunnassa. Tun-
nustuksina tehdystä työstä olivat monet kunniapuheenjohtajuudet ja -jäsenyydet.

Tuloksellinen elämäntyö on palkittu myös korkeilla kunniamerkeillä, muun muassa I. luokan Vapaudenristillä, Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien komentajamerkeillä sekä sota-ajan ansiot kolmella Vapaudenristillä.

Esimiestensä sekä alaisten arvostama ja sotiemme veteraanijärjestöjen kunnioittama ”Ville” Tervasmäki aloitti viimeisen matkansa Kaunialan sotavammassairaalasta kuntoutustoveriensä ja Finlandia-
hymnin saattelemana.

Antti Henttonen

Vasa Krigsveterandistrikt-Vaasan
Sotaveteraanipiiri rf.

Kyrkodag 16.9. Kl. 12.00
i Korsholms kyrka

Biskop Björn Vikström predikar
Ranspatrull till Hjaltegravarna
Matservering i Korsholms skolor

VÄLLKOMMEN!

Kirkkopyhä 16.9.2010
Klo 12.00 Mustasaaren kirkossa

Piispa Björn Vikström saarnaa
Seppelpartio Sankarihaudoille
Ruokatarjoilu ” Korsholms skolor”.

TERVETULOA!

Sotiemme veteraanien Pohjois-Karjalan
kirkkopäivä Liperissä 18.9.

- Klo 10.30 Ortodoksinen liturgia Liperin rukoushuoneella, palveluksen toimittavat pastori Tuomas Järvelin ja kanttori Kaisu Potkonen
- Klo 11.00 Messu Liperin evankelisluterilaisessa kirkossa, saarnaa kirkkoherra Petri Karttunen, liturgia kappalainen Tiina Åkerfeldt, kanttori Laura Piilonen
Karjalan Sotilassoittokunta johtajanaan Petri Junna
Seppelpartion saatesanat rovasti Jouko Pesonen
- Klo 12.30 Ruokailu Liperin koulukeskuksessa
- Klo 14.00 Päiväjuhla Liperin koulukeskuksessa
- Teosto tukee tapahtumaa

Sotiemme veteraanien Pohjois-Pohjanmaan pohjoisten jokialueiden
seutukunnallinen kirkkopäivä
Pudasjärvellä 16.9.

12.00-13.30 Yhteinen jumalanpalvelus

Saarna, tuomiorovasti Matti Pikkarainen, avustaa metropoliitta Panteleimon, liturgina Oskari Holmström

Musiikkia, Pohjan Sotilassoittokunta

Kuorolaulua, Pudasjärven seurakunnan nuorisokuoro ja Pudasjärven sotaveteraanien perinnekuoro

Seppelpartion lähettäminen, kenttärovasti Juhani Liukkonen

13.30 Ruokailu Rauhanyhdistyksen toimitalossa

15.00-16.30 Päiväjuhla liikuntahallissa

Avaussanat, Rintamaveteraaniliiton puheenjohtaja Onni Toljamo

Juhlapuhe, maaherra Eino Siuruainen

Musiikkia, Pohjan Sotilassoittokunta

Kuorolaulua, Oulun Sotaveteraanikuoro

Tervehdykset: Pohjois-Suomen Sotilaslääni, Pudasjärven kaupunki ja

Pudasjärven Sotaveteraanien nuorisajaosto

Päätössanat, Pudasjärven Sotaveteraaniiyhdistyksen puheenjohtaja Paavo Pikkuaho

Tervetuloa Kirkkopäivään Pudasjärvelle

Järjestelytoimikunta
(Remontin viivästymisen takia päiväjuhla siirretty liikuntahalliin)

Sotaveteraanityötä voi
tukea monella tavalla

Sotaveteraanityö on monipuolista. Se on heikoimmassa asemassa olevien sisarten ja veljien auttamista, yhteenkuuluvuuden ja isänmaallisen hengen ylläpitämistä ja sotiemme ja sotaveteraanien perinteen tallentamista, siirtämistä ja ylläpitoa. Sotaveteraanityö on tiedottamista veteraaniasioista päättäjille ja suurelle yleisölle, toimimista ja vaikuttamista neuvottelukunnissa ja toimikunnissa. Se on yhteydenpitoa kuntiin, seurakuntiin, eduskuntaan, ministeriöihin, viranomaisiin ja päättäjiin. Järjestökoneiston tulee olla toimiva ja vireä. Näistä aiheutuu kustannuksia. Veteraanijärjestöjen olemassa olevat varat hupenevat nopeasti. Yhdistyksissä, piireissä ja liitossa tarvitaan merkittävästi varoja nykyisenlaisen toiminnan ylläpitämiseen seuraavan kymmenen vuoden ajan. Tulevan perinnetyön rahoitus on myös varmistettava hankkimalla varoja sitä varten.

Merkkipäivälahjoitus

Mitä jos pyytäisi läheisiäsi ja ystäviäsi muistamaan merkkipäivänäsi lahjoituksella Sotaveteraanityölle. Merkkipäivälahjoituksen voi antaa esimerkiksi syntymäpäivän, hääpäivän tai vaikkapa eläkkeelle siirtymisen kunniaksi. Kyseessä on Sinun suuri päiväsi saada muut mukaan tekemään hyviä tekoja. Merkkipäiväkeräyksen perustaminen on vaivatonta. Soitto sotaveteraaniihteisölle riittää.

Lahjoituksen antaman hyvän mielen lisäksi vaikutatte yhdessä siihen, että tulevaisuu-

dessä kunniakansalaistemme hyväksi voidaan toimia niin kauan, kun tukea tarvitaan.

Lahjoitukset

Lahjoituksen voi tehdä yhdistykselle, piirille, liitolle tai säätiölle. Varat käytetään lahjoittajan tarkoittamaan tarkoitukseen tai ellei sitä ole esitetty, käytetään varat sotaveteraanityön tukemiseen.

Oletko ajatellut suurempaa lahjoitusta tai haluat keskustella lisää? Silloin kannattaa olla yhteydessä liittoon tai piireihin. Lahjoittaa voi myös suoraan liiton, piirien tai yhdistysten tilille. Kun jätät viestikentässä yhteystietosi, kiitämme lahjoituksestasi jälkikäteen.

Muistolahjoituskeräys

Sotaveteraaniliitolle osoitetulla muistolahjoituksella kunnioitetaan edesmenneen muistoa. Kukien tai muistoadressien sijaan voidaan tukea sotaveteraanityötä. Välitämme omaisille tiedon keräykseen osallistuneista sekä muistolahjoituksen tuottaman yhteissumman ja kiitoskirjeen. Kiitoskirje lähetetään sovittuna aikana muistotilaisuuden jälkeen. Muistolahjoituskeräyksen perustaminen on vaivatonta.

Testamentit

Testamenttilahjoituksilla on merkittävä osuus Sotaveteraaniliiton, niiden piirien ja yhdistysten työssä. Testamenttilahjoitus Sotaveteraaniihteisölle merkitsee sitä, että kuoleman jälkeen osa elämäntyöstäsi ja perinnöstäsi tulee sotaveteraaneja ja heidän perinnettään

vaalivan työn hyväksi. Se on lahja tuleville sukupolville.

Sotaveteraaniihteisöille tehdyllä testamenttilahjoituksella tuetaan sotaveteraanien, heidän puolisoidensa ja leskiensä hyväksi tehtävää työtä. Testamentata voi:

- Sotaveteraaniliitolle tai Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiölle
- Sotaveteraanipiireille tai -yhdistyksille
- Sotaveteraaniliiton perinnehastolle

Jos harkitset testamentin tekemistä Sotaveteraaniihteisölle, voit ottaa yhteyttä lakimieheen tai Sotaveteraaniliittoon. Sotaveteraaniliiton valtuuttama lakimies laatii testamenttiasiakirjan maksutta.

Sotaveteraaniliitolle, piireille tai yhdistyksille tehdyistä lahjoituksista ei makseta perintöveroa, vaan lahjoitus käyte- tään kokonaisuudessaan sota- veteraanityön hyväksi.

Apua ja neuvoa testamentin tekemiseen sekä lisätietoa tes- tamenttilahjoittamisesta;

Luottamukselliset
yhteydenotot:

Sotaveteraaniliiton
valtuuttama lakimies
Aarno Koho
puh. 040 588 1112
kohooa@kolumbus.fi

Toiminnanjohtaja
Markku Seppä
(09) 6126 2012
markku.seppa@sotaveteraaniliitto.fi

Markku Seppä

Sotaveteraanikalenteri vuodelle 2011

Perinteinen taskukalenteri ilmestyy syyskuussa 32. kerran. Kalenterissa on to- tuttuun tapaan tietoa mm. ve- teraanietuuksista ja liiton toi- minnasta. Liiton ja Sotavete- raanipiirien, piireissä toimivien sosiaalineuvojen, Naisjärjestön, Sotaveteraanien tuki- ja perin- säätiön luottamus- ja toimihenki- löiden yhteystiedot sisältyvät jär- jestöjaksoon. Kalenterista löyty- vät tiedot myös sotaveteraanien valtakunnallisista tapahtumista ja liiton järjestämistä kilpailuista.

Kalenteri on erinomainen tie- topaketti veteraaneille ja heidän omaisilleen sekä hieno lahja yh- teistyökumppaneille ja sotavete- raanityön tukijoille.

Kalenterin hinta on 6 euroa ja nahkakantisena 12 euroa.

Kalenteria voi ostaa tai tilata liiton myyntitoimistosta, PL 600, 00521 Helsinki, puhelin (09) 6126 2014, sähköposti helenahornborg@sotaveteraaniliitto.fi. Pii- rien toimistot sekä useimmat so- taveteraaniiyhdistykset hoitavat myös kalenterimyyntiä.

Taistelulähetistä komentajakapteeniksi ja siviilissä merikapteeniksi

Antti J. Näsin työelämän sisältyy kaksi voimakasta työuraa. Vapaaehtoisena vuonna 1941 alkanut sotavuosien palvelusaika jatkui vuodesta 1946 puolustusvoimien palveluksessa ja päättyi komentajakapteenina vuonna 1965. Jo saman vuoden syksyllä hän aloitti toisen työuransa, nyt Neste Oy:n laivaston palveluksessa perämiehenä, laivanrakennusvalvojana ja vuodesta 1974 lähtien suursäiliöaluksen päällikkönä valtameriliikenteessä. Eläkkeelle hän jäi 1985.

Antti J. Näsi syntyi Merikarvialla 1922. Hän kävi keskikoulun kotikunnassaan ja lukion Kokemäen Yhteiskoulussa. Muiden nuorten tavoin hän tietenkin liittyi suojelus-

kuntaan, missä sai alustavan aseoulutuksen. 19-vuotiaana hän ilmoittautui vapaaehtoisena asepalvelukseen Jvkk 7:ään ja sai määräyksen Karjalankannaksen pohjoiselle lohkolle JR 15:een, jossa aluksi toimi joukkueenjohtajan taistelulähetinä.

Karjalan kannakselta alikersantti Näsi määrättiin RUK:n kurssille 55 Niinisaloon. RUK:n jälkeen, joulukuussa 1942, vänrikki Näsi sai siirron Rukajärvelle JR 31:een. Rukajärvellä hän toimi muun muassa tukikohdan päällikkönä ja kaukopartion johtajana.

Kun rauhansopimus vihdoinkin solmittiin, olimme tuolloin partiomatkalla syvällä Neuvostoliiton puolella. Menimme venäläisten tukkikämpään, läm-

mitimme saunan ja pesimme pyykkimme kuivumaan. Silloin yliajavasta vihollisen lentokoneesta pudotettiin viesti, että tällä alueella liikkuu suomalainen kaukopartio, joka on tuhotava. Ketään ei saa päästää Suomen puolelle, Antti J. Näsi kuvailee. Silloin meille tuli todella kiire. Pyykit reppuun ja matka linjoja kohti. Olimme tuolloin noin 30 km rajan takana.

Kaukopartion matkat linjojen taakse vihollisen selustaan olivat kestoltaan muutamasta päivästä jopa kolmeen viikkoon. Silloin ruokahuollossa oli turvauduttava vihollisen varastoihin. Jokaisella reissulla oli aina ennakkoon määritelty tehtävä tai kohde. Yhteyttä omiin joukkoihin pidettiin niin kutsutulla Kyynel-radiolla, Ant-

Liisa ja Antti J. Näsi viihtyvät yhdessä Raisiossa sijaitsevassa kodissaan aina, kun Antilta siihen aikaa liikenee.

ti Näsi muistelee. Maavoimien asema- ja varmistustaistelussa haavoituin kahdesti, mutta vain lievästi. Pahinta niissä oli sisäkorvan kalvon repeytyminen. Vielä 10 vuotta sitten pieniä kehoon jääneitä metallipaloja työntyi ihosta ulos.

Rauhanajan sotilasura

Kotiuttamisen asemasta sainkin määräyksen kadettikouluun. Ja hyvä näin, sillä eihän minulla ollut mitään ammatillista koulutusta, Antti J. Näsi kertoo. Kysymyksessä oli Merisotakoulun kadettikurssi, MSK 18. Tällä samalla kurssilla olivat oppilaina muun muassa kaksi tulevaa kenraalia, **Jaakko Valtanen** ja **Alpo Kantola** sekä amiraali **Bo Klenberg**.

Aktiiviuran aikana suori-

tin useita puolustusteknisiä kursseja, kuten Upseerien miina-asekurssin, Perämiehen tutkinnon, Meripuolustuksen kapteenikurssin ja Taisteluskeltajakurssin Ruotsin laivastossa, Antti J. Näsi luettelee. Puolustuslaitoksessa toimin muu muassa miinalaivojen Ruotsinsalmen ja Keihässalmen päällikkönä.

Kiinnostus meripuolustukseen juontuu jo lapsuusvuosista. Jo silloin hän tunsu erityistä mielenkiintoa mereen ja merenkulkuun. Merikarvialla syntyneenä ja kasvaneena meri olikin aina nuorten ulottuvilla.

Sotilasansioistaan Näsille on myönnetty VR 3; VR 4 ja VM 2 sekä SVR R1. Muita sodan aikaisia merkkejä ja mitaleita on yli 10.

Laivastovierailu Leningradiin vuonna 1960. Kuvassa vasemmalta tulkki, komentaja Eino Siivonen, kapteeniluutnantti Antti J. Näsi, vastaanottodelegaation jäsen (selin) ja kapteeniluutnantti Veikko Palatsi.

Uudenmaan kirkkopäivä Mäntsälässä

Uudenmaan veteraanien seutukunnallinen kirkkopäivä Mäntsälässä 4. syyskuuta, jatkosodan aselevon solmimisen muistopäivänä, kokosi eri puolilta Uuttamaata 350 veteraania ja veteraanityön ystävää. Päivä alkoi messulla Mäntsälän kirkossa, jossa pidettiin myös päiväjuhla. Päivän aihe ”Kiitos isänmaasta” oli esillä monipuolisessa ohjelmassa, kuten messussa, musiikissa, puheissa, nuorten esityksessä ja juhlapuheissa. Saarnassa kenttäpiispa **Hannu Niskanen** mainitsi:

”Meillä on tänään aihetta kiittää Jumalaa monista ajallisen

elämämme lahjoista – kalleimpana niistä isänmaastamme. Suurin kiitoksemme on kuitenkin taivaallinen koti ja isänmaa”.

Arkkiatri **Risto Pelkonen** keskittyi puheessaan maamme eri vaiheissa ja nykyhetkessä ilmenevään arvoperintöön. Suomalaisen arvopohjan ainekset ovat kansanperinteessämme ja länsimaisen kulttuurin perinnössä. Sivistysvaltion perustana on tasa-arvoinen kansavalta ja humaani elämänsänsä: opillinen ja sydämen sivistys. Järki ja moraali. Kansamme sivistyksen perustaan kuuluvat isänmaa ja äidinkieli. Sitä on yhteisö, johon kuulumme ja jonka tunnem-

me omaksemme. Siihen kuuluu huolehtiminen toinen toisistamme, erilaisuuden hyväksyminen

Mäntsälän kirkossa pidetyssä Uudenmaan sotiemme veteraanien seutukunnallisessa kirkkopäivässä avusti ehtoollisen jaossa kahdeksan lähiseudun pappia. Kuva: Jouko Mattila

ja kunnioitus menneitä sukupolvia kohtaan. Ne ovat elämän kiinnekohtia.”Me kaikki olem-

me syvästi kiitollisia siitä, että saamme rakastaa tätä isäimme maata ja pukea tuo rakkaus sanoiksi omalla äidinkielellämme”. Isänmaa on kiitoksen sana. Kiitollisuus nousee suoraan sydäimestä. Isänmaan varjeleminen on ollut mittaamattoman suuri asia. Kysymmekin, missä olisimme, miten eläisimme ja keitä me olisimme ilman veteraanien suuria uhrauksia? Koirinojalle talvisodan taistelujen muistomerkeissä on aiheena yhtyeen liitetyt kädet Toivossa, että rakkaus voittaa. Rakkaus riippuu meistä jokaisesta.

Seppo Väättäinen

Komentajakapteenista merikapteeni

Välittömästi sotilasuran jälkeen Antti J. Näsi jatkoi Neste Oy:n laivaston palveluksessa ja täydensi merenkulun ammattitaitojaan muun muassa laivanrakennus-, korjaus- ja telakointitehtävissä Wärtsilän telakalla. Merikapteenin tutkinnon hän suoritti 1968 ja jatkoi vielä opintojaan suorittaen suursäiliöalusten päällikkötutkinnon Ranskassa ja useita navigointikursseja Englannissa ja Tanskassa. Pätevyityminen avasi hänelle yhä vaativampia tehtäviä Nesteen laivastossa. Antti J. Näsi toimi muun muassa suurten öljytankkereiden Enskerin ja Tiiskerin päällikkönä.

Merenkulku oli Antille työ ja perheelle harrastus. Vaimo Liisa ja perheen neljä lasta olivat usein viikkoja kestäneillä matkoilla mukana. Perhe suorastaan eli laivalla. Ei siis ihme, että myös lapset kasvoivat kiinni merenkulkuun. Niinpä perheen vanhin poika on nyt merikapteeni, kaksi muuta poikaa ovat konepäälliköitä ja tytär stuertti.

Työtä sotaveteraanijärjestössä

Jäätyään eläkkeelle Nesteen laivastosta vuonna 1985, löytyi uusi tehtävä Turun Sotaveteraanit ry:stä. Ensiksi jäsenenä, sitten hallituksen varapuheenjohtajana ja vuodesta 1992 puheenjohtajana, jossa tehtävässä hän edelleen jatkaa. Sotaveteraaniliiton valtuustoon Näsi kuului 10 vuoden ajan toimien tuon ajan varapuheenjohtajana.

Yhdistyksessä on lähes 1 000 varsinaista jäsentä ja yli 400 kannattajajäsentä. Yhdistyk-

Antti J. Näsi on kuorolaulun vankkumaton harrastaja. Turun Sotaveteraanikuoron mukana hän osallistui tänäkin vuonna Helsingin jäähallissa järjestettyyn veteraanikuorojen konserttiin.

Antti J. Näsi työskentelee edelleen päivittäin Turun Sotaveteraanien toimistossa.

sellä on myös oma toimistonsa, jossa Antti J. Näsi edelleenkin työskentelee viikon jokaisena arkipäivänä. Hän johtaa jaoston toimintaa ja hoitaa moniin yhdistyksen asioihin liittyviä tehtäviä.

E erityisen suuri panos Näsilä on yhdistyksen julkaisutoiminnassa ja erilaisten tapahtumien järjestelyissä. Yhdistys on julkaissut: *Veteraanien terveys-, -kunto- ja -apuvälineoppaat* sekä *Ohjeet hautauksista veteraanilehtoon* -julkaisun, kuvagallerian Turun Sotaveteraanit 40 vuotta, historiikin Veljeä ei

jätetä -Turun Sotaveteraanit 45 vuotta sekä historiikin Veljevastuuta viisi vuosikymmentä. Muuta julkaisualaa ovat jäsenmatrikkeli ja jäsenlehti *Veljeviesti*.

Harrastuksille ei ole liioin aikaa, mutta jos sitä jää, käytetään se kuorolauluun, maanpuolustustoimintaan, Lions Clubiin, hiihtoon, uintiin ja purjehdukseen. Purjehdus on kuitenkin kaikista harrastuksista ykkönen, joten kyllä se aina oman aikansa löytää.

Matti Värri

Kymenlaaksolaisten sotiemme veteraanien kirkkopäivä Kouvolassa

Sotiemme veteraanien Kymenlaakson kirkkopäivä oli 3.6. Kouvolan Keskus-

kirkossa. Juhlamessussa saarnasi kenttäpiispa Hannu Niskanen, liturgina teologian toh-

tori Lasse Karppela.

Päiväjuhlan avasi Kymenlaakson sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Arto Mikkonen, juhlapuheen piti Karjalan Prikaatin komentaja, prikaatikenraali Jorma Ala-Sankila. Musiikista vastasivat Rakunasoittokunta johtajana musiikkimajuri Kari Westman ja Pohjois-Kymen Sotilaspoikakillan kuoro ja orkesteri johtajanaan Teuvo Ahola.

Teksti ja kuva: Roope Nieminen

”Tulkaa, sillä kaikki on valmistettu”. Vasemmalta Juha Pesonen, Jorma Taipale, Lasse Karppela, Keijo Gärdström, Hannu Niskanen, Pirjo Palm ja Marja-Liisa Mäki.

Seutukunnallinen kirkkopäivä Pirkanmaalla

Seutukunnallinen kirkkopäivä 4.8. Pälkäneellä Aitoon Honkalassa keräsi yhteen runsaat 700 osallistujaa. Päivä aloitettiin jumalanpalveluksella, jossa saarnasi piispa Juha Pihkala, rovastit Juhani Husa ja Esa Eerola sekä kirkkoherra Jari Kemppainen avustivat.

Päiväjuhla sisälsi musiikkia, lausuntaa ja juhlapuheen.

Professori Esko Koskenvesan puhe käsitteli elettyjä elämäkuvia rintamakirjeiden pohjalta tarkasteltuna.

Panssarisoittokunta johtajanaan musiikkimajuri Pasi-Heikki Mikkola vastasi musiikista.

Teksti: Seija Vehmas

Kuva: Esko Pihl

Panssariprikaatin varusmiehet Parolasta huolehtivat koko päivän ajan juhlayleisöstä.

Kirkkopäivä kokosi veteraanit Huittisiin

Juhla alkoi messulla Huittisten kirkossa, jossa saarnasi vt. kirkkoherra Rauno Herranen. Ehtoollisessa avustivat Jussi Pelto-Piri, Anssi Joutsenlahti ja Salli Lehtisaari. Kirkosta siirryttiin sankarihaudalle seppeleenlaskuun. Päiväjuhlassa Huittisten seurakuntakeskuksessa juhlaväen toivotti tervetulleeksi Satakunnan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Väinö Vilponiemi. Juhlapuheen piti piispa Jorma

Laulaja. Juhlassa lauloivat Jouni Maunula Pia Ylitalo-Maunulan säestämänä ja Sotaveteraanien lauluveljet Liisa Harjunmaan johdolla. Lausuntaa esitti Eeva Kaplas. Päätöspuheen piti rovasti, sotaveteraani Eino Lehtisaari.

Teksti: Paavo Punkari

Kuva: Minna Karru, Lauttakylä-lehti

Raumalaiset Kerttu Takala (vas.), Hilikka Nordlund ja Aini Salonen kirkkopäiväkahvilla.

Sotainvalidien kuntapalvelut

Sotilasvammalain nojalla Valtiokonttori korvaa kunnille huomattavan osan niiden vähintään 20 prosentin haitta-asteen sotainvalideille järjestämistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Lain tarkoituksena on, että sotainvalidit saisivat tarvitsemansa palvelut riippumatta kunnan taloudellisesta tilanteesta. Tavoitteena on tukea ikääntyvien sotainvalidien kotona selviytymistä.

Valtio on korvannut sotainvalidien kuntapalveluja vuodesta 1986 alkaen. Uudistus ja sen rahoitus tulivat tuolloin mahdolliseksi, kun sotainvalidit luopuivat oikeudestaan elinkoron korotukseen kuntoutuksen ja laitoshuollon ajalta.

Päätösvalta palveluista ja niiden järjestämistavasta kuuluu sotainvalidin kotikunnalle, minkä vuoksi eri paikkakuntien palveluissa on huomattavia eroja. Palvelujen järjestäminen perustuu tarveharkintaan, mutta sotainvalidin taloudellisella tilanteella ei ole merkitystä palvelujen tarvetta arvioitaessa.

Kotipalvelut

Valtio korvaa kunnille niiden erilaisia 20–100 prosentin sotainvalideille järjestämiä

tukipalveluja. Niitä ovat esimerkiksi ateria-, siivous-, kylvetys-, vaatehuolto- ja saattajapalvelut. Myös muita kotona asumista tukevia kunnan palveluja, esimerkiksi lumitöitä, voidaan korvata. Kuljetuksista valtion korvauksen piiriin kuuluvat sosiaalihuoltolain nojalla järjestetyt palvelut, mutta eivät vammaispalvelulakiin perustuvat kuljetukset. Kunta voi järjestää palvelut itse, kuntayhtymän kautta tai hankkia ne ostopalveluna yrityksiltä tai muilta palveluntuottajilta. Myös palvelusetelien käyttäminen sotainvalidien kuntapalveluissa on mahdollista.

Valtiokonttorin korvaus tukipalveluista on kunnan muille palvelun käyttäjille määräämä asiakasmaksu kaksinkertaisena. Kunnat saavat valtiolta kuitenkin enintään palvelun järjestämisestä aiheutuneet todelliset kulut. Valtiokonttorin korvaus kattaa yleensä kunnalle aiheutuneet kustannukset mukaan lukien hallintokulut. Kuitenkin erityisesti kuljetuspalvelujen kohdalla käy usein, että todelliset kulut muodostuvat suuremmiksi kuin valtion maksama kaksinkertainen asiakasmaksu. Tällöin ylimenevät kulut jäävät kunnan vas-

tattavaksi. Valtion korvaamista palveluista eivät kunnat voi periä sotainvalideilta asiakasmaksuja.

Omaishoidon tuki

Valtio korvaa kunnalle vähintään 20 prosentin sotainvalidille järjestetyn omaishoidon siitä aiheutuneiden todellisten kulujen mukaan. Omaishoidon tukeen voi sisältyä hoidettavalle annettavat palvelut ja omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio sekä omaishoitoa tukevat palvelut. Omaishoidon tuesta laaditaan sopimus hoitajan ja kunnan välillä. Kunnat määrittelevät hoitopalkkion suuruuden hoidon tarpeen perusteella.

Päiväkeskustoiminta ja asumispalvelut

Valtiokonttori maksaa kunnalle päiväkeskustoiminnasta enintään kunnan vahvistaman asiakasmaksun kaksinkertaisena. Päiväkeskustoimintaan voi sisältyä muun muassa ruokailu, kahvit, pyykinpesua ja kuljetukset.

Asumispalveluina korvataan kunnille palvelutaloissa asuville 20–100 prosentin sotainvalideille järjestetyt tukipalvelut, kuten esimerkiksi ateria-, siivo-

us ja pyykipalvelut. Myös yksityisissä palvelutaloissa asuvin kohdalla voidaan asumispalvelut korvata, jos kunta on päättänyt niistä. Asumispalveluina ei kuitenkaan korvata vuokraa eikä sähkö- ja vesimaksuja.

Koti-, päivä- ja yösairaanhoito

Valtiokonttori korvaa kunnalle ja kuntayhtymälle sen vähintään 20 prosentin sotainvalidille antaman koti-, päivä- ja yösairaanhoidon sekä avohoitona järjestetyn lääkinnällisen kuntoutuksen. Apuvälineiden on katsottu sisältyvän lääkinnälliseen kuntoutukseen.

Kunnan järjestämän laitoshoidon korvaaminen

Pitkäaikaisen laitoshoidon korvattavuus edellyttää vähintään 25 prosentin haitta-astetta. Pitkäaikaisella hoidolla tarkoitetaan yleensä yli kolme kuukautta kestänyttä hoitoa, josta on tehty pitkäaikaishoitopäätös. Hoitopaikkana voi olla esimerkiksi terveyskeskuksen vuodeosasto tai vanhainkoti. Sitä vastoin tavallista sairaalassa tapahtuvaa hoitoa ei korvata kuntapalveluna.

Pitkäaikaishoidon ohella kunnat voivat velkoa Valtiokonttorilta myös lyhytaikaisen kuntouttavan laitoshoidon kustannukset. Se voi olla joko tilapäistä tai toistuvaa kuntouttavaa hoitoa, joka saa kestää enintään kolme kuukautta kerrallaan. Korvattava hoito voi olla myös kotihoitoa ja asumista tukevaa hoitoa, jossa otetaan huomioon myös omaisen tai muun hoitajan levon tarve.

Prosenttirajat ongelmana

Sotainvalidien kuntapalvelujen korvattavuuden edellytyksenä on tällä hetkellä vähintään 20 prosentin invaliditeetti. Laitoshoidon osalta rajana on 25 prosenttia. Näiden prosenttirajojen vuoksi jää huomattava osa tukea tarvitsevista sotainvalideista valtion korvaamien kuntapalvelujen ulkopuolelle. Sotainvalidien Veljesliitto pitää prosenttirajojen poistamista erittäin tärkeänä ja kiireellisenä uudistuksena.

Seppo Savolainen
Sotainvalidien Veljesliiton lakimies

Yhdistysten tilintarkastus muuttuu

Hallituksen esitys (HE 267/2009 vp) laeiksi yhdistyslain, tilintarkastuslain 57 §:n ja puoluelain muuttamisesta hyväksyttiin eduskunnassa 26.5.2010. Uudistetut lait tulivat voimaan 1. syyskuuta 2010. Yhdistyslain tilintarkastusta ja toiminnan tarkastusta koskevia säännöksiä sovelletaan lain voimaan tullessa tai sen jälkeen alkavan tilikauden tarkastukseen.

Velvollisuus valita tilintarkastaja tai toiminnantarkastaja

Yhdistyksen tarkastuksen osalta pienet yhdistykset vapauteen tilintarkastusvelvollisuudesta ja maallikkotilintarkastus korvataan niin kutsutulla toiminnantarkastuksella.

Uuden lain myötä yhdistyksen on valittava KHT- tai HTM-tilintarkastaja, jos vähintään kaksi seuraavista kol-

mesta raja-arvosta ylittyy:

- taseen loppusumma yli 100 000 euroa
- liikevaihto tai vastaava tuotto yli 200 000 euroa
- palveluksessa keskimäärin enemmän kuin kolme henkilöä.

Toiminnantarkastuksesta tulee pakollinen yhdistyksessä, johon ei ole valittu KHT- tai HTM-tilintarkastajaa.

Toiminnantarkastus

Uuden lain tarkoituksena on, että toiminnantarkastajaa ja toiminnantarkastusta koskevat vaatimukset vastaisivat nykyistä hyvää maallikkotilintarkastuskäytäntöä. Yhdistyksen ei tarvitse muuttaa sääntöjään toiminnantarkastajan käyttöön siirtymisen yhteydessä. Toiminnantarkastajan tehtävänä on tarkastaa yhdistyksen talous ja hallinto siinä laajuudessa kuin se on tarpeen yhdistyksen

koko ja toiminnan luonne huomioon ottaen. Toiminnantarkastus on laillisuustarkastusta eikä toiminnan tarkoituksenmukaisuuden tarkastusta tai arviointia.

Toiminnantarkastajan on annettava tarkastuksestaan kirjallinen toiminnantarkastuskertomus tilinpäätöksestä päättävälle yhdistyksen tai valtuutettujen kokoukselle. Tilintarkastaja ja toiminnantarkastaja antavat aina erilliset tarkastuskertomukset. Toiminnantarkastuskertomuksessa on oltava lausunto siitä, sisältääkö tilinpäätös olennaisilta osin yhdistyksen tuotot, kulut, varat, oman pääoman, velat ja yhdistyksen antamat vakuudet. Toiminnantarkastuskertomuksessa on huomautettava, jos tarkastuksessa on ilmennyt, että hallituksen jäsen tai toimihenkilö on syyllistynyt tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa

seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhdistystä kohtaan tai rikkonut yhdistyslakia tai yhdistyksen sääntöjä.

Toiminnantarkastaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhdistykselle. Sama koskee yhdistyslakia tai yhdistyksen sääntöjä rikkomalla yhdistyksen jäsenelle tai muulle aiheutettua vahinkoa.

Muutos tilintarkastuslain siirtymäsäännöksiin

Tilintarkastuslain 57 §:n siirtymäsäännökset muuttuvat siten, että kumotun tilintarkastuslain säännöksiä ei enää sovelleta yhdistysten maallikkotilintarkastukseen lain voimaantulon jälkeen alkavien tilikausien osalta, koska ne tulevat korvattaviksi yhdistyslain toiminnantarkastusta koskevilla säännöksillä.

Hallituksen tehtävät kirjanpidon ja varainhoidon osalta

Yhdistyslakiin lisättiin selvyyden vuoksi nykyistä oikeus-tilaa vastaavat nimenomaiset säännökset hallituksen tehtävistä kirjanpidon ja varainhoidon osalta. Uuden yhdistyslain mukaan hallituksen on huolehdittava siitä, että yhdistyksen kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Muita muutoksia

Yhdistyslakiin lisättiin lisäksi säännökset etäosallistumisesta yhdistyksen ja valtuutettujen kokoukseen sekä nykyistä oikeustilaa vastaavat nimenomaiset säännökset yhdistyksen jäsenten yksimielisestä päätöksestä.

Hannu Riippi, KHT
BDO Oy

Lämpimässä säässä nautittiin myös ulkoilusta. Kaustisella Raija Kähkölä toimi viikon vetäjänä istuen kuvassa keskellä.

Veteraanien lesket ja puoliset kunto- ja virkistysviikoilla

Kesällä järjestettiin liiton toimesta yhdessä Naisjärjestön kanssa seitsemän kunto- ja virkistysviikkoa veteraanien leskille ja puolisoille. Yhteensä viikoille osallistui noin 175 henkilöä.

Osallistujat valittiin vapaaehtoisten hakemusten perusteella. Veteraanien leskillä ei ole kuntoutusoikeutta lainsäädännön nojalla ja puolisojaan hoitavilla vaimoilla lähteminen

ja osallistuminen on elämäntilanteiden vuoksi vaikeutunut.

Varalan Urheiluopistolla oli kaksi viikkoa, Lautsiassa, Kaustisella, Taukokankaalla ja Rauhalahdessa sekä ruotsinkielisille Norvallassa oli viikko. Järjestävien paikkojen myöntämisestä asiaamme kohtaan ilmeni hintaneuvotteluissa ja palveluystävällisyydessä. Yritämme myös paikkojen valin-

nalla vaikuttaa siihen, että eri puolilta maata osallistujille löytyisi paikka helppojen kulkuyhteyksien päässä.

Viikot olivat osallistujille maksuttomia Sotaveteraaniliiton vastatessa kustannuksista matkakustannuksia lukuun ottamatta.

Hakemuksia tuli erittäin runsaasti, lähes 400 kappaletta, joten kaikkia halukkaita ei valitettavasti voitu hyväksyä. Etusijalla olivat ensikertalaiset, iäkkäät, pienituloiset puoliset ja lesket. Hakijoilta edellytettiin myös veteraaniyhdistyksen puoliso- tai leskijäsenyyttä.

Kunto- ja virkistysviikkojen palautteita

Toiminta jatkuu vuonna 2011 ja saatujen kokemusten ja palautteiden perusteella yritämme parhaamme mukaan muokata viikkojen ohjelmallista ja toiminnallista sisältöä. Varalan Urheiluopisto paikkana oli positiivinen yllätys ennakkoluuloista huolimatta monelle.

Puolisoitaan hoitavat kertoivat saaneensa levätä ja he arvosivat ruokailua valmiissa ruokapöydässä ja nukkumista yöllä ilman herätyksiä. Monet kertoivat yksinäisyydestään, joka lieventyi hetkeksi uusien ystävyyssuhteiden myötä ja arkielämään liittyviä ongelmia ratkottiin toisten, samassa elämäntilanteessa olevien kanssa. Monet osallistujista olivat ensikertalaisia ja loma kokonaisuudessaan oli heille uusi kokemus.

Tarkemmin asiasta, niin paikoista kuin hakumenettelystäkin tiedotamme alkuvuoden Sotaveteraanilehdessä, omalta sotaveteraaniyhdistykseltä voi vuoden vaihteessa asiasta myös tiedustella. Yksittäisiä laitospalvelusjaksoja emme pysty kustantamaan, vaikka toiveita niistäkin tuli runsaasti.

Toivomme, että voimme tarjota osallistumisen ilon mahdollisimman monelle. Kiitämme yhteistyöstä järjestäviä paikkoja, ohjaajia ja tietysti kaikkia osallistujia. Välitämme kiitokset myös Raija Kähkölälle, Riitta Huittiselle ja Maria Kiviaholle heidän panoksestaan viikkojen onnistumisesta. Annetaan kesän muistojen lämmittää mieltä vielä syksyn pimeinä iltoinakin.

Varalan Urheiluopiston tehokas Kaikkien tuolijumppa

osa 1

1/7 Polkupyörällä polkeminen tai marssi

Hyvä alkuverryttelyliike tuolilla on reipas polkeminen tai marssi, jolloin jalkojen lihakset lämpenevät. Saat aktivoitua myös vatsalihakset, kun poljet ja nojaat taakse. Marsissa nosta polvi mahdollisimman ylös ja muista samalla keskivartalon hyvä ryhti. Ota marssissa kädet mukaan ja saat ylävartalon lämpimäksi. Muista istua tuolin reunalla, keskivartalon korsetti ja katse eteen.

Teksti Laura Kempas Katri Penttilä
Kuvat Hannu Ahtiainen

Tuolijumppa sopii kaikille ja se on helppo toteuttaa yksin tai ryhmässä. Liikkeet ovat yksikertaisia. Voit itse vaikuttaa jumpan tehoon. Tuolijumppa sopii työikäisille taukojumppaksi ja ikääntyneille arkeen toiminnan ylläpitoon. Keksimällä tarinan liikkeisiin saat hauskuutta vaikka lapsiryhmän jumppahetkeen.

Jumpan voi tehdä rauhallisena aamuhierätyksenä tai tehokkaana lihaskuntoharjoituksena lisäpainoja hyödyntäen. Jumppa vahvistaa niveliä ja lihaksia. Kuvissa minimitoistomäärät, lisää sarjoja tavoitteesi mukaan. Katrin mallia seuraten teet jumpan kevyemmin. Jos haluat lisää tehoa, ota Laurasta mallia. Kaikkien tuolijumpan kokonaisuudessaan voit tulostaa nettisivuiltamme varala.fi.

Vaikutusalue

ylävartalo keskivartalo alavartalo

2/7 Nosta, kierrä ja kurota

Vie käsi vastakkaisen jalan puolelle ja kurota alas, ikään kuin poimit jotain maasta. Tämän jälkeen kurota käsi ylös saman jalan puolelle. Siirrä katsetta käden mukana, näin saat hyvän kierron ja avauksen ylävartaloon. Lisätehoa saat ottamalla painon käteen.

3/7 Penkiltä nousu

Istu tuolilla ja ota hartioiden levyinen haara-asento. Tarkista, että polvet ja varpaat osoittavat suoraan eteenpäin. Pidä keskivartalo tiukkana sekä katse eteen. Nouse penkiltä ylös ja istuudu hallitusti pitkälle taakse. Liike vahvistaa jokapäiväisessä arjessa tarvittavia alavartalon lihaksia. Lisätehoa liikkeeseen saat viemällä kädet hartioiden tasolle eteen samalla kun istut. Voit ottaa myös painot käsiin. Penkiltä noustessa laske kädet kylkien viereen. Näin saat aktivoitua myös hartialihakset.

Lauralla (valkoinen paita) ja Katrilla (punainen paita) on päällään Varala-profiloidut paidat sekä jumppatrikoot. Varalan limenvihreä nostokorkillinen vesipullo vetää 0,75 litraa ja käy liikkeen tehostajaksi täytettynä.

Liikettä elämään vuodesta 1909 Life and Sports since 1909

varala.fi

Sotaveteraanipiirien sosiaalineuvojat mukana työssä mukana jo useita vuosia

Joskus tulee eteen tilanteita, jossa ei tiedetä kenen puoleen asiassa tulisi kääntyä. Silloin on hyvä olla yhteydessä oman piirin alueella toimivaan sosiaalineuvojaan. He toimivat vapaaehtoisina, antaen oman työpanoksensa ja asiantuntijuutensa veteraanien käyttöön. Heitä toimii tällä hetkellä 17:ssä piirissä. Piirien sosiaalineuvojen ei ole mahdollista useinkaan tehdä kotikäyntejä, mutta puhelimitse he osaavat kuitenkin neuvoa miten ja kenen puoleen veteraani voi omassa kunnassa kääntyä saadakseen apua. Tarvittaessa henkilökohtaista ohjausta, apu saattaa löytyä silloin yhdistyksen veteraaniyhdyshenkilöltä, joka hoitaa oman alueen neuvontaa. Joskus esimerkiksi asumistukihakemus voi olla kaikkine liitteineen niin monimutkainen täytettävä, että se ilman apua ei onnistu. Mutta tärkeintä on se, että yksin ei saa jäädä asioita miettimään, vaan aina kannattaa ottaa yhteyttä. Kaikkiin kysymyksiin ei ole olemassa vastausta, mutta joskus pelkkä keskustelukin selventää ajatuksia. Pyrimme palvelemaan myös omaisia ja muita asiasta kiinnostuneita ja tietoa tarvitsevia parhaan kykymme mukaan.

Piirien sosiaalineuvojat syyskuussa 2010

Etelä-Karjalan Sotaveteraanipiiri

Pesonen Leena
Mäkitervakontie 11 A 5
53920 Lappeenranta
puh. 050 360 0801 tai
(05) 416 5656

l.k.pesonen@luukku.com
Toimialue: Imatra, Joutseno, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Nuijamaa, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale, Taipalsaari, Ylämaa.

Etelä-Pohjanmaa Sotaveteraanipiiri

Hillevi Mäenpää
Pellonkuja 5
61800 Kauhajoki
puh. 045 279 7910
hillevi.maenpaa@gmail.com
Toimialue: Alahärmä, Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Ilmajoki, Isojoki, Isokyrö, Jalasjärvi, Jurva, Karijoki, Kauhajoki, Kauhava, Korttesjärvi, Kuortane, Kurikka, Laihia, Lappajärvi, Lapua, Lehtimäki, Nurmo, Peräseinäjoki, Seinäjoki, Soini, Teuva, Töysä, Vimpeli, Vähäkyrö, Ylihärmä, Ylistaro, Ähtäri.

Helsingin seudun Sotaveteraanipiiri

Koskinen Anita
Kappalaisenkuja 3 B 37
02940 Espoo
puh. 0400 410 659
anita.koskinen@luukku.com
Toimialue: Espoo, Helsinki, Vantaa

Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri

Maria Kiviaho
puh. 040 775 7344
maria.kiviaho@sotaveteraaniliitto.fi
Toimialue: Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsänkoski, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konginkangas, Konnevesi, Korpilahti, Koskenpää, Kyyjärvi, Laukaa, Leivonmäki, Lieves-

tuore, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihlajavesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Sumiainen, Suolahti, Toivakka, Vaajakoski, Viitasaari, Äänekoski.

Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri

Helin Matti
Savilahdenkatu 4
49400 Hamina
puh. 0400 804 610
matti.helin@fimnet.fi
Toimialue: Anjalankoski, Elimäki, Hamina-Vehkalahti, Iitti, Inkeroinen ja Anjala, Jaala, Karhula-Kymi, Kotka, Kouvolaa, Kuusankoski, Miehikkälä, Pyhtää-Ruotsinpyhtää, Valkeala, Virolahti.

Lahden Sotaveteraanipiiri

Hokkanen Erkki
Rauhankatu 11 B 24
15110 Lahti
puh. 050 552 1271
erkki.hokkanen@kolumbus.fi
Toimialue: Artjärvi, Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Hämeenkoski, Kuhmoinen, Kärkölä, Lahti, Nastola, Orimattila, Padasjoki, Sysmä.

Lapin Sotaveteraanipiiri

Kukka Mirja
Koivuharjunkatu 9-11C
94100 Kemi
puh. 0400 175 350
mirja.kukka@elisanet.fi
Toimialue: Inari-Ivalo, Kemijärvi, Keminmaa, Kemi, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Rovaniemi, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tervola, Utsjoki, Ylitornio.

Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri

Räty Irja
Niskakatu 19 A 1
80100 Joensuu
puh. 040 556 9851
irjaraty@hotmail.com
Toimialue: Eno, Ilomantsi, Joensuu, Juuka, Kiihtelysvaara, Kitee, Kontiolahti, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Polvijärvi, Pyhäselkä, Rääkkylä, Tohmajärvi-Värtsilä, Tupovaara.

Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri

Matilainen Seppo
Honkitie 3
90900 Kiiminki
puh. 040 777 5107
seppo.matilainen@surfeu.fi

Toimialue: Haapavesi, Ii, Keskilä, Kiiminki, Kuivaniemi, Kuusamo, Kärsämäki, Liminka-Lumijoki, Merijärvi, Muhos, Oulainen, Oulu, Paavola, Piippola, Pudasjärvi, Pyhäjoki, Raahe, Rantsila, Taivalkoski, Utajärvi, Vihanti.

Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri

Huittinen Riitta
Linnanpellonkatu 20 A 4
70500 Kuopio
puh. 040 537 0031
riitta.huittinen@pp.inet.fi
Toimialue: Heinävesi, Iisalmi, Juankoski, Kaavi, Karttula, Keitele, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Maaninka, Muuruvesi, Pielavesi, Rautalampi, Riistavesi, Siilinjärvi, Sukeva, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Vesanto, Vieremä.

Satakunnan Sotaveteraanipiiri

Hatanpää Raija
Yrjönkatu 15
28100 Pori
puh. 044 283 7581
satakunnan.svp@sotaveteraaniliitto.inet.fi
Toimialue: Eura, Harjavalta, Huittinen, Jämijärvi, Kaanpää, Keikyä, Kiikoinen, Kiukainen, Kokemäki, Köyliö, Lavia, Merikarvia, Nakkila, Noormarkku, Pomarkku, Pori, Punkalaidun, Rauman Seutu, Siikainen, Säkylä, Ulvila.

Suur-Savon Sotaveteraanipiiri

Pirjo Lehtinen
Hirvensalmentie 8
52550 Hirvensalmi
puh. 040 838 115
pirjo.lehtinen@surffi.fi
Toimialue: Hirvensalmi, Joroinen, Juva, Jäppilä, Mikkelin Seutu, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Savonlinnan Seutu, Sulkava, Varkaus.

Uudenmaan Sotaveteraanipiiri

Mankki Raili
Riihitie 4 as. 12
04300 Tuusula
puh. (09) 273 2336 tai
040 718 9659
raili.mankki@kolumbus.fi
Toimialue: Askola, Hanko, Hausjärvi, Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Lohjan Seutu, Loppi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Porvoon Seutu, Pukkila, Riihimäki, Tuusula.

Vaasan Sotaveteraanipiiri

Gunne Lax
Norrminnevägen 26
66540 Petsmo
puh. 0400 441 664
Toimialue: Jakobstadsnejen-Pietarsaarensuutu, Kamraterna, Karleby, Kaskö-Kaskinen, Korsholm, Kristinestadnejen, Maxmo-Oravais, Norra Svenska Österbotten, Nykarlebynejen, Närpes, Skärgården, Vasa Front- och Krigsveteraner, Vöra

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri

Tammi Ritva
Maskuntie 162
21270 Nousiainen
puh. 0400 811 051 tai
(02) 431 5407
ritva.tammi@luukku.com
Toimialue: Alastaro, Aura, Kaarina-Piikkiö, Kalanti, Kyrön Seutu, Laitila, Lieto, Loimaan Seutu, Marttila, Mietoinen, Mynämäki, Naantalin Seutu, Nousiainen, Oripää, Paattinen-Vahto, Paimio, Perniö-Särkisalo, Pöytyä, Raisio, Salon Seutu, Sauvo-Karuna, Taivassalo-Kustavi, Tarvasjoki, Turku, Vakka-Suomi, Vehmaa

Ruotsin Sotaveteraanipiiri

Pirkko Sinkkonen
puh. 073 556 0050
pirkko.sinkkonen@telia.com

Kanada

Immo Koivisto
1215 Oxford St White Rock BC,
V4B 3P7
Canada
immokoivisto@shaw.ca

Kainuu

Asiantuntija ja yhteyshenkilö virkansa puolesta, ei kuulu järjestön vapaaehtoisin työntekijöihin.
Reijo Inget
maakunnallinen veteraaniaasiamies
Kirkkotie 16-20
88900 Kuhmo
puh. (08) 615 65794 tai
044 7970310
reijo.inget@kainuu.fi
Toimialue: Hyrynsalmi, Kajani, Kuhmo, Paltamo, Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo, Suomensalmi ja Vuolijoki.

I H M I S E N H Y V Ä K S I

Palvelumme veteraaneille

Laitos- ja avokuntoutus

Laitoshoidon kuntien maksusitoumuksilla

Lisätietoja
p. 08-4794 717

TAUKOKANGAS
Oulainen www.taukokangas.fi

Kuolema, äkkiyllättäjä ja hiljainen hiipijä

Vuoden 1942 helmi-kuussa Muurmannin radan pohjoisimman aseman Krivin valtaamiseksi oli käyty ankaria taisteluita. Muutaman päivän taisteluisa tuhottiin siperialainen divisioona. Omat tappiot olivat noin 700 haavoittunutta ja kaatunutta. Kuolema säästi pientä tulenjohtoryhmäämme. Kuitenkin neljä haavoittui; kaksi haavoittui miinasta ja toiset kaksi puuhun osuneen kranaatin sirpaleista. Uskoimme tilanteen jo rauhoittuneen, kun vihollinen varhain aamulla hyökkäsi asemiamme vastaan. Tulenjohtopaikkamme oli etulinjassa pienellä mäellä, josta oli hallitseva näkymä vihollisen puolelle. Jalakaväen tuliaseet ja tilaamamme sulkutuli pysäyttivät vihollisen yritykset jo varhaisessa vaiheessa. Syntynyt hiljaisuus oli kuin suuri voiton merkki. Hiljaisuuden katkaisi kiväärin luodin aikaansaama laukauksen ääni. Eteeni lensi noin kynnen kokoinen palanen. Mietin, että mistä se siihen oli voinut tulla? Palanen osoittautui pääkallon palaksi, jonka toinen puoli oli punaisen verinen ja toinen lyhyen tukan peittämä. Vieressäni ollut jalkaväenmies istui hanges-
kumatta, kuin valmiina jatkamaan taisteluaan. Katseeni löysi kammottavan näyn; sotilaan lumipuvun hupussa oli takana iso reikä, josta ulos töröttivät turkislakin harmaat villat. Kuolema oli yllättänyt juuri sillä hetkellä, jolloin olisi ollut aihetta iloita paikallista torjuntavoittoa. Henki oli lähtenyt, mutta ruumis jatkoi sotaansa valansa mukaisesti, milliäkään liikkumatta, edelleen taisteluasennossa.

Mauri Niskakoski KOL:n puheenjohtajaksi

Kaatuneitten Omaisten Liiton liittokokous pidettiin 29.4. Helsingissä. Liiton uudeksi puheenjohtajaksi valittiin aiemmin hallituksen jäsenenä ja varapuheenjohtajana toiminut **Mauri Niskakoski** Lappeenrannasta. Varapuheenjohtajana jatkaa **Mikko Virrankoski** Rovaniemeltä. Mauri Niskakosken tilalle hallituksen jäseneksi valittiin **Tauno Strengell** Lahdesta kahdeksi vuodeksi. Mauri Niskakoski on vuonna 1939 syntynyt sotaorpo. Viimeksi hän toimi rehtorina Lappeenrannan Vainikkalan koulussa. Sitä ennen hän ehti toimia koulujohtajana ja kunnallisena luottamushenkilönä lähes 40 vuoden ajan. Hallituksen muiden jäsenten ja varajäsenten nimet löytyvät liiton nettisivulta www.kolry.fi. Kaatuneitten Omaisten Liiton keskeinen hanke kuluvana vuonna on sotaorporekisterin laatiminen. Rekisteröintihanke käynnistyi hyvin eri puolilla Suomea ja jatkuu koko vuoden. Syksyllä suoritetaan uusi tiedotuskampanja, jotta mahdollisimman moni sotaorpo saisi tiedon mahdollisuudesta liittyä valtakunnalliseen rekisteriin.

Mauri Niskakoski on KOL:n uusi puheenjohtaja.

Leena Mankkinen

Valtion talousarviossa lisäys kuntouttaviin kotipalveluihin

MÄÄRÄRAHAT	2008	2009	2010	2011
Rintamalisät	69 948 877	64 700 000	56 500 000	50 000 000
Sotilasvammakorvaukset	223 483 042	217 162 125	201 100 000	191 025 000
Sotainvalidien hoitolaitokset	65 207 000	65 207 000	65 207 000	65 207 000
Sotainvalidien puolisoiden ja sotalleskien kuntoutus	3 123 261	3 100 000	3 100 000	3 100 000
Rintamaveteraanien kuntoutus	40 288 000	36 288 000	34 088 000	28 288 000
määrärahalisäys	1 808 000	1 808 000	8 000	8 000
kuntouttavien kotipalvelujen malliin				2 300 000
Eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutus	3 500 000	3 500 00	3 500 000	3 500 000
Ulkomaalaiset vapaaehtoiset rintamasotilaat	96 000	90 000	100 000	94 000
Rintama-avustus vuodessa	455	455	540	540
Ulkomaalaisten vapaaehtoisten rintamasotilaiden määrä	257	221	200	180
Rintamaveteraanien määrä	57 211	50 626	45 056	39 287
Sotainvalidien määrä	10 122	8 733	7 919	6 737
Kuntoutukseen oikeutettujen puolisoiden ja leskien määrä	7 600	7 300	6 900	6 300

Vuodet 2008 ja 2009 on tilinpäätösten mukaisia, vuodet 2010 ja 2011 talousarvioesitystietoja. (STM:n käyttämät arviolukumäärät)

hoitaja saattoi vain todeta, että sotilaan matka kotipaikkakuntansa multaan oli alkanut. Viidentenä haavoittumiseni jälkeisenä päivänä tunsin kuoleman läheisyyden. Kurkua alkoi kutittaa ja se sekoitti hengityksen rytmiä. Normaalisti ihminen rykäisee ja kurkun kutina häviää. En voinut rykäistä, ja pienikin yritys teki tuskaisen kipeää. Ahdistava tunne paheni: Mistä saan ilmaa, kun hengitys on rajattua? Tukehtumiskuoleman pelko valtasi ja se vain pahensi tilannetta. Kun kuolema jo hiljaa hiipi lähemmäksi, löytyi myös pelastava enkeli. Enkeli oli happipullo. Jo ensimmäinen henkäisy ilmoitti, että painajainen oli ohi. Minä elän ja hengitän. Jälkikäteen olen ajatellut, että jos todella olisin tukehtunut hapen puutteeseen, olisin-ko lainkaan pystynyt korahdamaan. Keuhkojen pieni ilmamäärä ja olematon paine eivät ainakaan oikeata korahdusta olisi saaneet aikaan. Toinen ja suurin muutos tapahtui viikon sairaalassa oltuani. Keuhkoissa oleva veri punkteerattiin; se imettiin sellän kautta paksulla neulalla vanhaan limonadipulloon. Vajaa pullollinen tummaa, hapettunutta ja hyytelömäistä verta saatiin imettyä pois. Vasen keuhko vapautui paineesta. Se oli nyt koko tehollaan toiminnassa ja hengitys oli normalisoitunut. Sydänkin siirtyi riemuiten kainalosta oikeaan paikkaansa hoitamaan rytmikästä työtään. Korkean iän johdosta sotaveteraanien poistuma on korkea. Sen me joudumme tunnustamaan ja siihen myös asennoitumaan. Kukin on pyrkinyt saamaan asiansa järjestykseen ja elämänsä tasapainoiseksi. Tulevaisuuteen suhtaudumme rauhallisin mielin. Me iloitsemme siitä, mitä aikanaan olemme tehneet. Me tiedämme, että meidän jälkeemme jää itsenäinen ja vapaa Suomi.

Jaakko Estola

Sotainvalidien Veljesliiton seitsemän vuosikymmentä

70-vuotisjuhlavuottaan viettävän Sotainvalidien Veljesliiton toimintaan liittyy keskeisiä asioita ja tuloksia eri vuosikymmeniltä. Jokaisen vuosikymmenen listaa voisi pidentää monilla yksityiskohdilla. Samoin Sotainvalidien Veljesliiton yhteiskunnallista merkitystä voidaan arvioida monesta eri näkökulmasta ja nostaa esiin lukuisia yksittäisiä asioita, joiden kehittämiseen Sotainvalidien Veljesliitto on vaikuttanut. Ilman rakentavaa yhteistyötä monien muiden toimijoiden kanssa ja ilman Suomen kansan tukea Sotainvalidien Veljesliitto ei olisi työssään onnistunut.

Sotainvalidien Veljesliiton 70-vuotisjuhlassa päätössanat esitti myös sotaveteraanityössä ansioitunut 95-vuotias Erkki Luntamo Uudestakaupungista.

1940-luku: Takaisin elämään

- * vammojen hoito ja lääkinällisen huollon perusta
- * sotainvalidien työhuolto, ammatillinen koulutus ja kuntoutus sekä työnvälitys
- * sotainvalidien viikko ja syyskeräykset (syksystä 1944 alkaen)
- * sotilasvammalaki 1948 ja sen perusperiaatteet:
 - vamman haitta-aste (%) määrää korvauksen (elinkoron) suuruuden sotilasarvosta ja tuloista riippumatta
 - elinkoron koskemattomuuden periaate: muut tulot tai muu sosiaaliturva eivät vähennä elinkorkoa eikä toisaalta elinkorko vähennä oikeutta muuhun sosiaaliturvaan
 - sotilasvammakorvausten verovapaus
 - kannusti takaisin työelämään
- * Sotainvalidihuollon Kansatusyhdistys perustettiin hankkimaan varoja erityisesti yrityksiltä sotainvalideille ja muille sodan johdosta kärsimään joutuneille

1950-luku: Perhe-elämän ja yrittämisen vuosikymmen

- * asunto, puoliso ja lapset
- * liiketoiminta, jolla työllistet-

tiin sotainvalideja ja hankittiin sotainvalidien huoltotyöhön varoja (liitto, jäsenyhdistykset)

- myös sotainvalidit itse yrittäjinä
- * proteesien ja apuvälineiden voimakas kehittäminen, amputoiduille sotainvalideille Kaskisaaren kuntoutuslaitos
- * Sotainvalidien Veljesliitto kansainväliseen yhteistyöhön mukaan, Maailman Veteraanijärjestön (WVF) jäseneksi vuonna 1954

1960-luku: Tasaisen kehityksen aikaa

- * nykymuotoisen kuntoutuksen alku
- * liittynnäisvammien korvauksen piiriin
- * määrä yhteiskunnan päätöksentekokoelmissa suurimmillaan (eduskunnassa 26 sotainvalidi-kansanedustajaa)

1970-luku: Kuntoutussairaaloitten ja -laitosten rakentamisen vuodet

- * Kauniala sotavammassairaalaksi (Aivovammassairaala ja ns. vanha Kauniala yhteen)
- * Kyyhkylän kuntoutussairaala
- * lukuisia kuntoutuslaitoksia sotainvalidien ja veteraanien kuntoutusta varten eri puolille Suomea

- * leskien huoltoeläketurvaa kehitettiin

1980-luku: Haravoinnin ja sairaskotiohjelman vuosikymmen

- * haravoinnilla yli 10 000 "uutta" sotainvalidia esiin veteraanien joukosta
- * sairaskotipaikkoja yli 1 000
- * kuntien avohuollon palvelut maksuttomiksi vähintään 30 %:n sotainvalideille (1986)
- * elinkoron etuoikeuttaminen kansaneläkkeen lisäosassa pitkällisen kamppailun tuloksena
- * lievävammaiset ja puoliset kuntoutuksen piiriin

1990-luku: Vanhuudenhuollon vuosikymmen

- * asuntojen korjaukset (noin 8 000 sotainvalidin asuntoa korjattiin)
 - korjausneuvot sotainvalidipiireissä
- * palveluasuntojen rakentaminen
- * Kaunialan ja Kyyhkylän saneeraukset
- * neuvontapalveluverkoston luominen sairaskotien yhteyteen
- * avustajatoiminta täydentämään kuntien kotipalvelua
- * omaisuuden realisoinnin käynnistäminen ja käyttö sotainvalidien ja heidän puolisojensa tarpeisiin
- * tiedon ja perinteen siirtäminen, Sotainvalidien Tuki- ja perinnesäätiön ja Sotainvalidien Jälkipolvet -järjestön perustaminen (nykyinen Sotainvalidien perinnejärjestö)
- * yhteistyöelimen (Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta) perustaminen veteraanijärjestöjen kanssa

2000-luku: Lievävammaisten ja puolisojäsenten vuosikymmen

- * lievävammaisten kunnallisten palvelujen prosenttiraja asteittain 20 prosenttiin
- * pitkäaikaisen laitoshoidon prosenttiraja 25 prosenttiin
- * puolisojäsenyyden toteuttaminen ja heidän huoltonsa tehostaminen
- * laitoksiin sitoutuneet varat käytettäväksi huoltotyöhön (Kauniala ja Kyyhkylä myytiin ehdolla, että sotainvalidit ja veteraanit saavat niissä edelleen hoitoa ja kuntoutusta)
- * korjausneuvonnan siirto Vanhustyön Keskusliitolle varmistaen, että sotainvalidit ja veteraanit saavat edelleen maksuttomat palvelut (vuosikymmenellä korjattiin 7000 sotainvalidin asunnot)
- * Veteraanijärjestöjen yhteistyön tiivistäminen (Veljesliitto valtakunnallisesti mukaan yhteisiin keräyksiin, Tammienlehvän Perinneliitto perustetaan, hengellisen työn yhteistoiminta tehostuu ja veteraanijärjestöille yhteiset toimitilat Helsingin Itä-Pasilaan)

Sotainvalidityön yhteiskunnallinen merkitys

- * aukonut uria muidenkin vammaisten oikeuksien kehittämiseksi
 - vammojen hoito ja kuntoutus, proteesit, apuvälineet, ammatillinen uudelleen koulutus, työllistäminen, vammaisliikunta ja -urheilu, kansainvälinen yhteistyö jne.
- * muuttanut suhtautumista vammaisiin ja vammaisuuteen

- * luonut pohjaa kuntoutuksen ja muunkin sosiaaliturvan ulottamiselle koskemaan muitakin veteraaneja
- * ehkäissyt katkeroituneen ja syrjäytyneen sotainvalidien joukon syntymisen
 - sotainvalidit olleet isänmaallisia jälleenrakentajia
- * esimerkki siitä, mitä omatoimisudella, sisulla ja yhteishengellä saadaan aikaan

Tästä eteenpäin

- * kiireellisin tavoite on oikeuttaa kaikki elinkorkoa saavat sotainvalidit korvattuihin kunnallisiin avopalveluihin ja laitoshoidon
- * sotainvalidien saavutetut oikeudet turvattava loppuun saakka
 - korvausten koskemattomuus säilytettävä
 - lievävammaiset, puoliset ja lesket saatava nykyistä laajemmin hoidon, palvelujen ja kuntoutuksen piiriin
- * liiton varat (mukaan lukien piirien ja osastojen varat) käytettävä oikea-aikaisesti sotainvalidien ja puolisojäsenten hyväksi
- * sotainvalidien uhrauksia ja työtä koskevaa tietoa ylläpidettävä ja siirrettävä uusille sukupolville
- * yhteistyön tiivistäminen veteraanien ja sotalleskien hyväksi työtä tekevien järjestöjen kanssa entistä tärkeämpää rivien harventuessa
- * lisää aktiivisia tukijäseniä saatava sotainvalidiosastoihin
- * neuvonnan ja muun palvelun jatkuvuus piiri- ja paikallistasolla varmistettava

Sotainvalidien Veljesliitto

Sotainvalidien Veljesliiton 70-vuotisjuhla pidettiin Helsingin Messukeskuksessa vuosipäivänä 18.8.2010. Juhlaan osallistui yli 1 000 henkilöä.

Veljesliiton 70-vuotisnäyttely

Sotamuseossa Helsingissä avattiin 17.8. Sotainvalidien Veljesliiton 70-vuotisnäyttely Taistelimme-Taistelemme.

Näyttelyssä on esineitä, valokuvia ja julisteita, jotka eivät puoleen vuosisataan ole olleet esillä. Kävijöillä on samalla mahdollisuus tutustua jo aiemmin avattuun talvisotanäyttelyyn. Näyttelyt jatkuvat vuoden loppuun. Veljesliiton näyttelyn arkkitehtuurista vastaa lavastaja Risto Karhula ja sisällöstä liiton keskustoimiston tiedotusasto.

Näyttelyn on tarkoitus antaa kokonaiskuva Sotainvalidien Veljesliiton 70-vuotisesta taistelusta tähän päivään. Samalla se kertoo sotainvalidien taistelujen tiestä; vammautumisesta, paluusta yhteiskunnan tuottaviksi jäseniksi ja arjen taistelusta, joka nyt on selviytymistä päivästä päivään.

Sotainvalidi on etulinjan taistelija

Kaikista asekelteisistä miehistä jalkaväkeen kuului 58,1 % ja vastaavasti sotainvalideista jalkaväessä palvelleita on 86 %. Jalkaväessäkään tappiot eivät jakautuneet tasan. Tutkimusten mukaan vaara kaatua tai haavoittua oli kiväärijoukkueen johtajalla 14-kertainen verrattuna huollon tehtäviin koulutettuun mieheen. Vastaava vertailuluku konekiväärijoukkueen- ja ryhmänjohtajalla oli 10,7. Konekiväärimiehen vertailuluku on 8,7 ja kiväärimiehen 4,85.

Kaikkiaan sodassa pysyvän sotavamman sai 95 000 miestä ja naista. Heistä 96 prosenttia oli rintamalla palvelleita. Kun tapaa sotainvalidin, hän on yleensä etulinjan taistelija. Sotainvalidien keski-ikä vammautuuessa oli noin 25 vuotta. Nuorimmat rintamalla haa-

voittuneet olivat vain 17-vuotiaita.

Marsalkka Mannerheim kehotti Jyväskylässä Sotainvalidien Veljesliiton perustavassa kokouksessa 18.8.1940 sotainvalideja omatoimisuuteen ja yrittämiseen. Tälle pohjalle rakentui Veljesliiton toimintalinja, lainsäädännön kehitystyö ja sen mukaan valittiin tunnuslause.

Me palaamme töihin

Vaikka sotainvalidit menettivät terveytensä taistellessaan maamme puolesta, vain harvalla oli valmis paikka yhteiskunnassa, kun he palasivat. Monelta haavoittuneelta vamma vei ammatin, nuorimmilla ei sellaista ehtinyt koskaan olakaan. Monella ei ollut omaa kotia.

Näyttelyssä on Me palaamme töihin -kampanjaan liittyen julisteita, esitteitä ja kuvamateriaalia. Veljesliitto järjesti ammattikoulutusta ja etujärjestötoiminnallaan sai aikaan sotainvalidien työhuoltolain. Sen mukaan vähintään 30 prosentin haitta-asteen omaavat sotainvalidit olivat oikeutettuja ammattikoulutukseen. Lähes 10 000 sotainvalidia sai ammattikoulutusta. Kaikille uuden ammatin hankkiminen ei ollut mahdollista. Sotilasvam-

malakiin sisältyy täydennyskorko-niminen korvaus, joka takasi vaikeavammaisille vähimmäistoimeentulon.

Veljesliitosta sairaaloiden ylläpitäjä

Jatkosodan päätyttyä potilaat siirrettiin sotasairaaloista SPR:n sairaaloihin, mutta tämä ei voinut olla pysyvä ratkaisu. Jatkuvan hoidon ja huolenpidon tarpeessa arveltiin olevan noin 500 täysin työkyvyttömää sotavammaista. Kun muuta ratkaisua ei heidän kohdallaan löytynyt, Sotainvalidien Veljesliitto laajensi toimintansa lääkintähuoltoon.

Veljesliitto perusti 1940-luvulla kaikkiaan kuusi laitosta: Suitian työhuoltola, Kauniaisiin vaikeavammaisten huoltolaitos Kauniala, sotasotkeiden virkistyskoti Tamminne (Kaarinassa), sotatuberkuloottisten Liperin ammattikeskus, Valmulan huoltolaitos (Kauniaisissa) ja Aivovammaisten hoito- ja tutkimuslaitos Helsingissä. Näistä laitoksista kerrotaan näyttelyssä aikakauden esittein ja kuvin. Niissä heijastuu mielenkiintoisesti ajan henki.

Kuntoutuslaitosten aika

Näyttelyssä kerrotaan työstä ja toimintakykyä ylläpitävän kuntoutuksen synnystä ja kehityksestä. Tämä kuntoutuksen muoto sai alkunsa maassamme sotainvalidien parissa. Esillä on ainutlaatuinen Kaskisaaren kuntoutuslaitoksessa syntynyt proteesikokoelma. Katsoja voi tutustua Kyyhkylän kuntoutussairaalan rakentamiseen ja uuden Kaunialan syntyyn.

Veljesliitto myi Kyyhkylän ja Kaunialan 2000-luvulla ehdolla, että niissä edelleen hoidetaan sotainvalideja ja veteraaneja. Varat vapautuivat liiton huoltotyöhön. Veljesliitto on päättänyt käyttää kaikki varansa sotainvalidien sekä heidän puolisojensa ja leskiensä hyväksi heidän elinaikanaan. Varat käytetään etupainotteisesti eli puolet varoista käytetään vuoteen 2013 mennessä.

Pienoiskatsomoissa esitetään sotainvalidien, puolisojen, leskien ja sotainvalidien lapsien muisteluja. Lopuksi

otetaan esille ”Rakkauden voima” eli se valtava hoitotyö, jota sotainvalidien rinnalla eläneet aviopuolisot ovat tehneet.

Arto Lillberg

Taistelimme - Taistelemme

Sotainvalidien Veljesliiton 70-vuotisjuhlanäyttely

Sotamuseo, Liisankatu 1, 00170 Helsinki. Avoinna ti-to klo 11-17, pe-su klo 11-16, ma suljettu.

Liput 4/2 €. Sotaveteraaneilla ilmainen sisäänpääsy.

Huittisen muotokuva paljastettiin

Sotainvalidien Veljesliiton pitkäaikainen puheenjohtaja Veli Matti Huittinen sai muotokuvan. Taidemaalari ja taidegraafikon Antti Ojalan työ paljastettiin Veljesliiton tiedotustilaisuuden yhteydessä 17.8.2010.

Huittisella on pitkä historia Veljesliiton palveluksessa. Hän aloitti uran sotainvalidien palveluksessa Kaskisaaren kuntoutuslaitoksen ortopedilääkärinä vuonna 1968. Huittinen

toimi Kyyhkylän kuntoutussairaalan ylilääkärinä 1973-83 ja Kaunialan johtajalääkärinä 1994-99.

Vuonna 2001 Huittinen valittiin Sotainvalidien Veljesliiton puheenjohtajaksi. Hän toimi puheenjohtajana viime vuoden kesään, eli lähes 9 vuotta. Huittinen oli liiton viides puheenjohtaja.

Elina Rautio

Veli Matti Huittinen toimi Sotainvalidien Veljesliiton puheenjohtajana 2001-2009.

Koko näyttelyn yläosan peittävät Sotainvalidien syyskeräyksen julisteet 1940-luvulta 2000-luvulle.

FORCIT

www.forcit.fi
0207 440 400

SUOMALAISTEN HYÖKKÄYS ITÄ-KARJALAAN 1941

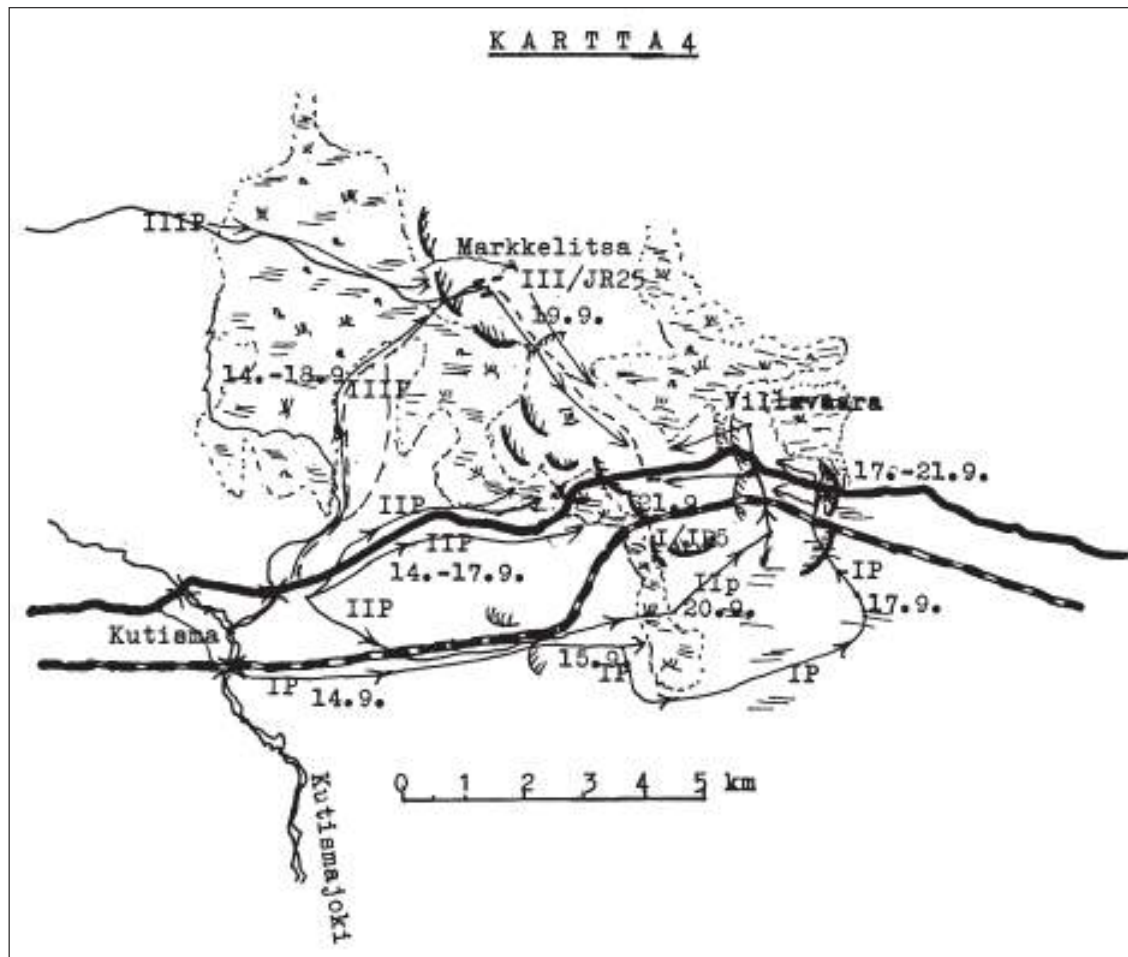
- Ässärykmentti valtaa Villavaaran

Taustaa...

Jatkosodan sytyttyä armeijamme hyökkäsi itään Saksan myötäsotijana neljässä vaiheessa: ensiksi hyökkäsi Joensuun eteläpuolelle koottu kenraaliluutnantti Erik Heinrichsin komentama 130 000 miestä käsittänyt Karjalan Armeija kohti Laatokkaa ja Sortavalaa, toiseksi kenraalimajuri Taavetti Laatikaisen II Armeijakunta hyökkäsi itäisellä Karjalan kannaksella Käkisalmeen ja edelleen vanhalle rajalle sekä kenraaliluutnantti Lennart Oeschin IV AK Viipurin molemmin puolin läntisellä Kannaksella myös vanhalle rajalle. IV AK:n 12.Divisioona, joka heinäkuusta alkaen oli ollut puolustuksessa Nuijamaanjärven-Kuurmanpohjan välillä ja siihen kuulunut Jalkaväkirykmentti 26 Suokumaanjärven molemmin puolin, aloitti etenemisen 22.8. neuvostojoukkojen irtaututtua. Helsingiläisen Ässärykmentin tie vei Lottolan-Kavantsaaren- Karisalmen-Näätälän-Lyykylän-Vääräkosken läpi Säiniölle. Osallistuipa rykmentti Porlammin motinkin aikaansaamiseen Viipurin eteläpuolella. Muutama päivä lepoa ja huoltoa, kunnes syyskuun alussa tuli käsky siirtyä 4.D:n rykmenttinä itään Säämäjärvelle.

Mitä muualla oli tapahtunut...

Heinrichsin Kar.A saavutti Laatokan viikon taisteluiden jälkeen. Kenraalimajuri Paavo Talvelan VI AK jatkoi Laatokan rannikon suunnassa kaakkoon kohti Aunusta, kunnes ylipäällikkö pysäytti hänen hyvin edenneen iskunsa heinäkuun lopulla Tuulosjoelle, sillä saksalais-suomalaiset joukot eivät pystyneet murtamaan puna-armeijan puolustusta Tolvajärven itäpuolella. Onnistunut torjunta merkitsi sitä, saatuaan lisävoimia neuvostojoukot saattaisivat iskeä Suojärven suunnasta Talvelan pitkäksi venyneeseen vasempaan kylkeen. Lisäksi joukkojen huolto oli vaikeutunut etäisyyksien kasvassa, joten käyttöön oli saatava Sortavalan ja Pitkärannan kautta Uuksuun johtanut rautatie. Se tuli mahdolliseksi vasta elokuun puolivälissä eversti Einar Mäkisen I AK:n vallattua Sortavalan. Kenraalimaju-

ri Woldemar Hägglundin VII AKE oli jo sitä ennen siirretty itään valmistelevaan Suomen strategisen hyökkäyksen kolmatta vaihetta eli hyökkäystä Ääniselle yhdessä Talvelan VI AK:n kanssa.

Heinä-elokuun taisteluisa Kar.A oli luonut sen operatiotilan, joka tarvittiin Kannaksen valtaamiseksi sekä neuvostojoukkojen yhteyksien katkaisemiseksi Laatokan pohjoispuolella. Talvela puhisi komentopaikallaan Laatokan rannalla, kun ylipäällikkö oli pysäyttänyt hänen etenemissensä Tuulosjoelle. Talvelan oli vaikea ymmärtää, miksi puna-armeijalle annettiin aikaa puolustuksensa tehostamiseen, sehän merkitsi suurempia tappioita sitten, kun etenemistä jatkettaisiin. Mutta päämajassa tilanne nähtiin laajemmissa puitteissa.

Elokuun 1941 loppuun mennessä saksalais-suomalaiset saivat vihdoinkin työnnettyä puna-armeijan pois Tolvajärveltä kauemmaksi itään. Toiminta sai vauhtia, kun Hägglund esikuntineen saapui alueelle mukanaan eversti Kaarlo Heiskasen 11.D. Kaikki puna-armeijan yritykset heittää suomalais-saksalaiset pois saatiin torjutuiksi. Heiskasen isku Uomaalta Säämäjärven suuntaan pakotti neuvostojoukot poistumaan Suojärven suunnal-

ta. Syyskuun alkuun mennessä rintama oli työnnetty Säämäjärven-Sotjärven tasan itäpuolelle. Edellytykset hyökkäykselle Ääniselle oli nyt luotu. Sinne saapuivat eversti Aarne Snellmanin 17.D Hangon rintamalta ja eversti Kaarlo Viljasen 4.D Kannakselta mukanaan JR 26. Divisioonan muut rykmentit olivat JR 5 ja JR 25.

Talvela aloittaa...

Talvelan VI AK aloitti hyökkäyksen Tuulosjoelta 5.9. aamulla oloissamme valtavan tulivalmistuksen tukemana. Kolmessa päivässä eversti Ruben Laguksen jääkärit etenivät Syvärille Lotinapellon kohdalla kääntyen Syvärin varrella itään. Osia voimistaan Talvela suuntasi Pyhäjärvelle ja erämaan läpi kohti Prääsää ja Petroskoin eteläpuolta. Pyhäjärven alueen neuvostojoukot motitettiin, mutta motti vuosi ja suuren osan neuvostojoukoista onnistui pelastua uhkaavasta tilanteesta vetäytymällä korven läpi itään. Suomalaiset saivat haltuunsa palan Petroskoin-Aunuksen tietä, mikä merkitsi kaupunkien yhteyksien katkeamista. Se merkitsi myös sitä, että Kar.A:lla oli nyt mahdollisuus hyökätä Petroskoihin ja Ääniselle lännestä ja etelästä, missä Talvelan joukot olivat lähestymässä kaupunkia. Saksalainen 163.D, joka oli mukana hyök-

käyksessä eräänlaisena Saksan armeijan hyvän tahdon eleenä, jätettiin Syvärin alajuoksulle odottamaan kädenlyöntiä Tihvinän suunnalta lähestyvien saksalaisvoimien kanssa.

Ja Hägglund jatkaa...

Hägglundin VII AK:n vasemmalla siivellä Heiskasen 11.D oli 4.9. mennessä työntänyt voimiaan muutaman kilometrin Kutismajoen itäpuolelle, ja divisioonalle alistettu Ratsuväkiprikaati oli pohjoisempaan ylittänyt mainitun joen. Markkilassa oli luja puna-armeijan tukikohta eivätkä voimat riittäneet sen kukistamiseen. Lisäksi Heiskasen päävoimat käänettiin Säämäjärveltä Prääsän suuntaan. Kutismajoen jätettiin puolustukseen eversti Paavo Paalun 1.D:n JR 35 alistettuna Rv.Pr:lle.

Viipurin valtauksen sekä Säiniöllä ja Porlammin seuduilla käytyjen tuhoamistaukkojen päätyttyä 4.D sai 3.9. käskyn olla valmiina siirtymään rautateitse Laatokan pohjoispuolelle ylipäällikön käyttöön. Ensimmäisenä lähti everstiluutnantti Sulo Laakso- sen JR 26 mukanaan kapteeni Unto Petäjän Kenttätörykmentti 1:n ensimmäinen patteristo Joutsenosta jo 5.9. Rykmentti oli saanut runsaasti täydennystä sekä lottia mukaansa. Divisioonan muut joukot siir-

tyivät itään seuraavan viikon aikana. Säämäjärvellä 4.D alistettiin Hägglundille. Purkaus- asemia olivat pääasiassa Veske- lys ja Jessoila kolmisen vuoro- kautta kestäneen junamatkan jälkeen. 4.D:n tehtäväksi tuli hyökkäys Säämäjärven-Petroskoin tien suunnassa itään samanaikaisesti Prääsän suunnasta hyökkäävien päävoimien kanssa. Divisioonan oli oltava valmiiksi ryhmittyneenä hyök- käykseen 14.9. iltaan mennessä. Aikaa myöhennettiin vuoro- kaudella.

Taistelu Villavaarasta alkaa...

Hyökkäyksen alkaessa eversti Aladar Paasosen JR 5 oli Säämäjärven itäpuolelle ja everstiluutnantti Ilmari Pallarin JR 25 Alekassa järven eteläpuolella. Ässärykmentti oli ottanut rintamavastuun edessä 1.D:n JR 35:ltä. Hyökkäyksen aloitti kapteeni Väinö Lampon III pataljoona hyökkäämällä Kutismajoen ylitettyä kohti Markkilaa, missä puna-armeijalla oli luja tukikohta kukkulalla 145,5. Tunnin porrastuksella hyökkäsi tien suunnassa ratsu- mestari Paavo Rasin II P kello 13.00. Lampo saartoi kukkulan 145,5 etelästä, mutta neuvostoliittolaiset mursivat Lampon saartorenkkaan, vaikka hyökkäystä tuki kaksi patteristoa. Tien suunnassa Rasin II P pääsi Sar- kukkulan edustalle, mutta tien eteläpuolella kukkulaa 116,3 ei saatu vallatuksi, sillä puna-armeijalaiset taistelivat lujissa katetuissa asemissa puolustautuen erinomaisen sitkeästi, ja sitä paitsi maasto oli ryteikköä, melkein kulkukelvoton. Punakoneet olivat sateisesta ja sumuisesta säästä huolimatta aktiivisia häiriten toimintaa. Lampon III P oli vaikeuksissa, sillä se eteni korvessa ilman telttoja ja muonaa.

Aamupäivällä 15.9. majuri Toivo Luukon I P valtasi kukkulan 116,3 tien eteläpuolella edeten vajaat pari kilometriä suon laitaan. Rasin II P sai tuekseen useita patteristoja, joiden tuella pataljoona valtasi Sar-kukkulan, mutta joutui pysähtymään vajaan kilometrin edettyään lujan tukikohdan eteen. Lampo ei saanut vallattua pohjoisessa kukkulaa 145,5. Sotavangit kertoivat, että Villavaaran aluetta puolusti vahven-

nettu rykmentti useiden patteristojen ja ilmavoimien tuke-
mana.

Tilanne valkeni, kun Lampon III P valtasi kukkulan 145,5 neuvostoliittolaisten vetäytyttyä kukkulalta Markkilaan. Kukkula 145,5 oli täynnä avo- ja katettuja pesäkkeitä sekä korsuja. Samana päivänä kävi rykmentin partioita Villavaaran kylässä todeten sen tyhjäksi. Päivän taisteluissa kaatui 1. komppanian päällikkö kapteeni Väinö Lahtinen. Hänen tilalleen tuli luutnantti Martti Lentilä.

Tiedustelu totesi idässä Tseusajoen ja Patojärven alueet vahvasti linnoitetuiksi ja miehitettyiksi. Eversti Viljanen työnsi Kevyt Osasto 4:n radan eteläpuolella Tseusajoele ja käski sen olemaan valmiina hyökkäämään Tseusajoen aseisiin takaapäin. Ässärykmentti sai käskyn varmistaa tien Retskasta Markkilaan sekä tiedustella tien Markkilasta maastoitse Patojärvelle sekä valmistautua koukkaamaan komppaniaila tässä suunnassa. 4.D:n tukena oli neljä raskasta ja neljä kevyttä patteristoa.

Aamulla 17.9. Luukon I P lähti kukkulan 116,3 maastosta koukkaamaan Villavaaran aseman itäpuolelle. Puolen päivän aikaan I P saavutti tien kukkulan 174,7 lounaispuolella suon laidassa, jossa yllätti puna-

meijan patterin - kolme haupitsia valjakoineen sekä kanuunapatterin - ja työnsi komppanian varmistamaan itään ja kääntyi päävoimin länteen. Villavaaran aseman tienoilla tuli vastaan viisi panssarivaunua, joihin mukana raahatut panssarintorjuntakiväärin eivät tehonneet. Toki yksi vaunu paloi. Luuko sai käskyn pitää hallussaan valtaamansa noin kilometrin pituisen tieosuuden. Vallatut tykit olivat tarpeen, niillä tulitettiin neuvostoasemia ja toisaalta päästiin hieman lepäämään puna-armeijan korsuihin. Laaksonen suuntasi nyt komppanian JR 35:stä etelästä Villavaaran motin kimppuun, mutta pimeys keskeytti hyökkäyksen. Sotavangit kertoivat, että tien suunnalla oli JR 1072.

Samana päivänä lännestä alkanut Rasin II P:n hyökkäys ei edistynyt joukkojen väsymyksen takia eikä Lampon III P saanut vallattua Markkilaan. Viljanen vaihtoi kärkeen Paasosen JR 5:n. Vasemmalla Ryhmä Oinosen prikaatit olivat niin suurissa vaikeuksissa neuvostoliittolaisten kanssa, että JR 35 siirrettiin Onkamukseen.

Villavaaran motti laukeaa...

JR 5 aloitti tien suunnalla hyökkäyksen neuvostoasemiin. Villavaaran itäpuolella tiellä Luukon I P oli suurissa vai-

keuksissa, mutta piti asemansa. Markkilan suunnalla Lampon III P ja avuksi tullut II/JR 25 pitivät Retskan tien katkaisu-
tuna. Pataljoonat saivat käskyn kiirehtiä Markkilan valtausta, sillä päätien suunnalla II/JR 5 oli joutunut hyökkäyksen kohteeksi juuri Markkilasta. Päätien eteläpuolella Kev.Os. 4 lähti pitkälle korpivaellukselleen kohti Tseusajokea.

Koko 19.9. päivän jatkettiin Villavaaran motin puristamista tykistötulella ja iskuosastoin. Luukon I P sai vangin JR 1068:sta, jonka kerrottiin olevan tulossa etelästä Matrosasta motin avuksi. Eräältä vangitulta upseerilta tavattiin kartta, johon oli merkitty puna-armeijan puolustusasemat ja joukot. Markkilan suunnalla II/JR 25 lopulta valtasi Markkilan kylän edeten lähelle Villavaaraa, johon eteneminen pysähtyi lujien neuvostoasemien eteen. Retskan suunnalla Lampon III P kävi partiokahakoita. Pataljoona sai vihdoinkin teltat ja muonaa taisteltuaan nelisen päivää kurjassa säässä, ja asettui ansaitsemaansa lepoon.

Mutta päätiellä neuvostopuolustus kesti kaikki JR 5:n hyökkäykset. Luukon I P:n huoltamiseksi neuvostojoukkojen selustassa oli pantava pioneerit tietoihin. Kev.Os. 4 pääsi vihollista kohtaamatta etenemään Tseusajoen kaltaalle.

Heiskasen 11.D aloitti Prääsän suunnalla hyökkäyksensä kohti Petroskoita. Ikään kuin siitä kostoksi kaksi neuvostopataljoonaa iski idästä Luukon pataljoonaa vastaan, mutta ne torjuttiin. Luukon avuksi siirtyi Rasin II P, koska saatiin tieto yhden neuvostopataljoonan lähestymisestä. Se hyökkäsi kello 15,20 Luukon kimppuun. Torjuntaan käytettiin vallattuja tykkeitä suora-ammunnalla. Villavaaran eteläpuolelta saatiin vanki, upseeri, joka kertoi olevansa lähestyvän pataljoonan adjutantti ja että pataljoona hyökkäisi tielle Luukon pataljoonan kimppuun. Laaksonen, joka johti nyt motin laukaisu-
toimenpiteitä, suuntasi komppanian Rasin pataljoonasta sitä vastaan. Kun pataljoona kello 17.00 tuli näkyviin, komppania löi sen täysin hajalle. Mutta motti kesti toistaiseksi.

Laaksonen päätti seuravan päivän aikana tuhota motin siten, että Luukon I P pitää tien hallussaan ja torjuu motin avustusritykset idästä päin, II/JR 5 ja Rasin II P hyökkäävät idästä ja etelästä ja I ja III/JR 5 lännestä aamulla kello 05.30 alkaen. Lampon III P ja II/JR 25 yhtyvät hyökkäykseen Markkilasta kello 07.00.

Aamulla 21.9. puna-armeijan puolustus Markkilan suunnassa alkoi antaa periksi. Lampon III P ja II/JR 25 pääsivät

Villavaaran tienhaaraan sekä saivat sekä idässä että lännestä yhteyden muihin omiin joukkoihin. Näistä erityisesti II/JR 5 joutui raivokkaan vastaiskun kohteeksi. Kello 11.00 motti oli laukaistu, joskin paikallisten pesäkkeiden tuhoamisessa meni aikaa. Pieni osa neuvostosotilaista lienee päässyt liivahtamaan motista sivustojen kautta. Noin 1 700 neuvostosotilasta oli kaatunut, viitisensataa vangittu, sotasaaliina saatiin 8 tykkiä, 19 kranaatinheitintä, 25 konekivääriä, 14 kuorma-autoa, 8 kenttäkeitintä, 31 hevosta ajoneuvoinen ja runsaasti muita keveitä aseita ja ampumatarvikkeita. Neuvostojoukkojen asemassa laskettiin runsaat 1 000 katettua ja 800 avopesäkettä sekä 700 asuinkorsua. Nämä määrät selvittävät lujan vastarinnan sekä toisaalta suomalaisten tykistön heikohkon tehon.

Lähteitä:

Jatkosodan historia osat 2 ja 3, SotatL ja WSOY 1989 ja 1991, Suomen sota 1941-1945 osa 2, PvPEshistts-to ja Kustannus Oy Kivi 1952, Toimituskunta, Ässän tie Suokumaalta Säiniölle ja Petroskoin tietä Karhumäkeen 1964 sekä ao. joukkojen sotapäiväkirjat heinä-syyskuulta 1941 niitä tarkemmin erittelemtä.

Anssi Vuorenmaa

VETREA

TEKEE HYVÄÄ

Lämmöllä ja kunnioituksella.

Joensuun Kuntohoivi ja Iisalmen Veljeskoti Kuopion toimipisteineen ovat nyt yhdessä
Itä-Suomen suurin hoivapalveluyritys VETREA.

Meille vetrealaisille sotainvalidien ja veteraanien elämän ehtoon helpottaminen on kunniatehtävä. Asiantuntevan hoidon ja kuntoutuksen lisäksi haluamme tuoda elämäniloa ja virkistystä arjen keskelle.
Lämpimästi tervetuloa Vetreaan!

ASUMISPALVELUT

KOTIHOIDONPALVELUT

KUNTOUTUS- JA VIRKISTYSPALVELUT

IISALMI (017) 830 7728

JOENSUU (013) 172 2552

KUOPIO (017) 830 7820

>> **VETREA.FI**

SUPER

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto

www.superliitto.fi

Ei enää pariston vaihtoa. Ei enää säätimiä.

HANSATON AQ

Ladattava, täysin automaattinen kuulokoje.

AQ on saatavilla Hansaton -jälleenmyyjiltä sekä maahantuojalta jonottamatta. Kun haluat investoida elämäsi laatuun, valitse palveleva kuulokojeitoimittaja.

Maahantuonti ja myynti

KUULOHANSA

Soidintie 8 - 00700 HELSINKI (Malmi)

(09) 345 5300

Talvisodan rintamamiehet: Lähtökohdat osa 1

Päivystävä upseeri tuli kasarmiin ja huusi että ”varuskunta hälytys!” Pantiin kaikki kamppeet kasaan ja lastattiin junaan.

Ei sodanjohto meille asevelvollisille puhunut ennakkoon mitään että mitä ois voinut olla odotettavissa. Kaikki oli niin yllätyksellistä ja me koko ajan odotettiin sitä, että koska palataan takaisin. Että se olis vaan ollut harjoitusta.

Mutta näin se oli että ei me palattu takaisin vaan mentiin sinne Valkjärvelle saakka.

Lokakuussa 1939 sodan uhka oli ilmassa. Oli määrätty liikekannallepano ja asevelvollisia vietiin suojajoukoiksi rajan pintaan. Sotaa pelättiin, mutta sen syttymiseen ei haluttu uskoa. Keskisuomalaisen asevelvollisen ajatukset henkivät tätä uskoa.

Stalin oli päättänyt toisin. Marraskuun viimeisenä päivänä puna-armeija ylitti Suomen rajat. Se oli järkytys. Kun tieto hyökkäyksestä välittyi, olivat tunnelmat vakavat. Sotilaat aavistivat, mikä heitä odotti.

Minä satuin olemaan päivystäjänä ja pidin iltahartaudet. Juuri oli radiosta kuultu että venäläisten hyökkäys oli alkanut. Talviaho, se vanha mies, oli siinä eturivissä. Minä näin kun kyynel tuli. En minä kerinnyt katkoa, että itkikö muutkin. Mutta se vanha mies käsitti, että nyt ollaan vakavan askeleen edessä.

Millaisin eväin suomalainen

mies lähti sotaan idän jättiläistä vastaan? Mitkä olivat koulutukselliset, aineelliset ja fyysiset lähtökohdat?

Itsenäinen Suomi ja maan puolustajat

I maailmansodan myllerryksen eräänä sivuepisodina Suomessa oli käyty keväällä 1918 katkera ja verinen veljessota. Siitä ei ollut kuin kaksi vuosikymmentä. Sinä aikana kansakunnan elämässä oli ehtinyt tapahtua paljon.

Sisällissodan haavat eivät arpeutuneet vuosikymmeniin. Poliittisesti Suomi eheytyi yllättävän nopeasti. Vallankumouksellisuus oli pannassa, mutta työväenaate kanavoitui maltillisen sosialidemokratian kautta. Työväestö ei ollut isänmaatonta eikä vaikutusvaltaa vailla.

Lainsäädännöllinen rakennustyö osaltaan rakensi kansakuntaa. Torpparilait mahdollistivat pientilojen syntymisen. Yhä useampi maaseutuvaltaisen maan asukas saattoi lunastaa maapalan ja ryhtyä itsenäiseksi maanviljelijäksi.

Lex Kallio 1922 puolestaan kohensi tilattoman väestön asuttamismahdollisuuksia. Oma palsta teki aikanaan koko Suomestakin puolustamisen väärtin.

Suojeluskuntajärjestöön suhtauduttiin ristiriitaisesti sen taustan vuoksi. Maanpuolustuksessa se sai kuitenkin yhä merkittävemmän roolin.

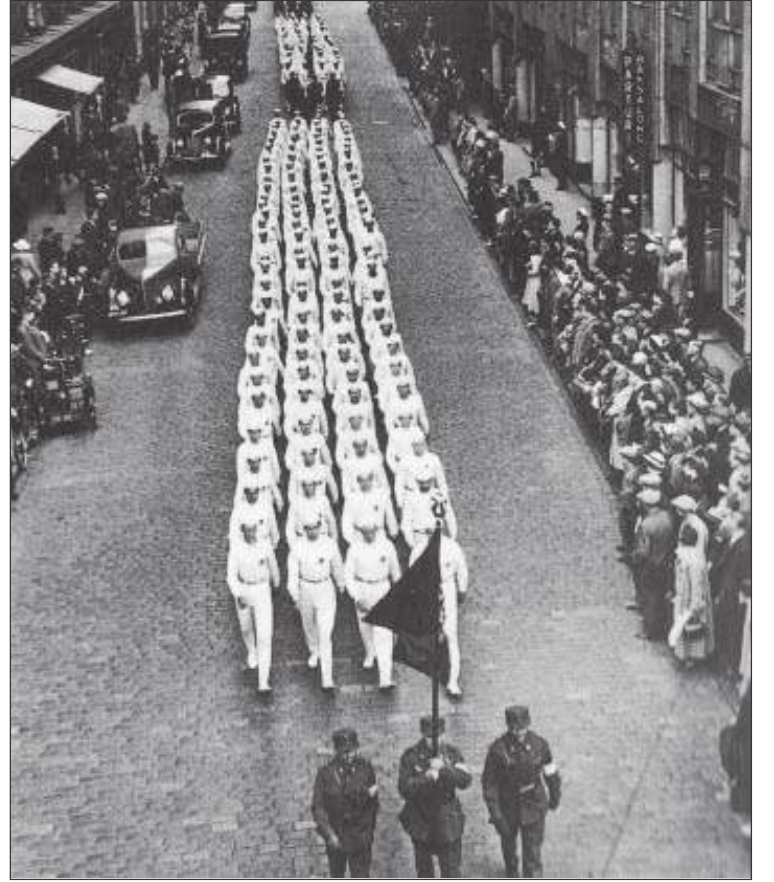
Suojeluskuntien roolia armeijan koulutettuna reservinä ei sovi aliarvioida. Ilman järjestyksen harjoitteita menestyksellinen puolustustaistelu ei olisi ollut mahdollinen.

Erkki Kivalo, myöhempi Lääkintöhallituksen pääjohtaja, muistelee, kuinka hän koulun hiihtolomilla 1936-39 osallistui suojeluskuntien vaativille talvileireille.

Koko viikon hiihdimme, ammuimme ja harjoittelimme maastossa. Esimerkiksi 1938 hiihdimme Halikon suojeluskuntatalolta noin 30 kilometrin päässä olevaan Kiikalaan ja takaisin. Vedimme täyspakkaus selässä ahkiota, jossa oli varusteita, muun muassa teltoa, kamiina ja konekivääri. Se oli koululaiselle kuntoa vaativa ja kehittävä harjoitus.

Aikanaan Kivalo päätyi talvisotaan 19-vuotiaana vapaaehtoisena. Tuolloin rankat suojeluskuntaharjoitteet palkitsivat: liikkuminen talvisessa metsässä tulituksen alla oli karaistuneille ja vahvoille nuorille miehille helpompi ponnistus, kuin mitä olisi ollut lähtö suoraan koulunpenkiltä rintamolosuhteisiin. Maaseudun miehillä ja tyttärillä valmiudet tulivat kovasta työnteosta.

Satatuhantiselle jäsenistölle ei jäänyt epäselväksi järjestön suuri tehtävä kansallisen olemassaolon puolustajana. Suojeluskuntaperheiden lapset, pojat ja tytöt, imivät jo äidin maidossa, ketä vastaan valmistaudut-

Suojeluskuntajärjestö oli aikansa merkittävin urheilujärjestö monipuolisuutensa, alueellisen kattavuutensa ja toiminnan määrän vuoksi. Pääpaino oli sotilasurheilussa, hiihdossa, voimistelussa ja yleisurheilussa. Suojeluskuntajärjestö oli myös tehokas talkoo-organisaatio. Järjestön toimin raivattiin ja rakennettiin lukuisia suorituspaikkoja eri urheilulajeja varten. Suorituspaikat vetivät nuorisoa urheilun pariin ja sitä kautta myös suojeluskuntiin.

Suomen voimistelun suurkisat pidettiin Helsingissä 16.-19.6.1938. Mukana oli noin 600 suojeluskuntalais- ja 800 lottavoimistelijaa. Kuvassa kisamarssiin osallistuneiden suojeluskuntavoimistelijoiden joukko etenee pitkin Hallituskatua.

tiin. Ulkoinen vihollinen oli itärajan takana.

Varusmiespalvelus

Idän uhka edellytti laajapohjaista ja taistelukelpoista armeijaa. Laki määräsi suomalaiset nuoret miehet varusmiespalvelukseen.

Asevelvollisuudesta muodostui ajan myötä suomalaisia yhdistävä instituutio. Se herätti monenlaisia intohimoja jo aikanaan: poliittiseen väriin, kuriin, simputukseen tai ylipäänsä asepalveluksen tarkoituksenmukaisuuteen liittyviä. Nuorten miesten yhteisen kokemustaustan kautta se joka tapauksessa lujitti ja kiinteystti suomalaista yhteiskuntaa ottamaan vastaan vaikeat ajat.

Sotaväki oli karu paikka. Preussilaiset perinteet sulkeisineen ja penallismeineen olivat kunniaa. Asevoimien tehtävänä oli tuottaa kuuliainen kansakunta. Sekä koulu että sotaväki tähtäsivät parempien kansalaisten kasvattamiseen.

Venäjän ajalla rakennetut kasarit olivat kehnokuntolaisia, kylmiä ja ahtaita. Samaan

tupaan saattoi ahtautua jopa 60 varusmiestä. Hygienia ei voinut puhuakaan. Noissa oloissa tartuntataudit voivat hyvin.

Kun ruoka lisäksi oli mitä sattui, lomat tiukassa ja kotiin pääsy silloisissa oloissa muutenkin vaikeaa, osalle varusmiehistä sotaväki saattoi olla tuskien taivalta. Pentti Haanpää tilittää kotiutumisen odotuksen sävyttämiä tunnelmiaan teoksessa *Kenttä ja kasarmi* (1928).

Vielä voi sattua kovia päiviä, ryömintää kilometrikaupalla pitkiä märkiä, savisia oja, opeutukseksi, kun ei maaston ja suojatun tien käyttö suju vieläkään hyvin. Ja sitten heti pukutarkastus. Miksi nappi on pois? Mistä ihmeestä olette saaneet polviinne ja hihoininne nuo saviliskät?

Määräillään töitä ilman vuo-roa huonosta varusteitten hoidosta ja lisäharjoitusta. Yöllä on hälytys. Pakkaus kuntoon ja hiipimään pimeään metsään. Aamulla marssille. – Lujaa vaatii Suomen armeija. Mutta ei välitetä! Vähän päiviä. Ne ovat jo jonossa...

Kollanjoen rintamalle tuotuja täydennysmiehiä tammikuussa 1940. Miesten varustus on hyvin vaihteleva ja vaatetus suurelta osin siviilivaatteita.

Oli askeettisista oloista ja höykytyksestä se hyöty, että sodanajan kovat olosuhteet eivät šokeeranneet heti alkuun. Pelko oli voitettavissa ja toimintakyky saavutettavissa, kun sotilaalliset valmiudet olivat kunnossa.

Haanpään teoksen ilmestymisen aikoihin puolustuslaitosta alettiin uudistaa urakalla. Henkilökunnan laatu ja koulutuskulttuuri parantuivat. Vikoja ja puutteita oltiin herkempiä korjaamaan.

Vastaavasti varusmiesaines oli terveempää, tiedollisesti ja asenteellisesti valvutuneempaa. Enää ei tarvinnut varusmiehille opettaa lukutaitoa eikä isänmaan historiaa, sen tehtävän hoiti koululaitos.

Varusmiesten valmennus kohdentui olennaiseen – ase- ja taistelukoulutukseen. Vatsat saatiin täyteen ruokahuollon kohentuessa. Funkkistyylliset kasarmit 1930-luvulla täyttivät hygieniavaatimukset ja ne olivat lämpimiä. Näin saatiin alemaan varusmiesten korkeat kuolleisuus- ja sairastuvuusluvut.

Ajanmukaiset kasarmit kielivät paitsi Suomen vaurastumisesta yhtä hyvin puolustusvoimien vakiintumisesta yh-

teiskunnan arvostetuksi ja laajasti hyväksytyksi instituutioksi.

Ymmärrettävästi varusmiehet olivat motivoituneempia. Teoksessaan *Siellä missä miehiä tehdään* (1931) Mika Waltari maalaili varusmiespalveluksesta koko lailla toisen kivan kuin Haanpää. Palvelua leimasivat tietyt rituaalit, jotka sisäistettyään nuori mies kylä pärjäs. Ja vahva toverihenki huolehti lopusta. Eikä sotaväen pitänyt olla lepokoti, siellä piti tehtävän miehiä, jotka olivat valmiit ja kykeneviä puolustamaan Suomea.

Talvisodan ihme, puna-armeijan pysäyttäminen, ei syntynyt tyhjistä, vaan se kumpusi asepalveluksessa saadusta koulutuksesta ja herätteistä. Palvelus oli tasa-arvoista, siihen osallistuivat kaikki kynnelle kykenevät asemaan ja koulutukseen katsomatta. Suomalaiset nuoret miehet hitsautuivat toimiviksi ryhmiksi ja lopulta sotilasryhmiksi.

Luottamus toinen toiseen ja esimiehiin oli avainkysymys. Se ei ollut itsestään selvyyksiä vielä syksyllä 1939. Yhteishenki hitsautui vasta taistelutantereilla, kun jouduttiin turvautumaan toinen toisen apuun, improvi-

soimaan ja tekemään hetkessä nopeita monen hengissä säilymiseen vaikuttavia ratkaisuja.

Sotilaskoulutus ei ollut kaikki kaikessa vaan henkinen kestävyys. Se kun löytyi, varustelussa esiintyneet puutteet saatettiin painaa taka-alalle.

Maanpuolustuksen väestölliset lähtökohdat

1900-luvun ensivuosisikymmeninä syntyivät ne ikäluokat, jotka kantoivat kovimman taakan ja antoivat raskaimman uhrin talvi- ja jatkosodassa. Suomen väestöllisten voimavarojen perusta talvisodassa oli vuosien 1900-1919 syntyväisyssä ja tuolloin elämänsä aloittaneiden ikäluokkien vartumismahdollisuuksissa täysi-ikäisyyden kynnykselle.

Syntyneisyys aivan vuosisadan alussa Suomessa oli korkea. Kahden miljoonan väkiluku ylitettiin 1879 ja kolmen miljoonan raja saavutettiin 1908. Vuosina 1907-1912 syntyivät Suomen siihenastisen historian suurimmat ikäluokat, yli 90 000 lasta vuodessa. Uudet ennätykset tehtiin vasta II maailmansodan jälkeisinä heidän elämänsä vuosina.

Sen sijaan vuosina 1915-1919, jolloin saatettiin maail-

maan syksyn 1939 näkökulmasta taistelukelpoisimmat ikäluokat, syntyneisyys painui jatkuvasti alemmaksi. Maailmansota, elintarvikkeiden puute, sisällissota, levoton ja puutteenalainen aika kaikkien vaati veronsa. Aallonpohja saavutettiin 1919, jolloin syntyi vain 64 000 lasta.

'Espanjantaudin' nimellä kulkenut influenssaepidemia niitti 1919 kuolemaa ympäri maailmaa. Tauti riehui valtoimenaan myös sisällissodan ja ruokapulan heikentämien suomalaisten keskuudessa.

Tauti tarttui etenkin nuoriin ja hyväkuntoisiin ihmisiin, esimerkiksi varusmiehiin. Syksyllä 1918 Porin rykmentissä palvelut varusmies muistaa surullisen vaikutelman kasarmille Riihimäelle saavutettaessa:

Paraikaa raivoava espanjantauti vei joukko-osastostammekin monta nuorta miestä ennenaikaiseen hautaan. Pitkä rivi tautiin kuolleita oli ulkorakennuksen lattialla odottamassa vientiä kotiseurakunnan multiin. Harva säästy taudista ja minä olin yksi näitä onnellisia, joihin tauti ei pystynyt.

Yhdysvaltain armeija tutki II maailmansodassa saksalaisvankeja ja havaitsi, että

1919–21 syntyneet olivat lyhytkasvuisempia kuin muut.

Suomessakin aika jätti jälkensä fyysisiin ominaisuuksiin. Tuolloin lapsuuden kokeneet eivät myöskään hankkineet entiseen tapaan jälkikasvua. Hedeelmällisyysluku oli vain puolet (2,4) vuosisadan alun luvusta (4,8). Nuorten määrä alkoi kasvaa taas 1930-luvun lopulla, kun 1920-luvun paremmat olot ja kuolleisuuden aleneminen näkyivät kasvavissa ikäluokissa.

Vuoden 1939 lopussa Suomessa oli 15–19-vuotiaita nuoria 350 000. Heistä lähes kaikki pojat joutuivat sotaan seuraavan viiden vuoden aikana. Heitä vanhemmat, 20–24-vuotiaat, sikäli kun olivat palveluskelpoisia, saivat kutsun talvisotaan. Suomi joutui jännittämään väestölliset voimavaransa ääri rajoilleen ja ylikin: rintamalle jouduttiin lähettämään runsaasti vanhempia ikäluokkia ja koulupoikiakin.

Ari Uino

Lähde:

Ari Uino: Suomalainen sotaveteraani 1940-2010 – sodasta kunniapalautukseen aikaan (käsikirjoitus)

Sharewood.orgissa kuluttaja ohjaa yritysten varoja hyväntekeväisyyteen

Suomen Sotaveteraaniliitto ry on liittynyt Sharewood.org -verkkoyhteisöön, jonka kautta lahjoitetaan rahaa hyväntekeväisyyteen. Sharewood.org on käyttäjälle ilmainen, koska järjestöille ohjattavat varat tulevat yhteisössä mainostavilta yrityksiltä. Kuluttajat ohjaavat yritysten varoja tunnetuille hyväntekeväisyysjärjestöille. Suomen Sotaveteraaniliiton lisäksi mukana ovat esimerkiksi Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Suomen Punainen Risti.

Sharewood.orgissa käyttäjä kertoo omista kiinnostuksen kohteistaan ja valitsee mieleisensä avustusjärjestön. Yritysten maksamat avustusvarat ohjataan käyttäjän valitsemalle järjestölle ja yritys lähettää käyttäjälle mainoksia. Kuka tahansa kuluttaja ja mikä tahansa tehokkaasta markkinoinnista kiinnostunut yritys voivat tulla mukaan Sharewoodiin. Kaikki yhteisössä mukana olevat järjestöt ovat tunnettuja ja luotettavia toimijoita.

Käyttäjien kesken arvotaan säännöllisesti kiinnostavia palkintoja. Järjestöjen saama apu moninkertaistuu, kun käyttäjät kutsuvat ystäviään ja tuttaviaan mukaan Sharewood.orgiin. Ystävistä voi kutsua mukaan myös Facebookissa.

Sotaveteraaniliiton tehtävänä on edistää toimia, joil-

la turvataan veteraanien mahdollisuutta asua kotona mahdollisimman pitkään. Tähän tarvitaan kansan karttuisuutta. Sotaveteraaniliitto hankkii varoja, jotka kohdistetaan veteraanien ja heidän puolisojensa elämänehtoon tukemiseen. Sharewood.org on luonut areenan ja toimintaympäris-

tön, jossa tehdään yhdessä tätä työtä.

Sharewood.orgin on perustanut suomalainen media-alan yritys Givget Oy. Sen tavoite on tehdä hyväntekeväisyydestä hauskaa, helppoa ja liiketoiminnallisesti kannattavaa. Sharewood.org yhdistää luotettavat järjestökumppanit, hyvän

tekemisestä kiinnostuneet kuluttajat ja yksilöllistä mainontaa arvostavat yritykset. Suomalaiset haluavat auttaa ja Sharewood.orgissa se onnistuu, kiteyttäen Givget Oy:n toimitusjohtaja Matti Tuomisto.

Sharewood.org aukeaa linkistä <http://www.sharewood.org/home.php>

SHAREWOOD – Sotaveteraanien asialla

Suomen Sotaveteraaniliitto suosittelee

Ohjaa yritysten rahaa veteraanityöhön osoitteessa: www.Sharewood.Org

Kävelytapahtuma sunnuntaina 19.9.

Sotiemme veteraanit haastavat koko kansan vauvasta vaariin liikkumaan 19.9. Tapahtuman tarkoitus on saada mahdollisimman moni

liikkumaan ja ulkoilemaan ikään katsomatta hyvän asian puolesta. Kävely liittyy YK:n rauhanpäivään. Tänä vuonna tavoitteena on saada 10 000 suo-

malaista reippailemaan. Tämä on hyvä tapa viettää perheen yhteistä viikonloppua. Veteraanisukupolvi on antanut kaikille suomalaisille esimerkin hyvän

kunnon merkityksestä. Tapahtuman suojelijana on eduskunnan puhemies **Sauli Niinistö**.

Tapahtumien järjestelyt vaihtelevat paikkakunnittain. Kävelymatkat vaihtelevat, mutta ne on suunniteltu niin, että myös ikääntyneimmille löytyy sopiva vaihtoehto. Monilla paikkakunnilla kävelyyn liittyy erilaisia oheistapahtumia.

Valtakunnallinen tapahtuman avaus suoritetaan Helsingissä Käpylän urheilupuistossa klo 12.00.

Tapahtumien järjestelyissä ovat mukana muun muassa kaikki maamme valtakunnalliset veteraanijärjestöt, Veteraanivastuu ry sekä Suomen Rauhanturvaajaliitto.

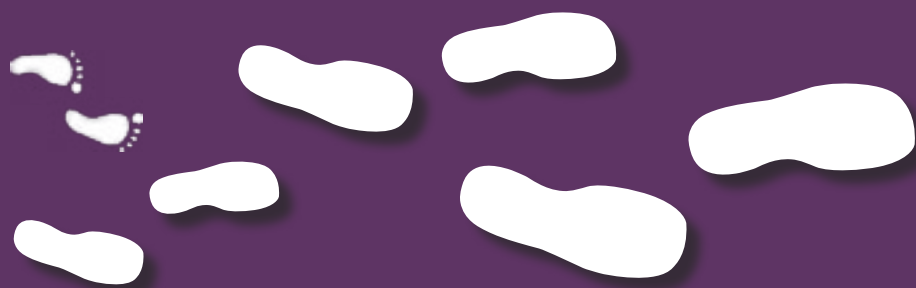
Lisätietoja

Koulutuspäällikkö Heikki Pietilä
puh. 040 5345 696,
heikki.pietila@rauhanturvaajaliitto.fi

www.rauhanturvaajaliitto.fi

Veteraanien haaste: Koko kansa kävelemään

19.9.2010 YK:n
rauhanpäivän
kunniaksi

Kävelypaikkakunta	Yhteyshenkilö	Puhelin
Espoo	Laitila Kari	050-4026 180
Helsinki	Juvonen Hannu	050-492 1956
Hämeenlinna	Joukanen Heikki	040-5167 712
Ikaalinen	Saarijoki Tapio	0400-796 968
Joensuu	Harjunen Esko	050-5844 030
Jämijärvi	Keskisaari Erkki	044-5478103
Järvenpää	Karhumäki Veikko	041-5475 508
Kajaani	Saari Ermo	044-2544 161
Kauniainen	Honkonen Sari	040-5555 038
Kiuruvesi	Kononen Irja	040-7778 220
Kemi-Tornio	Ylpekkala Jyrki	0400-392 336
Kotka	Laakso Martti	040-5064 200
Kouvola	Kiehelä Mikko	044-2770 804
Kuopio+Iisalmi	Oinonen Tuomas	044-5180 937
Kuusamo	Määttä Viljo	044-0200 430
Lahti	Orkomies Juha	050-5938 847
Lappeenranta	Miettinen Petri	050-3723 068
Lohja	Haverinen Viljo	0400-306 990
Mikkeli	Järvinen Ilkka	050-5242 026
Oulu	Helakorpi Henry	040-7266 219
Orimattila	Hamberg Jari	040-7733 308
Pori	Männikkö Veli-Matti	044-5954 272
Pudasjärvi	Pesälä Antti	040-5782 344
Porvoo	Kaarikivi Eero	050-3382 610
Rovaniemi	Jänkälä Ilkka	040-7174 924
Salo	Purhonen Heimo	040-7754 458
Sastamala	Rantanen Asko	0500-846 840
Tampere	Kivelä Ulla-Liisa	040-5742 896
Tuusula	Ek Kauko	0400-742 441
Turku	Suominen Mauno	050-5406 033
Vaasa	Herttua Väinö	040-5236 782
Vantaa	Linna Heikki	040-5189 122
Äänekoski	Hartikainen Keijo	0400-578 637

Aktia

Näkee jokaisessa asiakkaassaan ihmisen.

Sotiemme Veteraanit Ehrensvärdin jäljillä

Järvenpään Reserviupseerien keräysaktiivi Veikko Karhumäki piti innostavan esityksen siitä, että myös varusmieskerääjien valvojat ja johtajat on koulutettava kunnolla. Vain hyvin ja innostavasti johdettu varusmieskerääjä voi saavuttaa hyvän tuloksen.

Sotiemme Veteraanit keräyksen maakunnalliset piiripäälliköt ja heidän lähimmät avustajansa, yhteensä vajaat 40 henkilöä, kokoonuivat Suomenlinnaan Merisotakoululle perjantaina 3.9.2010 käsittelemään kevään 2010 keräyksen kokemuksia ja vertailemaan syksyn ja vuoden 2011 suunnitelmia. Kaikki Sotiemme Veteraanit kentän keräyksen vapaaehtoistoimijat "automiehestä piiripäällikköön"

pitävät arvossa sotiemme veteraaneja, jotka aikanaan ovat noudattaneet Suomenlinnan suunnittelijan ja rakennustöiden johtajan, sotamarsalkka Augustin Ehrensvärdin neuvon "Jälkimaailma, seiso täällä omalla pohjallasi äläkä luota vieraaseen apuun". Vierasta apua kansalaisten karttuksien lisäksi ei nytkään kaivata, valtiovalta sen sijaan voisi tukea myös sotavammatta selvinneitä, keski-ikäitään 88-vuo-

tiaita veteraaneja samoin kuin se aivan oikein tukee sotainvalideja.

Merisotakoulun apulaisjohtaja, komentaja **Juha Harjunpää** perehdytti aluksi osanottajat Suomen laivaston ja Suomenlinnan historiaan Merisotakoulun rakennusten tarkkuudella. Saimme myös tiukan tietopaketin Merisotakoulun nykytoiminnasta. Merisotakoulun upeaan kansainväliseen kilpikokoelmaan liitettäväksi luovutettiin Sotiemme Veteraanit hopeinen kilpi. Hopeisen kilven sai myös majuri **Ilpo Karvinen**, joka on toiminut Pääesikunnan henkilöstöosastolla keräyksen yhteysupseerina alusta alkaen. Tasavuosia täyttäneitä Keski-Pohjanmaan piiripäällikköä **Antti Roiko-Jokelaa** muistettiin Sotiemme Veteraanit Kultaisella rintamerkillä ja Varsinais-Suomen piiripäällikköä **Osmo Suomista** Hopeisella solmio-neulalla.

Kentän keräys etenee vakiintuneeseen tapaan

Kentän kevään keräysten aikana on saatu kokoon jo hieman

Etelä-Pohjanmaan keräyspiirin piiripäällikkö Ilmari Isokangas (vas) ja sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Pertti Kortnesniemi luovuttivat Veteraanivastuu ry:n palveluksesta reserviin eli toisiin tehtäviin siirtyneelle varainhankkija Pia Mikkoselle keräyspiirinsä pal-kitsemisvälineeksi kehittämänsä "Marskin kävelykepin" todeten, että kaikki me vanhenemme. Takana myhäilee Veteraanivastuu ry:n puheenjohtaja Aarno Strömmer.

vaille 1,2 miljoonaa euroa eli reilusti yli puolet kokonaistavoitteesta. Meillä on täysi syy uskoa, että kokonaistavoite, n. 2 milj. euroa saavutetaan. Ennakkotiedot kansalaisten suhtautumisesta keräykseen kertovat myönteistä sanomaa, kerääjien usein kuulemma lausahdus on "tämä on ainoa keräys, johon annan". Pienituloisten veteraanien ja heidän leskiensä tukemiseen tullee siis yhdistysten ja osastojen käytössä todennäköisesti olemaan sama summa kuin viime vuonna. Toimintamme selventämiseksi myös suurelle yleisölle Pasilan "konttori" vetoaa kaikkiin yhdistyksiin ja osastoihin, lähettäkää meille konkreettisia esimerkkejä valokuvan kera siitä, mihin varoja on käytetty. Me tiedämme sen, mutta suurelle yleisölle täytyy pystyä kertomaan varojen käytöstä myös esimerkein.

Puolustusvoimat ratkaisun edessä

Puolustusvoimien edustajan majuri Ilpo Karvisen sanoma oli: Puolustusvoimat haluaa tukea kaikkia veteraaneja tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti, keräysten tuotonjako on järjestöjen keskeinen sopimus-

asia. Puolustusvoimat haluaa tukea yhtä yhteistä kaikkien veteraanien hyväksi suoritettavaa keräystä.

Myös keskitettyä valtakunnallista varainhankintaa on syksyllä

Valtakunnallisena keskitettynä varainhankintakampanjana uudistetaan syksyllä 2008 toteutettu Sotiemme Veteraanit heijastimen myyntikampanja lokakuun 2010 alusta alkaen. Keräyspiirien ja ennen kaikkea niiden alueella toimivien veteraaniyhdistysten ja -osastojen uskotaan osallistuvan heijastimen myyntiin aktiivisesti. Saavathan ne kustakin 12 €:lla myydyistä heijastimesta 9 € itselleen. Heijastimessa meillä on tuote, joka on tyylikäs ja kaikille syksyn pimeydessä tarpeellinen. Sen kantaminen päällysvaatteissa tuo paitsi liikenneturvaa, osoittaa myös kantajansa arvostavan veteraanien työtä. Se on sopiva lahja lapsille ja lapsenlapsille. Myös yritykset voisivat ostaa ja lahjoittaa niitä päiväkoteihin, koululaisille jne.

Teksti: Kari Korhonen
Kuvat: Markku Seppä

Säätiöiden myötävaikutuksella taloudellista tukea

Sotavahinkosäätiö, Eileen Starckjohann ja Thelma Starckjohann-Bruun Säätiö, Kaatuneiden Muistosäätiö ja Sotaveteraanien tukija perinnesäätiö ovat edelleen merkittäviä tukijoita avustettaessa liiton kautta taloudellisesti veteraaneja, heidän puolisoita ja leskiään arkipäivän vaikeuksissa.

Hakijan täytyy olla Sotaveteraaniiyhdistyksen varsinainen, puoliso- tai leskijäsen.

Taloudellista tukea voidaan myöntää lääk- ja hoitokulujen omavastuuosuuksiin, apuvälineisiin ja pienimuotoisiin kodin muutostöihin. Avustukset ovat kertaluontoisia ja ne perustuvat hakemukseen, jossa on oltava liitteenä kuitit aiheutuneista kuluista sekä hakijan tulotiedot. Hakijalle ei voida myöntää avustusta samana vuonna useampaan kertaan ja vain hyvin perustelluin syin peräkkäisinä vuosina. Tuloraja on 1050 euroa bruttona kuukaudessa. Veteraaneista yli puolet saa ylimääräistä rintamalisää, joka tarkoittaa

käytännössä sitä, että eläke jää alle 1 000 euroon kuukaudessa, leskien eläketulot ovat yleensä huomattavasti pienempiä. Hakemuksissa täytyy olla kaikki tarvittavat liitteet:

- Kelan todistus ylimääräisestä rintamalisästä tai verotodistus
- kuitit aiheutuneista kuluista
- asuntoja koskevissa korjausavustuksissa korjausneuvon lausunto, sekä yli 7 000 euron kustannuksista rahoitussuunnitelma.

Avustuksia ei myönnetä:

- Sotainvalideille, joiden haitta-aste on 10 % tai yli
- kuntoutukseen eikä jalkahoitoihin
- asunto-osakeyhtiöissä tehtäviin peruskorjauksiin, jotka rahoitetaan taloyhtiönlainalla ja maksetaan rahoitusvastikkeessa. Myöskään vakuutusten piiriin kuuluvia vahinkojen omavastuita ei korvata
- vanhainkodin tai vuodeosastojen hoitomaksuihin eikä kotipalvelumaksuihin

- öljy- eikä sähkölämmityksestä aiheutuviin lämmityskuluihin
- elektronisiin kodinturvallaitteisiin

Hakemuslomakkeita saa omalta sotaveteraaniiyhdistykseltä, sotaveteraanipiiristä tai liiton internetsivulta osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi (aineistopankki), sieltä löytyy myös tarkempi ohjeistus.

Lomakkeen asianmukainen täyttäminen liitteineen nopeuttaa käsittelyä sekä ehkäisee epäselvyyksiä tietojen käsittelyssä. Lomakkeen voi täyttää hakija itse tai sotaveteraaniiyhdistyksen edustaja. Hakemus palautetaan oman alueen sotaveteraaniiyhdistykselle.

Päätöksestä ilmoitetaan hakijalle kirjallisesti ja myönnetty avustus maksetaan hakijan ilmoittamalle tilille. Hakemusten käsittelyaika liitossa on noin 1-2 kuukautta.

Anni Grundström

Reserviupseerikoulutus 90 vuotta

Reserviupseerikoulun aikaisempia johtajia (vas.) eversti Pertti Laatikainen, prikaatikenraali Pentti Airio, kenraaliluutnantti Ilkka Hollo, kenraaliluutnantti Erkki Setälä, prikaatikenraali Kari Hietanen, eversti Jorma Pullinen sekä eversti Asko Kohvakka.

Pääjuhlan osallistujia Bastionissa. Vasemmalla vanhin kurssilainen majuri Uljas Marttinen.

Reserviupseerikoulun 90-vuotista taivalta juhliittiin Haminassa 19. kesäkuuta. Päivän ohjelma alkoi kunnianosoituksella kaatuneille upseereille pääarakennuksen kentällä ja seppeleenlaskulla Myllykylän ja Haminan sankarihaudoilla.

Edellisenä päivänä oli kunnianosoitus ja seppeleenlas-

ku Niinisalossa ja Vimpelissä. Juhljoita Haminassa oli 3 500 ja marssijoita 3 000.

Juhlava pääjuhla

Bastionissa pidettyyn pääjuhlaan toivotti vieraat tervetulleeksi Reserviupseerikoulun johtaja, eversti **Heikki Bergqvist**. Juhlapuheen pitänyt Reserviupseeriliiton puheenjoh-

taja, professori **Mika Hannula** korosti maanpuolustushengen merkitystä.

Yleinen asevelvollisuus ei meillä ole olemassa siksi, että osa varusmiehistä saisi ajokortin, joka oikeuttaa kuljetta- maan yhdistelmäajoneuvoa. Se ei myöskään ole olemassa siksi, että se on miespuoliselle ikäluokalle viimeinen kokemus,

jossa kaikki aloittavat sosiaalisesta taustastaan riippumatta samassa tuvassa. Se ei ole olemassa edes siksi, että osa nuorista naisista voisi hankkia itselleen arvokkaan kokemuksen ja näyttää, että pärjää läpi fyysisesti ja usein myös sosiaalisesti vaativan asepalveluksen.

Yleinen asevelvollisuus on olemassa siksi, että me suomalaiset haluamme varautua puolustamaan maatamme myös aseellisesti, jos siihen tilantee- seen joskus joudumme. Kukaan meistä ei tietenkään toivo, että näin kävisi. Tuskin sitä kukaan toivoi vuoden 1939 syksylläkään, mutta siitä huolimatta me suomalaiset jouduimme tuolloin puolustautumaan määrällisesti ylivoimais- ta hyökkääjää vastaan. Tästä on muistutuksena muun muassa kaatuneiden upseerien patsas Reserviupseerikoulun pää- rakennuksen kentällä.

Uskottavalla puolustusjärjestelmällä on myös ennalta- ehkäisevä vaikutus. Se vähentää meihin kohdistuvaa uhkaa. Henkilökohtaisesti olen vakuuttunut siitä, että varautuminen pahimman varalta tulee sittenkin edullisemmaksi kuin sotilaallisen hyökkäyksen koh- teeksi joutuminen.

Musiikista vastasivat Kaartin Soittokunta ja **Matti Siitonen**. Tervehdyksiä esittivät Puolustusvoimain komentaja **Ari Puheloinen** ja Haminan kaupunginvaltuuston puheen- johtaja **Kalervo Tulokas**. Juhlan juonsi näyttelijä, vänneri **Janne Virtanen**.

Valmistunut RUK:n juhla- kirja *Ympyröiltä upseeriksi* luovutettiin kenraali Puheloiselle, kenraaliluutnantti **Ilkka As-**

paralle, kenraalimajuri **Jukka Pennaselle**, puheenjohtaja Mika Hannulalle ja puheenjoh- taja Kalervo Tulokkaalle.

Ohimarssi Kadettikoulunkadulla

Vanhimpana marssivana kurs- sina ohimarssin aloitti 35, jon- ka johtajana oli **Seppo Härmä- lä**. Hänen kurssinsa oli Hami- nassa 1937.

Vanhin juhlaan osallistunut kurssilainen oli majuri Uljas Marttinen (100) kurssilta 13. Hänen kurssinsa oli Haminas- sa 1927.

Reserviupseerikoulun tunnus.

Suomen-poikien ryhmä laski kukkalaitteen muistomerkillä Reserviupseerikoululla. Vasemmalta Rein Valmet, Otto Peters, Leo Porman, Edvald Miller ja Villem Ahas. Lippua kantoi Antero Jauhiainen. Kuva: Hans Gabrielsson

Vanhinta marssivaa kurssia (35) johti Seppo Härmälä. Kurssin 38 edustajana oli opetusneuvos Pentti Tapio, joka on Sotaveteraaniliiton hengellisen toimikunnan puheenjohtaja. Kuvat: RUK/Kirsi Lauri

Reserviupseerikoulu on Itä-Suomen Sotilasläänin komentajan alainen sotilasopetuslaitos, joka on vuodesta 1920 lähtien kou- luttanut yhteensä yli 167 000 re- servin upseeria. Ennen Talvisotaa toimeenpantiin 42 kurssia, joilta valmistui 14 500 reservin upsee- ria. Talvi- ja jatkosodan ajaksi koulu siirrettiin Niinisaloon, jossa toiminta jatkui vuoteen 1945. Liittoutuneiden valvontakomissi- on vaatimuksesta reserviupsee- rikoulutus keskeytettiin kurssin 61 ollessa käynnissä. Kurssi 62 aloitti Haminassa keväällä 1948. Nykyisin Haminassa järjestetään kaksi maavoimien 14 viikon mittaista kurssia, joilla on 700 upseerioppilasta.

Sotaveteraanikuorot avasivat Tattoon Haminassa

Parin vuoden välein järjestettävä kansainvälinen sotilasmusiikki-tapahtuma, Hamina Tattoo avattiin 1. elokuuta sotaveteraanilaulajien, Laulupuu-nuorisokuoron ja Puolustusvoimien Varusmiessoittokunnan voimin. Konsertti oli samalla Varusmiessoittokunnan ja Tattoon 20-vuotisjuhlakonsertti. Kumpikin aloitti toimintansa 1990 Haminassa. Veteraanilaulajia oli parisensataa kootuna eri sotaveteraanikuoroista tukikuoroinen, Laulupuussa nelisenkymmentä nuorta ja Varusmiessoittokunta kokonaisuudessaan. Tapahtuman juonsi **Klaus Thomasson**.

Noin 1500 henkilöä oli saapunut Bastioniin musiikkia kuulemaan.

Kantaesitys konsertin ensimmäisessä osassa

Konsertin ensimmäisen osan esitykset johtivat Puolustusvoimien pitkäaikainen ylikapellimestari, musiikkieverstiluutnantti **Arvo Kuikka**, Varusmiessoittokunnan päällikkö, musiikkikapteeni **Juha Ketola** ja kurssiosaston johtaja, musiikkiyliluutnantti **Ville Paakkunainen**. Osan päätteeksi kuultiin kantaesityksenä Hamina Tattoon **Janne Ikoselta** tilaama sävellys *Flags of Glory*, Kunni-an liput.

Toinenkin säveltäjä paikalla

Toisessa osassa kuoro vaihtui nuorisokuoroksi. Laulupuu on Lahden musiikkiluokkien vuonna 1977 perustettu nuorisokuoro, jonka laulajat ovat 10 – 17-vuotiaita. Kuoroa johti musiikinopettaja **Terhi Hildén-Salo**. Konsertti päät-

tyi kuorojen ja soittokunnan yhdessä esittämään Finlandiaan, jonka johti Hamina Tattoon toiminnanjohtaja **Jyrki Koskinen**. Viimeisenä johtajan paikalle nousi Arvo Kuikka johtamaan Porilaisten marssin.

Oivallus Haminan kaupungilta perinteen siirtämiseksi

Konsertti oli sotaveteraanilaulajien viimeisimpiä esiintymiä. Siirtääkseen veteraanien ja sotilasmusiikin perinnettä nuoremille oli Haminan kaupunki lähettänyt kaikille tänä vuonna 20 täyttävälle kaupunkilaisille kutsun konserttiin. Noin 100 nuorta noudatti kutsua.

Kiva juttu, että näin huomataan, perinne siirtyy, sanoi **Sebastian Nybom**, ikävaatimuksen täyttävä nuorimies.

Teksti ja kuva:
Roope Nieminen

Tytöt ja vaimo olivat tulleet säveltäjä Janne Ikosen kanssa seuraamaan tattoo-tapahtumaa.

Noin 160 Sotaveteraanikuorojen laulajaa osallistui Tattoo-tapahtuman 20-vuotisjuhlakonserttiin Haminan Bastionissa.

Kunnioitetut sotaveteraanit!

Hamina Tattoo juhli elokuun alussa kaksikymmenvuotista taivaltaan keräten yhteensä n. 90 000 kuulijaa lukuisiin eri tilaisuuksiin. Tapahtuman avauksessa Puolustusvoimien Varusmiessoittokunta, Laulupuu-kuoro ja Sotaveteraanilaulajien suurkuoro toteuttivat yhteisen juhlakonsertin Hamina Bastionin ainutlaatuisessa ympäristössä. Tattoon toiminnanjohtajan ominaisuudessa tahdon kiittää kaikkia Haminassa esiintyneitä Sotaveteraanilaulajia henkeä nostattavasta, upeasta konserttielämyksestä. Annoitte 1500 kuulijalle ainutlaatuisen elämyksen, josta pursui kuorolaulun muodossa yhteinen tahtonne perinteen siirtämisestä sekä luja työhön ja uskonne isänmaahamme.

”Tää maa ei koskaan sortua saa, ELÄKÖÖN!”

Hamina Tattoon toiminnanjohtaja
Jyrki Koskinen

RESPECTA

Vuokraa tai osta omaksi!

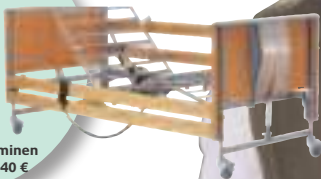
* Apuvälineet voi myös vuokrata. Vuokratuotteet voi tarvittaessa ostaa myös omaksi. Päivävuokraan lisätään käyttöönottomaksu.

Kotihoitosängyt

3,32 €

/ vrk*

90x200 cm, sähkötoiminen
Ostohinta alk. 1761,40 €

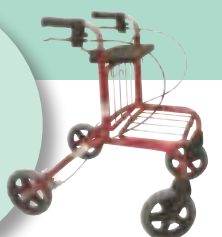

Rollaattori
REBEL

1,96 €

/ vrk*

Ostohinta uutena
364,80 €

Sähkömopot

7,38 €

/ vrk*

Ostohinta uutena
alk. 3500 €

Apuvälineet arkeen: Liikkuminen • Hygienia • Ergonomia • Ruokailu • Pukeutuminen • Tukipohjalliset ja jalkineet • Proteesit • Vartalon ja raajojen tuet

Myyntipalvelu 0207 649 748 • ma-pe 8-16 • HELSINKI • JOENSUU • JYVÄSKYLÄ • KUOPIO • LAHTI • OULU • SEINÄJOKI • PIKKALA • TAMPERE • TURKU • www.respecta.fi

Etsijä pääsemässä erämaasuon rannalle. Venäläissotilaan kypärä sotaretkellään pa-loaukean laidassa.

Atso ja Ilpo Koivunen ylittämässä Koitajokea.

suo päättyy aikanaan, ja niin se päättyi tuona sateisena päivänä ryhmän tarpoessa itään.

Koitajoen itäpuoliset rämeiköt kumpareineen men-tiin suunnalla, jonka Koivu-sen Atso tai Ilpo tarkisti sopi-vin väliajoin navigaattorillaan. Ilman tuota tekniikan ihmettä emme olisi pystyneet toteutta-maan pitkää marssiamme.

Lopulta saavuimme van-halle Vuottoniemen tielle, jota koukattiin muutama kilomet-ri lounaaseen ja edelleen met-säautotietä koilliseen autoil-le. Paluumatka Kangasjärven pohjoispään tienoolta kesti hie-man yli seitsemän tuntia tau-koineen.

Liusvaaraan

Yöksi ajettiin ammoisen Lius-vaaran kylän luo Ylinen Lius-järven rannalle, hautausmaan tuntumaan. Koivusen veljek-set nukkuivat teltassa pienen tihkusateen saattelemana. Nu-kuin Martin kanssa kalakojus-

sa, jonka nurkassa oli pieni ka-miina osittain kivillä päälly-s-tettynä. Märkiä vaatteitamme ja saappaita saimme hieman kuivatettua.

Edellisen yön valvominen korvessa veti luominahat sil-mille iltakahvin jälkeen jou-tuisasti. Kalamajan kamiinan lämmitykseen oli joku kaata-nut tuoreen koivun, josta muu-tama pätkä oli majan nurkassa. Ne olisi pitänyt sytyttää vähin-tään salaman iskulla.

Pienessä sateessa piti etsiä kauempaa metsästä sateen kas-telemia kauan sitten kaatuneita puita. Kovan työstämisen jäl-keen kamiinassa kuitenkin ki-tuliaat liekit lämmittivät vael-tajia.

Venttiprikaatin miesten etsintää

Seuraavana aamuna aloitet-tiin sotapäiväkirjan tietojen perusteella 11./21.Pr. kentälle jääneiden etsinnät Liusvaaran kylän länsipuolelta monesta

kohdasta. 21.7.1944 noin kello 18.00 aikaan Liusvaaran kylän tuntumassa taistellut kysei-nen komppania oli menettänyt kentälle jääneinä yli 10 mies-tä. Koko päivän etsittyämme tulokseksi tuli vain vähäinen määrä hylsyjä.

Samalla kalamajalla yövy-tyn yön jälkeen jatkoimme et-sintää Varpajärven ja Valkama-lammen välillä, mutta tulok-setta. Ei edes asemia löytynyt.

Korkeavaaran suunnal-le siirryttyämme nimettömän lammen takaa löytyi jo taiste-lupaikka, josta tuli patruunoita ja jopa katkennut kiväärin lu-kon kappale, mutta ei jäänteit-ä. Metallinilmaisimet osoittivat, että metsätaistelua oli käy-ty pienen suon kummallakin puolella.

Liusvaara katki edelleen suomalaiset sodan uhrit. Tote-simme hävinneemme raskaas-ti yrityksistämme huolimatta. Jossakin oli mennyt pieleen. Liusvaaran kohdalla ehkä tark-

kojen tietojen puuttumisen ta-kia. Sotapäiväkirjat sisältävät harvoin karttalukemia, jotka ohjaisivat etsijän suoraan ta-pahtumapaikalle.

Vaatimattoman tason omaa-vat metallinilmaisimet eivät paksun kunttakerroksen alta välttämättä paljasta nappeja. Pienet kokeilut lapiolla hylsyjen näkemiseksi osoittavat ampuja-osapuolen, mutta hautaamatto-mien jäänteiden löytämiseen tarvitaan onneakin.

Näin tällä kertaa

Esimerkkinä olevat Koivusen veljekset ovat tehneet työtä tie-tojen hankkimisessa setänsä jäänteiden löytämiseksi paljon, mutta jääneet vaille tavoittele-maansa tulosta.

Atso ja Ilpo Koivunen ris-keerasivat terveytensä sateisis-sa ja kylmissä oloissa. Koitajo-en ylityksessä pantiin koko et-sintäryhmän henki panokseksi. Raskaan repun omaava kosken ylittäjä voi kaatuessaan kuohu-

jen keskellä iskeä päänsä kiviin ja vetää keuhkonsa täyteen vet-tä.

Kosken ylityksen hetket ja-lan siirtoa harkittaessa olivat jännittäviä, mutta kavereiden suoriutumisen katseleminen oli ehkä vieläkin mukaansa tempaavampaa. Meillä oli var-jelusta oman ponnistelujemme lisäksi.

Jonkun valtiollisen orga-nisaatiomme neuvottelujen kautta saattaisi avautua naa-purimme arkistojen tiedostot niin paljon, että yksityisten ih-misten ei tarvitsisi ponnistel-la omaistensa hautapaikkojen löytämiseksi. Olisiko veteraa-nijärjestöjen tehtävä aloite po-liittiselle johdollemme asiassa?

Teksti ja kuvat:
Ismo Mikkonen,
vapaaehtoisetsijä

FENNOVOIMA

FENNO MEDICAL OY
Terveydenhuollon palveluksessa

kruunupuisto.fi

Kuntoutus- ja hyvinvointikeskus Kruunupuisto Punka-harjulla on erinomainen paikka vaihtaa vapaalle, hoitaa kuntoa tai viettää kunnon loma. Tervetuloa viihtymään Kruunupuistoon!

Kuntoloma Harjulla, 5 vrk

Kuntoloma sisältää

- majoituksen hotellissamme 2hh
- täysihoidon
- kolme puolihierontaa
- liikuntaryhmän päivittäin
- fysioterapeutin alkutapaamisen

alk. **429** €/hlö/2hh
(norm. 475 €)

tarjous voimassa:
1.8.-19.12.2010

Varaukset ja lisätiedot myyntipalvelustamme
puh. (015) 775 091, s-posti: myyntipalvelu@kruunupuisto.fi

Kysy myös täydenpalvelun joulupakettiamme!

KRUUNUPUISTO
PUNKAHARJUN KUNTOUTUSKESKUS

Vaahersalontie 44, Punkaharju
puh. (015) 775 091

Pakkalan Liikenne Alavus	Hanskitrans Oy Alavus	KJM Kupari Oy Asikkala
Sisustus-Taloteam Oy Aura	A.Seppälä Total Quality Oy Espoo www.astq.fi	Hyvää Syksyä
Steripolar Oy Espoo	Ollasgård Håkan Nyström Espoo	Sun Chemical Oy Espoo
Geo-Juva Oy Espoo	Hovila Oy Espoo	Vesijohtoliike J.Laitinen Oy Espoo
Scannotec Oy Espoo	Uudenmaan Yhtyneet Ammattimiehet Oy (Keittiöpaja), Espoo	Jatorak Oy Espoo
Espoon Sähköasennus Ky Espoo	Market-Visio Oy Espoo	Esse Elektro Kraft Ab Esse
Ris-Esset Ab Oy Esse	Euran Pintakäsittely Oy	Hämeen Kuivaustekniikka Oy Forssa
Kotkanpesä 2000 Oy Förby, Särkisalo www.kp-ravintolat.fi	Rakennuspalvelu MK-Toikka Oy Hamina	Hauhon Myllärit Oy Hauho
MJK Vesitekniikka Oy Haukivuori	SRD Rakennus Oy Helsinki	RTH Oy Helsinki
Brando Oy Helsinki	Espoonlahden Putki Oy Helsinki	Informatum Oy Helsinki
Mondo Fresco Ky Helsinki	Logistiikkayritysten liitto ry Helsinki	Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy Helsinki
Larabe Oy Helsinki	Asianajotoimisto Kari Silvennoinen Ky Korkeavuorenkatu 19 A, 00130 Helsinki Puh. 010 616 8920, www.silvennoinen.fi	HELSINGIN TOIMISTOSIIVOUS OY Helsinki
Kuljetusrinki Oy Helsinki	Räjäytyskonsultit Oy Helsinki	NG-Insulation Oy Helsinki
EVERYMANOY	Transpap Oy Helsinki	 Strategisen henkilöstöohjauksen edelläkävijä www.arctechno.com Puh. 09 4242 990
Oy Konwell Ab Helsinki	Modio Oy Helsinki	Haagan Kiinteistötoimisto Oy Helsinki

Sotaveteraani-lehti julkaisee osan 14. Divisioonan perinneyhdistyksen elokuussa 2010 ilmestyneestä tiedotuslehdestä Korven Kaiku. Lehden sisältö liittyy Iisalmessa 3.-5.9.2010 pidettävään veteraani- ja perinnepäivän viettoon.

Hyväkuntoinen nuoriso ja korpisoturien perinteet

Neljä vuotta sitten vastaperustettu perinneyhdistys järjesti ensimmäisen valtakunnallisen nuoriso- ja perinnevuoden Ylä-Savossa Iisalmessa. Uutena toimintamuotona aloitettiin yhteistoiminta alueen koulujen ja kuntien kanssa. Tämän jälkeen on järjestetty perinnevuodet Pielisen - Karjalassa, Kainuussa ja Lieksassa. Jokaisessa maakunnassa pääroolissa on ollut nuoriso.

14. Divisioonan perinneyhdistyksen jalkauttama veteraaniperinteiden vaaliminen yhdessä koulujen kanssa on osoittautunut hyväksi toimintamuodoksi. Toimintaan voivat osallistua eri henkilöt ja järjestöt

halunsa ja kykynsä mukaisesti – alaosastojen koordinoimina. Tavoitteena on ollut saada 12-18 -vuotiaille nuorille positiivisia kokemuksia maanpuolustuksesta, yhdessä olemisesta ja me-hengestä sekä terveistä elämäntavoista. Näihin arvoihin perustuen on vaalittu Rukajärven suunnan veteraanien perinteitä – ei pelkästään juhlapuheissa, vaan käytännössä yhdessä nuorison kanssa.

Osoituksena nuorison merkityksestä yhteiskunnallemme on Perinneyhdistyksen jokaiseen teemavuoteen liittynyt sana ”nuoriso”. Tänä vuonna, kun toimintamme painopiste on jälleen Ylä-Savossa, on

teemavuotemme nimi ”Hyväkuntoinen nuoriso ja korpisoturien perinteet”. Tällä teemalla haluamme korostaa fyysisen kunnan merkitystä jokaiselle nuorelle yhtenä keskeisistä elämän laatuun liittyvistä tekijöistä. Jos veri kiertää varpaissa, kiertää se myös päässä.

Ylä-Savo on hoitanut teemavuoden valmistelut ja järjestelyt jälleen esimerkillisesti. Kouluissa on järjestetty urheilu- ja kirjoituskilpailuja. Fyysisen kunnan merkitystä on korostettu leikkimielisissä kilpailuissa ja niiden palkitsemistilaisuuksissa veteraanien kanssa. Ylä-Savosta kotoisin olevat Kainuun Prikaatin varusmiehet

ovat kertoneet kouluissa fyysisen kunnan merkityksestä ja varusmiespalveluksesta. Tämä ei olisi ollut mahdollista ilman Iisalmen kaupungin, Ylä-Savon kuntien sekä yhteisvastaullisten yritysten ja järjestöjen tukea. Syyskuun ensimmäisenä viikonloppuna kokoonnumme nuorison, vanhempien, tukijoiden sekä tammenlehväsukupolven kanssa juhlistamaan tämän vuoden teemavuotta. On hienoa elää vapaassa ja Itsenäisessä Suomessa, mutta vielä hienompaa on jakaa se tunne yhdessä.

Jukka Valkeajärvi
Päätoimittaja

Sporttaritoiminnalla kannustetaan nuoria liikkumaan

Entinen maaherra Pirjo Ala-Kapee totesi läänin liikuntatunnustusta jakaessaan vuonna 2006, että suomalaisten nuorten liikunnan harrastamisen määrästä ollaan laajasti huolissaan. Varsinkin yläkouluikäiset nuoret jakaantuvat helposti kahteen ryhmään: paljon liikkuviin ja ei juuri lainkaan liikkuviin. Ala-Kapeen mukaan Iisalmen yläkoulut ovat hakeneet tähän ratkaisuja esimerkiksi tavalla ideoimalla monipuolisen Sporttaritoiminnan yhdessä Iisalmen kaupungin vapaa-aikatoimen kanssa. Toiminnan laajuudesta kertoo se, että sen piirissä on noin 750 yläkouluista ja 37 luokkaa.

Sporttaritoiminnan kehittäminen ei olisi onnistunut ilman laajaa yhteistyöverkkoa, johon olennaisesti ovat kuuluneet myös veteraanit. Talvisin järjestetyssä Sporttaripäivässä iloista seurattavaa opettajan näkökulmasta on ollut ruokailu. Yleensä tällaisen pihalla tapahtuvan kenttärugokailun suurin ongelma on ollut roskäminen. Ilolla olen kuitenkin saanut sivusta seurata, kun veteraanit ovat lumipuvuissaan jakaneet hernekeittoa soppatykistä ja auktoriteetillaan vaikuttaneet siihen, että vajaan 800 oppilaan ruokailusta on pihalle jäänyt pari vahingossa tippunutta mehupurkkia. Eivätpä nämä nykynuoret ole pakkasestaakaan pahemmin valitelleet, kun vieressä on ryhdikkäästi seissyt lähes ysikymppinen sotaveteraani. Veteraanit ovat osallistuneet päivään myös auttamalla palkintojen jaossa. Oppilaille onkin ollut suuri kunnia saada heiltä palkinto ja puristaa näiden teräsvaarien kättä. Veteraanien arvostus oppilaiden parissa on erittäin suurta, mikä on ilmennyt myös Sporttaripäivän päätteeksi, kun tapahtuman järjestäjiä on kiitetty. Ylivoidmaisesti suurimmat aplodit ovat keränneet veteraanit.

Tommi Lehto Sporttaripäivää ohjaamassa

Yhteistyö veteraanien kanssa jatkuu ensi syksynä järjestettävällä sähköturnauksella, johon osallistuvat Iisalmen Juhani Ahon koulun kaikki seitsemäsluokkalaiset.

Sporttaritoimintaa on Iisalmessa järjestetty vuodesta 2004 alkaen. Se on osoittanut toimivuutensa heti alusta alkaen ja saanut nuoria liikkumaan. Kaksi kertaa vuodessa järjestettävän Sporttarikilpailun tuloksista voidaan päätellä, että Iisalmen yläkoululaiset liikkuvat varsin hyvin – keskimäärin yli kolme kertaa

viikossa liikuntatuntien lisäksi. Stakesin teettämän terveystutkimuksen tuloksista voidaan myös päätellä, että vähän liikkuvien nuorten määrä on Iisalmessa vähentynyt. Edelleen kuitenkin tekemistä riittää, ja valitettavasti vain n.50 % suomalaisista nuorista liikkuu terveystensä kannalta riittävästi. Liikuntamahdollisuuksien luominen juuri näille nuorille on Sporttaritoiminnan tärkein peruste.

Ensi syksynäkin kaikille Iisalmen yläkoululaisille jaettava Sporttaripassi oikeuttaa osal-

listumaan lukuisiin iltapäivisin järjestettäviin monipuolisiin liikuntakerhoihin, toimintapäiviin, luokkakokouksiin puulaakeihin ja ilmaiseen uimahallin käyttöön perjantaisin. Jokaiselta luokalta valittava Sporttarioppilas auttaa liikunnanopettajia kehittämään toimintaa edelleen sekä kannustaa luokkaansa oppilaita liikkumaan ja keräämään liikuntapisteitä.

Sporttaritoiminnan ja puolustusvoimien liikuntakoulutuksen tavoitteita voidaan pitää lähes samana. Niiden tehtävänä on kan-

nustaa fyysisesti aktiiviseen elämäntapaan, edistää ja ylläpitää liikuntataitoja sekä pyrkiä herättämään tai vahvistamaan elinikäinen liikuntakipinä. Sporttaritoiminta pyrkii myös lisäämään luokkahenkeä sekä nuorten osallisuutta hankkeessa. Tässä asiassa tarvitaan yhteiskunnan eri tahojen ponnistuksia ja aktiivista yhteistyötä. Iisalmessa ollaan hyvällä alulla!

Tommi Lehto
Liikunnan lehtori
Juhani Ahon koulu

JR 52:n esikuntakomppanian päällikkö ltn Sakari Satamo Omelian kautta kohti Rukajärveä

Luutnantti Sakari Satamo toipumislomalla veljensä Sepon kanssa, kolmannen Kollaalla kaatuneen veljen Selimin hautajaisissa.

Heinäkuun 17. päivänä eversti Raappona antoi hyökkäyskäsken, jonka mukaan saarrostustoimet oli käynnistettävä. Yksi pataljoona tuli aluksi "uittaa" Lieksan-järven yli. Ensimmäinen ylitys järven ylti joukkue jalkaväkirykmentti 52:sta, ja kun se ei kohdannut vastarintaa, koko 1. pataljoona seurasi perässä. Ylitys tapahtui veneillä, ruuhilla ja parilla moottoriveneellä.

Purilaat vedettiin lauttoina

perässä ja hevoset kierrätettiin Lieksanjärven eteläpuolitse. Näin oli järvet itärannalle saatu vahva sillanpääasema. Muun osan jalkaväkirykmentti 52:sta olisi Raappanan käsken mukaan pitänyt seurata majuri Kumlinin komentaman 1. pataljoonan perästä, mutta kun ei ollut tarpeeksi kalustoa järven ylitykseen, everstiluutnantti Raunio marssitti joukkonsa Virtain kannaksen kautta aivan vihollisasemien editse vie-

läpä kirkkaan päivävalon aikana. Oli suorastaan ihme, ettei naapuri mitenkään huomannut marssia. Pienikin tuli-isku olisi tuottanut tunteita tappioita joukossamme. Ehkäpä vihollisen yhteydet etulinjan ja patteriston välillä eivät vielä olleet kunnossa. Ja varmaan, kuten sanoin, vihollinen odotti hyökkäyksen tapahtuvan päätien suunnassa eikä laajojen, upottavien suoalueiden kautta.

Kannaksen ylitys onnistui tap-

pioitta ja puoleen päivään mennessä olin jalkaväkirykmentti 52:n esikunnan mukana menossa kannaksen puolivälissä. Silloin saapui divisioonankomentaja ja piti pienen puhuttelun everstiluutnantti Rauniolle. Olin paikalla kuulemassa. Hän uhkasi jopa sotaoikeudella annetun käsken täyttämättä jättämisestä. Raunio koetti puolustautua vetoamalla kaluston puutteeseen ja siihen, että ylitys oli jo tapahtunut kivut-

tomasti ja tappioita. Loukkaantuneena esimiehensä moitteista hän uhkasi ottaa eron armeijasta ja siirtyä eläkkeelle.

Sitten alkoi Omelian motin saarrostus ja pehmittäminen. Edessä ollut suomarssi muodosti ehkä koko sodan vaikeimmaksi operaatioksi, mutta se onnistui kuitenkin. Hevosille tämä suo- taival oli kaikkein raskain. Niitä piti vähän väliä vetää miesvoimin suohetteista ylös. Suoalueen

Tenhusen Taavetin sotaretken alkuvaiheita 1./I/JR 10 mukana

Karttapiirros Omelian mottitaistelusta

ylitys kesti kuusi tuntia. Sen jälkeen oltiin vihollisen sivustalla. Mutta vielä oli esteenä parikymmentä metriä leveä ja parikolme metriä syvä Toreksinojoki. Sen yli piti kyhätä tukeista silta. Hevoset ja purilaat uitettiin joen yli, mutta kastumiselle alttiit tavarat oli miesten kannettava selässään.

Jo etukäteen oli II pataljoonan 4. komppania lähetetty katkaistamaan tie Omelian itäpuolelta. Komppania suoritti tehtävänsä ja piti tien hallussaan loppuun asti, vaikka sen päällikkö luutnantti Lillqvist kaatui. Avuksi tulleen 6. komppanian päällikkö luutnantti Olavi Laine haavoittui vakavasti ja jäi vähäksi aikaa saarrostaajien vangiksi. Vanjat tuntuivat olleet raakalaisia, koska sitoivat haavoittuneen puuhun ja tökkivät hänet pistimillään henkivieveriin. Taistelun jälkeen saatiin kiduttajat nujerretuiksi ja eloonjääneet vangeiksi. Nämä pantiin kantamaan paareilla uhrinsa suotaipaleen ylitse. Ensiapu ei kuitenkaan pelastanut Lainetta, vaan kuolema kohtasi hänet kolmen päivän kärsimysten jälkeen kenttäsairaalassa. Selustavarmistuksen tultua kuntoon alkoi varsinainen hyökkäys vihollisen asemia vastaan. Jalkaväkirykmentti 52:n 1 pataljoona valitsi alkutöikseen vihollisen asevarikon josta saatiin sota-saaliiksi 14 kuorma-autoa, kolme traktoria, kaksi tiejyrrä, polttoainesäiliöitä ja suuri ammusvarasto Vihollisen ammushuolto loppui siihen. Varastohoitaja saatiin vangiksi ja hän menetti niin ollen virkansa, koska uudet isännät eivät oikein luottaneet hänen puolueettomuuteensa. Yksi kuorma-autoista otettiin heti omaan käyttöön kuljettamaan ammuksia ja muonaa tien tulppana oleville joukoille sekä hakemaan haavoittuneet sieltä pois.

Nyt alkoi vihollinen käsittää, että sillä oli todellinen saarrostatuushka edessä. Se ryhtyi lujasti

puolustautumaan. Kranaattejakin sillä tuntui olevan tuliasemissaan ainakin näin alkuun aivan tarpeeksi. Se käytti apuna kuivuutta syyttään linjojensa edessä olevat metsät palamaan. Savu ja kuumuus vaikeuttavat pahasti miestemme taistelutoimintaa, kun piti välillä ajatella vihollista, välillä tulta vastaan. Kerta toisensa jälkeen vihollinen yritti tykistön ja kranaatinheitinten tuella murtautua linjojemme läpi vapauteen siinä kuitenkaan onnistumatta. Kokonaista neljä vuorokautta kesti motin kypsyttäminen osa puolustajista selviytyi lautoilla ja koplukoilla pakoon Roukkulanjärven yli. Vangit kertoivat, että järveen hukkui 200-300 miestä lauttojen hajottua. Kuvaavaa oli, että upseeristo oli paennut ensimmäisten joukossa. Vihollisen tappiot olivat muutenkin suuret. Heitä kaatui noin 600, vangiksi joutui yli 300. Vihollisen omien tietojen mukaan haavoittuneita oli noin 300.

Oma panokseni tässä mottitaistelussa jäi melko vaatimattomaksi, kun minun ei tarvinnut osallistua varsinaiseen taistelutoimintaan. Olin vähän niin kuin huoltotehtävissä. Miehillä oli saatava ammuksia ja muonaa tarpeen mukaan. Elettiin pelkästään kuivan muonan varassa, kun kenttäreittit eivät päässeet lähellekään rintamaa. Eräällä suon ylitystaipaleella sain seurakseni kuusi iisalmelaista nuorukaisia, jotka olivat tulleet vapaaehtoisina osallistumaan sotaan. Vähän vaukkoja he olivat aluksi, kun eivät olleet tottuneet räiskeeseen. Koetin neuvoa, ettei jokaisen tykin laukauksen vuoksi tarvinnut heittäytyä maahan, vaan vasta silloin, kun äänestä päätellen kranaatti oli tulossa kohti.

Kapt. Satamon muisteloista kirjoittanut Risto Pehkonen

Kaukopartiomiehet etenevät.

Iisalmelaisen Taavetti Tenhusen sotaretki alkoi karnealla tavalalla. Ensimmäisenä rintamayönä oli majoitettu teltaan. Taavetti heräsi aamuyöstä ja kömpi ulos teltasta. Vihollisen maataistelukone pörräsi lähellä pudotellen pommejaan kauemmaksi. Ääni läheni ja kohta vihelsi ja Tatu löi maihin. Lentopommi osui äsken jätettyyn teltaan ja viisi kaveria kaatui. Voi sanoa, että he lähtivät konkreettisesti taivaaseen, sillä ilmasta tippui käsiä ja jalan kappaleita ja hongan oksassa roikkui suolen pätkiä. Kamiina tuli vauhdilla Tatu kohti raapaisten hihaa. Oli herätty sodan karuun todellisuuteen.

Seuraavina päivinä oltiin matkalla kohti Rukajärveä, ei tietä pitkin vaan vuoroin oikeaa vuoroin vasenta tien reunusmetsikköä pitkin. Välillä vihollinen pisti etenemistä hanttiin. Telttoja ei ollut ja jonkun aikaa oltiin kaverin sanojen mukaan motissa, mutta vai ruuan suhteen. Viimein vaihdettiin karkijoukkoja ja saatiin huoltoa ja telttamajoitusta. Teltasta ja läheltä piti tilanteesta tuli mieleen tilanne, jossa kipinämiikka oli nukahtanut ja kaksi vihollispartion sotilasta pääsi ylättämään nukkujat. Konepistoolisuihkut tappoivat kolme ja haavoittivat neljättä. Toiselta tulittajasta loppuivat panokset ja toiselle tuli asehäiriö ja jälleen selvisin hengissä. Omat naapurit heräsivät tulitukseen ja ampuivat pakenivat tihutyön tekijät.

Monien vaihtelevien tilanteiden jälkeen Rukajärven kylä saavutettiin, mutta sinne oli jo ehtinyt muita suomalaisia. Etenemisvaiheessa muonahuolto toimi milloin paremmin milloin

huonommin. Sattuipa kerran, että nälässä odoteltiin muonaa kun vihollisen lentokone pudotti edestakaisella kierroksella lentopommeja niskaamme. Joku tuuma, että naapurilla tuo huolto pelaa, mutta kovin rautaisia ovat nuo annokset. Majuri Jukka Puustinen I P:n komentaja oli kaukopartiomiehiä ja talven tullessa aina välillä ”suksia tervettiin” eli oli tiedossa partioretki. Ensin oltiin Peukalonien seudulla asemassa, mutta sitten siirryttiin ”sukellusveneeseen”. Aikaisempi porukka oli jo kaivanut juoksuhautoja ja korsuja. Olivat myös jättäneet täit ja lutikat rieksemme. Tukikohtaa kunnostettaessa päätettiin tehdä sauna kivistä ja hongista. Ensi kasattiin kiuas saunan pohjanurkkaan ja sitten pieni n. 2 x 2 m hirsikehikko ja havuista katto ja eikun kylpemään ja vaatteet täisaunaa. Pian siirryttiin takaisin Peukalonien.

Puolessa välissä tammikuuta -42 tuli pataljoonalle komento ”suksia tervamaan”. Koko pataljoona huoltoineen lähti kovassa pakkasessa kohti Muurmanskin rataa majuri Majevskin johdolla. Käytettiin reittiä, josta vihollisen partiot tekivät vastavierailuja. Lähtö oli klo 24 ja oli Heikin päivä, se jäi mieleen. Menomatalla liikuttiin yöaikaan. Huolto telttoineen oli mukana ja ne olivat tarpeen yli 30 asteen pakkasessa. Huolto jäi 20 km päähän Muurmanskin radasta. Saavutettiin radan varteen ja pian saapui juna, joka pysäytettiin ja veturi jäi kohdallemme. Toisen kuljettajasta onnistui irrottamaan veturin ja sen lähtö oli todella vauhdikas. Pioneerit räjäyttelivät junan ja ra-

dan useasta kohti hajalleen. Lähellä ollut asema vallattiin ja kylä haravoitiin ja vihollinen pakeni. Mökin suomea osaava akka tuumasi, että olisittepa tulleet viikkoa aikaisemmin kun täällä oli plutoonan verran heidän sotilaitaan.

Aamulla alkoi paluumatka ja vihollisen lentokoneet piiskasivat hiihtäjiä. Minunkin suksista kanta meni sälöille. Viimein saavutettiin huolto, jossa odottivat kuuman hernekeiton kanssa. Keittoa ei keretty paljon nauttia, sillä vihollinen lähetti peräämme partiota, jota etenevät molemmin puolin latuamme, jonka viimeiset sotilaamme miinoittivat. Etumatkamme säilyi, sillä vihollisen oli hiihdettävä umpihangessa. Paluumatkalla monien miesten jalat paleltuivat pahoin. Kun jono ladulla pysähtyi moni nojaisi sauvoihin ja kaatui päälleen nukahtaessaan. Oli kova työ auttaa kaatuneita syvästä pakkashangesta. Tuli kiitettyä hiihtoharrastusta, sillä useita väsähtäneitä jäi vihollisen armoille. Yhdessä vaiheessa tunto katosi toisesta jalasta. Muuta mahdollisuutta ei ollut kuin hieroa paljasta jalkaa lumella, kunnes tuntoa palasi ja hiihto jatkui. Viimein omien päästiin omien joukkoon ja lepoon. Parin viikon ”huili” palautti voimat ja kunnon. Oltiin taas Peukalonienmessä vartioimassa tukikohtaa ja etulinjaa. Partiomiehet valmistautuivat tulevia ”suksien tervauksia” varten tosissaan.

Taavetti Tenhusen haastateluista koonnut Risto Pehkonen

Iisalmi sodan jaloissa

Vanha kauttakulkutie Viipuri – Iisalmi – Oulu on ollut vilkas jalka- ja ratsastie, kauppa- ja postitie ja usein myös sotatie. Suomen sodan 1808 – 1809 aikana taistelevat joukot kulkivat Iisalmen kautta kolme kertaa. Syksyllä 1808 Sandelsin suomalainen prikaati ja Tutshkovin venäläinen armeijakunta viipyivät leireissään Iisalmella yli kuukauden.

Koljonvirran taisteluissa kaa-tui, haavoittui, jäi vangiksi tai katosi yhteensä 1500 suomalaista, ruotsalaista ja venäläistä sotilasta. Historiallinen Koljonvirta on satojen sotilaiden kenttähautausmaahan. Sandels sanoi: Hyvät herrat, tämä on pieni Austerlitz!

Rautatie Kuopiosta Iisalmeen ja Kajaaniin valmistui 1902 – 1904 ja Iisalmesta Ylivieskaan 1926. Iisalmen merkitys liikenteellisenä ja sotilaallisena solmu-kohtana edelleen kasvoi.

Talvella 1940 Neuvostoliiton Stalin käski tuhota Suomen liikenteen ja sotatarviketeollisuuden ja murtaa kansamme puolustustahdon. Iisalmella puna-armeijan ilmavoimien kohteita olivat ratapiha, Paloisvirran sillat, vesi- ja sähkölaitos ja Lapuan patruunalataamo 51 kauppahallissa. Moskovon Tiltu kuulutti radiossa:

Älkää hätäilkö iisalmelaiset, kyllä me tulemme!

Helmikuussa 1940 puna-armeijan pommikoneet, yli 80 Tupolev- ja Iljushin konetta, pommitti Iisalmea 11 kertaa, pudottaen 844 räjähdys- tai palopommia. Pakkaspäivän aamuna 17.2.1940 Aunuksen alueelta nousi ilmaan 6 hävittäjää ja 27 pommikonetta, lentäen Rautavaaran yli Kajaanin radalle ja kääntyen Murtomäessä Iisalmea kohti. Vuonna 1928 syntynyt, Malminkadulla, lähellä rautatieasemaa, asunut Osmo Rossi muistaa:

Se oli lauantai, pakkasta –25 C. Tuli taas se hiljainen hälytys. Veljeni Enska sanoi: ”Ei siitä mitään tule!” Isä oli rakentanut omaan pihaamme sirpalesuojan. Ensin tuli Paloisvuoren suunnasta 9 konetta.

Tulipaloissa ja räjähdyksissä paloi, tuhoutui ja särkyi 16 rakennusta, 41 ihmistä kuoli. Rautatieaseman sirpalesuoja, Päiviönkadun itäpäässä, maakellari, jossa oli säilytetty perunoita, sai täysosuman, 29 ihmistä kuoli, joukossa 6 lasta. Osmo Rossi kertoo:

Kun parin päivän kuluttua pengottiin sirpalesuojaa, löytyi naisten musta käsilaukku, jossa oli pillitupakoita. Palavan poliisilaitoksen ohi piti pakkasella mennä juosten, niin kuumaa siellä oli. Paloisjärvellä Laukku-saaren ja Sankkurin välillä jäällä oli savisia möykkyjä. Ratapihal-la oli mennyt kiskoja. Veturital-lin rannassa oli veneitä särkynyt, Osmon lumilinna oli saanut täysosuman.

Jouko Pennanen

On aika kantaa viestiä

Pari vuotta sitten eräs viime kevään ylioppilastyttö Iisalmen lyseosta oli linja-automatkalla Suomussalmen Raatteen tien taistelupaikoilla yhdessä yläsavo-laisten tammenlehväsukupolven edustajien kanssa. Värikkään oppaan selostuksen ja museokäyntien jälkeen sekä veteraanien ja entisten lottien ajatuksia kuultuaan tämä lyseolaistytty havahtui ja kertoi, miten hän oli juuri oivaltautunut, miksi hänen mummolleen on aina niin vakava ja surumielinen ilme kasvoillaan, kun hän puhuu sota-ajasta. Mainio tyttö perehtyi sukunsa ja Suomen historian tarinoiniin tarmokkaasti haastatellen ja lukien. Hän oli erinomainen esimerkki nuoresta, joka löytää sukunsa historian ja epäilemättä säilyttää sen tarinat tuleville lapsilleen ja lapsenlapsilleen. Tämä tyttö puki ylpeänä kahdeksi päiväksi aidon lottasun Iisalmen valtakunnallisella veteraanipäivillä sekä auttoi ja opasti ahkerasti ja tyylikkäästi veteraaneja ja päiväkodin lapsia pääjuhlassa ja perinnekujalla, jonne oli taltioitu Iisalmen seudun sotahistoriaa ulkoilmamuseoksi parinsadan metrin matkalle vieraita varten.

Etulinjan sota ja kotirintaman pommitukset eivät todellakaan ole leikkiä saati viihdettä, kuten joskus Playstation-sukupolven lapsi voisi harhaanjohtavasti kuvitella. Lapsella saattaa olla aikaa tietokone- ja tv-peleihin mutta ei koulukirjoihin. Jos hänellä ei enää olisi sodat kokeneita isovanhempia eivätkä omat historiasta kiinnostumattomat vanhemmat ole riittävästi nähneet vaivaa Suomen historian käännekohtien opettamisessa ja havainnollistamisessa, hänen käsityksensä sodankäynnistä voisi olla hyvin virheellinen. Veteraanien ja lottien tarinoiden avulla historia avautuu jämäkästi ja tarttuu selkeästi mieleen.

Iisalmen lyseolainen Anna Kumpulainen kiitti lotta Aune Valkolaa vaikuttavan luennon jälkeen.

Perinteen tallentaminen on helppoa eri kouluasteilla. Kokonaiset luokat, pienet ryhmät tai oppilaat itsenäisesti voivat haastatella tammenlehväsukupolvea vaikkapa nauhurin avulla, joita useimmilla oppilailla on matkapuhelimissaan. He voivat tehdä myös kirjoitelmia ja käyttää apunaan tietokonetta. Perinnetyön ideoita Iisalmen malliin on tulostettavissa Internetistä vapaasti kaikkien kiinnostuneiden käyttöön.

<http://veteraanipaiva.iisalmi.fi/aika-kantaa-viestiae/ideoita-kouluille>

Peruskouluille ja lukiolle on aina suuri merkkitapausta saada kunniavieraaksi tammenlehväsukupolven edustaja. Vanhemmat ja oppilaat voivat myös itse pyytää kaikkia kouluja ja opettajia kutsumaan luokseen Suomen raskaat vuodet eläneen sotainvalidin, veteraanin, lotan, pikkulotan tai sotilaspojan Silloin luokassa kohtaisivat nuori ja kokenut

sukupolvi. Yhteisten keskustelujensa pohjalta he voisivat rikkoa mahdollisia ennakkoluulojaan ja huomata, että heillä on ikäerosta riippumatta hyvin samanlaisia toiveita, arvoja ja tapoja.

Teksti ja kuvat:
Pekka Ritola
Historian ja yhteiskuntaopin lehtori
Iisalmen lyseo

Lyseolaiset kuuntelivat tarkkaavaisesti kunniavieraiden painavaa puhetta.

	Kiinteistöpalvelu Norppa Helsinki khnorppa.fi	Tuomiston Kuljetus Oy Helsinki
Arkkitehtitoimisto Arknova Oy Helsinki	Anki-matot Korkealaatuisia räsymattoja tuvasta parketille Fabianinkatu 4 00130 HELSINKI Puh. (09) 653 575 ark. 10-17, la 11-14	Colly Company Oy Ab Helsinki
Rail Partners Oy Helsinki	Kiviveistämö Levander Oy Helsinki	SecCode Ky Helsinki
Hyvää Syksyä	Helpek Couple Ky Helsinki	Maanrakennus L&T Oy Hollola
Japera Ay Hyvinkää	Tilitoimisto Suonranta Oy Hyvinkää	Vihertaso Oy Hyvinkää
Nastakiekko Oy Hyvinkää	Kiljavan Lääketutkimus Oy Hyvinkää	Linnamäki Steel Oy Hämeenlinna
Paletti Oy Hämeenlinna	Triplan Oy Hämeenlinna	Immuno Diagnostic Oy Hämeenlinna
Köksäpuu Oy Hämeenlinna	Oulun Ykkösrakennus Oy li	Imatran Kone Oy Imatra
Rakennuslaskenta Rautalahti Oy Imatra	Björklund Båtslip Kb Iniö	Novicum Oy Inkoo
PP-Yhtiöt Oy Joensuu	Kuljetusliike Kai Toropainen Oy Joensuu	Kuljetus Risto Putkinen Oy Joensuu
Kuurnan Voima Oy Joensuu	Joensuun Laivaus Oy Joensuu	Ohjelmatoimisto DJ-Team Jouko Muikku Ky Joensuu
Isännöitsijätoimisto Pekka Kuparinen Oy Joensuu	Koneyhtymä Veljekset Lakkala Joutseno	Keski-Suomen Koneistamo Oy Jyväskylä
Infonia Oy Jyväskylä, Jämsä, Tampere www.infonia.fi	Keski-Suomen Rakennus ja Raudoitus Oy Jyväskylä	Kokous- ja Koulutuskeskus Kukkaismäki www.kukkaismaki.fi, Jämsä
Vianor Oy Järvenpää, Tuusula	Helkama Bica Oy Kaarina	Ourex Oy Kangasala
Liikenne Helminen Oy Kangasala	LVI-Insinööritoimisto Haikarainen Oy Kangasniemi	 KANKAANPÄÄ

Rosvopaistitilaisuudet säilyttävät suosionsa

Lahdessa

Tapahtumapaikkana 30.7. oli tällä kertaa Lahden Messuhalli. Monipuolisesta musiikkipitoisesta ohjelmasta mainittakoon Jer-
mujen lisäksi Kanttiinin Lotat, Sotilasmusiikkikoulun Varus-
miessoittokunta **Ville Paak-
kunaisen** johtamana, **Marjatta
Leppänen** ja **Eino Grön**.

Vähintään 70 vuotta nai-
misissa olleita pariskuntia löy-
tyi joukosta kuusi kappalet-

ta. Läsnaolijoista löytyi myös
yksi syntymäpäiväsankari.
Vanhimmaksi osallistujaksi
osoittautui 96 vuotta täyttänyt
Kerttu Korpela.

Keskon aluejohtaja **Timo
Heikkilä** ja Hämeen Rykmen-
tin uusi esikuntapäällikkö
Mika Peltoniemi toivat omat
tervehdyksensä.

**Teksti ja kuva:
Pertti Vesenterä**

Kauan naimisissa olleet, juhlan vanhin ja päivänsankari palkitaan.

Lappeenrannassa

Lähes 1000 sotaveteraania
puolisoineen popsi mau-
kasta rosvopaistia Lap-
peenrannassa Joutsenon lii-
kuntahallissa 27. heinäkuuta.

Koskaan aikaisemmin en ole
saanut näin hyvää rosvopaistia.
Tämä on ihan suussa sulavaa,
Ruokolahden sotaveteraanien
pitkäaikainen puheenjohtaja
Eino Savolainen kiitteli.

Tapahtuman päävastuun
ovat perinteisesti kantaneet
Finnair ja Lappeenrannassa
toimiva Maasotakoulu.

Tapahtuman viihteellises-
tä puolesta huolehtivat Rakuu-
nasoittokunta, Korsuorkesteri,
Tuija Saura ja **Esa Niemiaho**.

**Teksti ja kuva: Pauli
Saukkonen**

Rosvopaistia ensimmäisenä maistanut sotaveteraani Eino Savolainen, vasemmalla järjestelytoimikunnan edustaja Hannu Myllärinen ja oikealla Finnairin Juhani Laakso.

Pudasjärvellä

Rosvopaistitapahtuma
Pudasjärvellä 13.8. ke-
räsi liikuntahalliin ka-

tettujen pöytien äärelle runsaat
1100 veteraania ja heidän avus-
tajiiaan. Veteraanienkavereiden

...ja tästä se alkaa.

tapaaminen, sotilassoittokunta
ja solistiyhtye Jermut ”lisukkei-
neen” sekä Finnairin lentävän
henkilöstön ja sotilaskotisisar-
ten tarjoilut ”siivittivät” vieraat
viihtymään. Pohjois-Suomen
sotilasläänin komentaja pri-
kaatinkenraali **Jukka Haaksia-
la** toi puolustusvoimien terveh-
dyksen. Pudasjärven kaupun-
ki tarjosi tilaisuudelle puitteet,
myös Pudasjärven Sotavete-
raanijyhdistys tukijoukkoineen
oli tilaisuuden järjestämisessä
vahvasti mukana.

**Teksti: Paavo Pikkuaho
Kuva: Heidi Similä**

Pirkanmaalla

Finnairin lentävän hen-
kilökunnan sekä puo-
lustusvoimien yhteisesti

järjestämään kesäkuiseen ros-
vopaistitapahtumaan Ruove-
den jäähalliin kerääntyi 1000

Paistikoneisto vauhdissa

hengen joukko veteraaniväes-
töä.

Hornet-hävittäjien ylilen-
to, Jermut-yhtyeen musisointi
ja **Eino Grönin** tutut laulut sii-
vittivät tapahtumaa.

Päivä oli ehkä monille ve-
teraaneille pitkä parin tunnin
matka-aikoinen, mutta kaikki
olivat tyytyväisiä päivän antiin
ja ottivat kiitollisina kutsun
vastaan ensi vuoden kesäkuus-
sa järjestettävään rosvopaistita-
pahtumaan Lempäälässä. Pii-
rimme puheenjohtaja **Matti
Viitanen** esitti veteraanien kii-
tokset järjestäjille.

**Teksti: Seija Vehmas
Kuva: Esko Pihl**

Porvoossa

Finnairin lentävä henkilö-
kunta, Porvoon kaupun-
ki ja Puolustusvoimien
Itä - Uudenmaan Alue toimisto
kutsuivat uusmaalaiset sotieme
veteraanit, heidän puolison-
sa ja leskensä perinteiseen viih-
teelliseen Rosvopaisti - tapahtu-
maan 6. elokuuta Porvooseen.
Viihteestä vastasivat mm. **Vie-
no Kekkonen**, **Marjatta Leppä-
nen** ja **Pirkko Mannola** - trio,
Tuija Saura, Kanttiinin Lotat,
solistiyhtye Jermut ja sotilas-
soittokunta. Tilaisuuteen oli va-
rattu 240 kiloa lampaan lihaa,
mikä määrä riitti mainiosti.

Teksti ja kuva: Jouko Mattila

Ruokailu, jossa keskellä Uudenmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Heikki Talvela.

Kuortaneella

Eteläpohjalainen veteraaniväki kokoontui 18.6. Kuortaneen urheiluopistolle ohjelmalliseen rosvopaisitapahtumaan. Kalevi Rönqvist keräsi joukkoinen yli 1000 osallistujaa. Tapahtuma oli samalla yksi Kuortaneen ur-

heiluopiston 60-vuotisjuhlata-
pahtumista.

Tervehdyksensä tilaisuudessa esittivät mm. kunnanjohtaja **Pentti Turunen**, opiston rehtori **Jorma Hyytiä**, evl **Tapio Luukkainen** puolustusvoimista ja Keskon aluejohta-

ja **Heikki Tynjälä**. Kirkkoher-
ra **Kyösti Elo** piti tilaisuudessa hartauden. Muina yhteistyökumppaneina olivat Kuortaneen sotaveteraanit ry, ja Seinäjoen Sotilaskotiyhdistys.

Teksti ja kuva: Pertti Kortesiemi

Kuortane-halli täyttyi eteläpohjalaisteta veteraaniväestä.

**PALVELUALOJEN
TOIMIALALIITTO**

**Vanhustyön
Keskusliitto Ry**

Helsinki
www.vtkl.fi

YRJÖ PIRILÄ OY

VIKING LINE

Herkuttelua.

AIKUISEEN MAKUUN

Viking Linen risteilyt aikuiseen makuun ovat kaikille 60 vuotta täyttäneille erityisen edullinen tapa risteillä. Tule kokemaan itse!

Viking Line Travel SPA Mariellalla ja Gabriellalla Helsingistä

Viking Line Travel Spa tarjoaa kauneutta ja hyvinvointia merellä. Huom! Hoitoaikoja rajoitetusti, varmista paikkasi varaamalla ennakoon. Katso aukioloajat ja lisätietoja http://www.vikingline.fi/merella/travel_spa/

Helsinki-Tukholma -risteily su-ke -lähdöllä 70 €/koko B-hytti. Tuotetunnus FKGYLK.

Teemojen Food Garden - makuasioiden äärellä

Hyvä ateria on iso ilo. Merellä mieli avartuu ja makuaistit herkistyvät – uusille kokemuksille on tilaa. Teemaviikkomme tutustuttavat sinut maailman makuihin, kotimaisiin erityisherkkuihin sekä laadukkaisiin viineihin. Teemaviikkojen viinejä on myynnissä Food Gardenissa. Äyriäisviikot Food Gardenissa Helsinki-Tukholma -reitillä 15.9.-7.10.2010 ja Turku-Tukholma -reitillä 15.9.-27.9.2010. Riistaviikot Food Garden -ravintoloissa 22.10.-19.11.2010

Kotimaiset tähtiartistit tiistaista torstaihin Viking XPRS:llä

Iskelmäartisti, iskelmäorkesteri sekä trio tanssittavat Tanssipaviljongissa ja karaoke puolestaan viihdyttää pubissa. Syksyn aikana artisteina mm.

Anneli Mattila 7.-9.9.
Markku Aro 5.-7.10.
Marion Rung 9.-11.11.
Anita Hirvonen 7.-9.12.

Helsinki-Tallinna Tanssiristeilyt ti-to -lähdöllä 14 €/henkilö. Tuotetunnus FKGYLP.

Teemalähdöt Turusta

Iloista viihdettä ja hyvää seuraa joka lähdöllä. Amorellan teemalähdöt Turusta klo 8.45:

- Joka maanantai Janne Porkan luotsaama PAF Onnenpallot & Bingo
- Tiistaisin kerran kuukaudessa: Marco Bjurström Talkshow 28.9., 26.10., 30.11., 14.12.2010, teemana on hyvinvointi ja jaksaminen
- Keskiviikon erikoisristeilyt Aikuiseen makuun 6.10., 17.11. ja 15.12.2010

Miniristeily alk. 46 €/koko B-hytti. Tuotetunnus FRNGLI.

Marco Bjurström Talkshow
28.9., 26.10., 30.11., 14.12.2010

Tuija Piepponen Viking XPRS:n
Hemmotteluristeilyllä 9.10.2010

Varaukset ja maksut

online www.vikingline.fi/risteilyvaraukset,
puh. 0600 - 41577
(1,64 €/vastattu puhelu + pvm/mpm)
tai lähimmästä matkatoimistosta,

Varaa pian, paikkoja on rajoitetusti.
Pidätämme oikeudet muutoksiin.
Palvelumaksu 5 €/varaus, ei Internetin
kautta maksettavista matkoista.

Rintamanaisten kesäpäivillä kerrattiin sota-ajan muistoja

Rintamanaisten valtakunnallista kesäpäivää juhlittiin kesäkuussa Lahdessa. Vieraita oli parisataa, ja rintamanaisiakin yli sata. Tästä nykyään Naisten Valmiusliitto ry:n järjestämästä kesäpäivästä on tullut monelle naiselle kesän kohokohta.

– Monet yhteiset muistot ja siteet ovat syntyneet jo sota-ajoilla, ja on tärkeä päästä niitä yhdessä kertaamaan, Lahden Seudun rintamanaisten puheenjohtaja **Seija Koli** muistutti.

Ilo nähdä tuttuja sota-ajalta

– Tämä on ollut antoisa päivä. Olen iloinen, että juhla on onnistuttu Lahteen saamaan, Koli iloitsi. Kolin mukaan Kesäpäivän vietto on rintamanaisille edelleen tärkeää, kuten juhla-väestä näkee.

– On ilo nähdä ystäviä ja tuttuja sota-ajalta.

Keski-Suomesta Lahteen oli lähtenyt vajaa parikymmentä naista.

– Täällä on ollut ihanaa, oikein mukavaa. Tapasin jo lappeenrantalaisen hyvän ystävän, jonka kanssa liityin vuonna 1954 sotilaskotisisariin, **Aino Lehtonen** riemuitsi.

Karjalan siirtolaiset **Hilka Piironen** ja **Kirsti Vainikka** iloitsivat mieleen painuvasta juhlasta.

– Juhlia odotetaan, mutta kyllä huomaa, että rivit harvenevat. Joskus tulimme Hyvinkäältäkin kahdella autolla. Monella olisi innostus lähteä, mutta millään ei jaksa, rouvat harmittelivat.

Maija-Liisa Rask, **Aune Haaspuro**, **Anna-Liisa Teittinen** sekä **Elina Janhunen** kehuivat kesäpäivää kivaksi.

– Tämä on tärkeää, ja koko kesän kohokohta, Haaspuro totesi.

– Tapaamisemme ovat tär-

keitä nykyisen toiminnan kannalta. Aikaisempina vuosina oli paljon toimintaa, nyt tärkeää on toisten tapaaminen, Teittinen sanoi.

Ei naisten pakolliselle asevelvollisuudelle

Kesäpäivän juhlapuheen pitänyt Naisten Valmiusliiton puheenjohtaja **Anneli Taina** puuttui puheessaan puolustusministeriön asettaman työryhmän selvitykseen asevelvollisuuden yhteiskunnallisista vaikutuksista. Asevelvollisuusjärjestelmää kehitettäessä naisten rooli on otettava huomioon. Liitto ei kuitenkaan kannata naisten pakollista asevelvollisuutta, vaikkakin kutsunnat voitaisiin yletää koskemaan myös naisia.

– Naisten kutsunnat voisivat olla tiedotustilaisuuksia, joiden avulla nuorille naisille jaettaisiin tietoa naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta ja sotilasurasta, siviili- ja sotilaallisista rauhanturva-tehtävistä sekä vapaaehtoisen maanpuolustuksen toiminta- ja kouluttautumismahdollisuuksista, Taina sanoi.

Elina Janhunen, Maija-Liisa Rask, Aune Haaspuro sekä Anna-Liisa Teittinen kertoivat, että rintamanaisten tärkein toimintamuoto on kokoontua ja vaihtaa kuulumisia.

Janina Jokimies vastasi tänä vuonna aina suositusta nuorten tervehdyksestä. Jokimies ilmaisi huolensa siitä, että minkälainen kuva tuleville sukupolville jää sodasta, kun siitä ei ole kehtään kertomassa omakohtaisia kokemuksia.

– Uskon kuitenkin, että isänmaallisuus asuu meissä. Haluankin kannustaa ikäisiäni ottamaan sodasta selvää, jolloin voimme elää perinteitä kunni-

oittaen, Jokimies totesi.

Lisäksi pääjuhlassa kuultiin puolustusvoimien sekä Lahden kaupungin tervehdys. **Liisa Salo** lausui runoja, ja juhlamusiikista vastasi aamun messusakin mukana ollut Puolustusvoimien varusmiessoittokunta sekä Laulava kaukopartio.

Katja Sirviö

Kirjoittaja on Naisten Valmiusliitto ry:n tiedottaja.

Myös Turussa juhlittiin

Vuorokauden myöhemmin järjestetyssä Turun kesäpäivässä juhli 140 vierasta. Juhlapuheen Turussa piti Naisten Valmiusliiton varapuheenjohtaja **Merja Silta-****nen**, joka harmitteli naisten kouluttautumisen vaativan yleensä palkattomia vapaa-ajapäiviä. Siltasen mukaan Naisten Valmiusliitto pyrkiikin edistämään työnantajien positiivista suhtautumista naisten kouluttautumiseen, josta on usein selkeää hyötyä myös työnantajalle.

– Erityisesti liitto toivoo, että naisten osallistuminen alueellisille maanpuolustuskursseille vapaaehtoisjärjestön edustajana olisi tasa-arvoista asevelvollisiin nähden, Siltala totesi.

Turun kaupungin terveh-

dyksen toi kaupunginhallituksen jäsen **Minna Arve**, joka muistutti rintamanaisia heidän tekemästään työstä sekä nykyisten sukupolvien vastuusta.

– Nyt on meidän vuoromme kantaa vastuu isänmaasta ja uskoa huomiseen sekä itseemme ja rakentaa tulevaisuutta lapsillemme, Arve totesi.

Rintamanaiset itse esittivät ohjelmaa juhlassa. Erityisen viehättävää ohjelmassa oli Turun seudun Rintamanaisten lauluryhmä, joka esitti kansanlauluja ja runoja sokerimässä Miepä laulan lystikseni. Myös rintamanainen **Heljä Rantala** lausui V.A. Koskenniemen ja P. Mustapään runoja.

Laulava Kaukopartio esitti muun muassa Veteraanin iltahuuto-laulun.

Santaniitynkatu 3, PL 158,
04201 Kerava
Puh: 09-274 4320
Fax: 09-275 5717

Puustelli toteuttaa

Sinun
keittiö-
unelmasi.

www.puustelli.com

Hertz®

**Hertz Autovuokraamo.
Sotaväen sopimustoimittaja.**

Tiedustelut ja varaukset:
Hertz Varauspalvelu ☎ 0200 11 22 33

Kemin Matto- ja Maalaustyöt V.Soini Kemi	Leroman Oy Kemi	LPL-Rakennus Oy Kempele
Suomen Vibrakone Oy Kerava	Luotettavaa rakennuspalvelua Uudellamaalla vuodesta 1972 erikoisalana teollisuus-, liike- ja julkinen rakentaminen rakennustoimisto nousiainen oy Sementtitehtaankatu 2, 04260 KERAVA puh. (09) 2747 260 Fax (09) 2747 2690	Tilitoimisto Ordent Oy Kerava
Maanrakennustyö Hyttinen Oy Kerava	Hyvää Syksyä	Laastilinja Oy Kerava
Itä-Suomen Asennus Oy Kerimäki	Maansiirto ja Raivaus K.Räsänen Oy Kerimäki	Linja-autoliikenne Helander ja K:nit Oy Kestilä, puh. (08) 812 2325 0400-890 753 ja 040-5861 567
Kesälahden Maansiirto Oy Kesälahti	Metsäkoneurakonti Veljekset Eronen Ky Kiihtelysvaara	Oy Dahlberg&Co Ab Kirkkonummi
Savon Datapalvelu Ky Kiuruvesi	Rekkalaskenta Oy Kokkola	Kometko Oy Konnevesi
Insinööritoimisto Lasse Kilpinen Oy Kotka	AD Autokorjaamo Kimmo Hynninen Ky Kotka	Mattila Kouvola Oy Kouvola
Lattiatyö ja Remontti J. Forsell Kouvola	KS-Sähköasennus Oy Kouvola	Rakennus Arre Oy Kuopio
Rakennuspalvelu Heikki Hiltunen Ky sillanrakennustyöt, Kuopio	Kiinteistö-Kys Oy Kuopio	MP Service Ky Kuopio www.mpservice.fi
Rakennussaneeraus Reino Setälä Kuusankoski	Kyrön Huoltoasennus Kyrö	Jokke Pet Oy Kälviä
Lahden Muuttoexpertit Ky Lahti Puh. 0400-743 656	Kuljetus Jukka Federley Lahti	Skandinaviska Träimport Oy Ab Lahti
NRG Nordic Renovation Group Oy Lahti	Kuljetus Timoset Oy Lahti	Riihelän Huolto Oy Lahti
TE-Construction Oy Lahti	Lai-Teräs Mäkinen Ky Laihia www.laiteras.fi	Lappeenrannan Saneeraus Sinilintu Oy Lappeenranta
Northwest Tyres Oy Lappeenranta	Kesämäen Leipomo Oy Lappeenranta	Etelä-Saimaan Sähkötyö Oy Lappeenranta
Leimet Oy Lappi	Tampereen Konepalvelu Oy Lempäälä	Rannan Teollisuuskone Oy Leppävesi

Suomalainen koivu Viroon

Joukko Sotaveteraaniliiton edustajia kävi tervehtimässä Viron Harjumaalla sijaitsevan Eesti Vabadusvõitluse Muuseum - Viron Vapaustaistelun Museon johtajaa **Johannes Tõrsiä** hänen 70-vuotissyntymäpäivänään 7.8. Johannes Tõrs on monien suomalaisten tuntema, asialleen omistautunut patriootti.

Kuva: **Peeter Hütt/Tippfoto**

Syntymäpäivälahja on istutettu.

Veteraanit tapasivat

Maailman ainoa jäljellä oleva ja Suomen ilmavoimien väreissä keväällä ja kesällä 1944 Kannaksen torjuntataisteluihin yli 60 sotalentoa lentänyt Bristol Blenheim pommikone BL-200 ja sen tähtystäjänä sotien jälkeen toiminut Jyväskylän Sotaveteraanit ry:n pitkäaikainen varapuheenjohtaja **Lauri Poutanen** (kuvassa oikealla) ja yh-

distyksen kunniapuheenjohtaja, liiton hallituksen pitkäaikainen jäsen **Teuvo Hinttala** tekivät kesäretken Keski-Suomen Ilmailumuseoon Tikka-koskelle 22.7. Teuvo osallistui torjuntataisteluihin Vuosalmella ja Lasse Ilmavoimien Radiotiedustelun parissa.

Teksti ja kuva: **Kari Korhonen**

V-M Saviranta Oy

Äänekoski, Uurainen

Piikkirykmentti sai viimeinkin oman lipun

Pohjois-Kymenlaakson miehistä muodostettiin 17-18.6.1941 Jalkavä-

kirykmentti 25. JR 25 sai kutsunimen "Piikkirykmentti". Nimi juontunee silloisesta

25 pennin kolikosta, "piikkisi" kutsutusta lantista. Päivälleen 69 vuotta perustamisestaan Piikkirykmentti sai oman lipun.

Kouvolan Seurakuntakeskukseen oli kokoontunut 18.6. muiden ohella kunniavieraina parikymmentä Piikin veteraania lipun naulaus- ja vihkimis-tilaisuuteen. Lipun on ideoinut ja lahjoittanut haminalainen **Pertti Putkonen**. Lipun vihki kirkkoherra **Keijo Gärdström**. Lippu luovutettiin Pohjois-Kymen Sotilaspoikakillan hallintaan, joka vaalii Piikkirykmentin perinteitä.

Kuvassa paikalla olleet JR 25:n veteraanit.

Teksti ja kuva: **Antero Antin**

Kyrössä jälleen Metsäkirkko

Kyrön perinteinen Metsäkirkko keräsi aurinkoisessa säässä jälleen runsaan osanottajajoukon. Kuvassa etualalla tapahtuman primus motor, Kyrön Seudun Sotaveteraanien puheenjohtaja ja **Arvo Nevala** vierellään tilaisuudessa puheenvuoron käyttänyt Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin varapuheenjohtaja **Eeri Hyrkkö**.

Teksti ja kuva: **Osmo Suominen**

Vaasalaiset syksyyn virkistys- ja kuntoleirin kautta

Ikimuistoksen helteinen kesä uuvutti veteraanisukupolvea myös Suomen aurinkoisimmassa kaupungissa, Vaasassa. Syksyn tapahtumiin haettiin voimia 23.—27.8. Vaasan Rintama- ja Sotaveteraaniihdistyksen kustantamalta virkistyslomalta Härmän kuntokeskuksessa, jonne osallistui yhteensä 71 yhdistyksen jäsentä. Osallistujille räätälöity ohjelma sisälsi mm. puoli- ja kuivavesihierontoja sekä yrttikylpyhoitoja, aamuvoimistelut sekä rentoutus-, voimistelu- ja liikuntaharjoituksia.

Päivittäin kokoonnuttiin yhteiselle aamulenkille ja tiistai-iltana kilpailtiin tikanheiton kuninkuudesta sekä komeista pokaaleista ja yllätyspalkinnoista. Jos päivän askareista jäi vielä ylimääräistä energiaa, oli se mahdollista purkaa joka ilta tanssiparketilla. Kuntoleirin vääpelinä toimi rutinoidusti yhdistyksen

Vaasalaisia 24.8. aamulenkillä Härmän kuntokeskuksen pururadalla.

toiminnanjohtaja **Sauli Lassila**.

Vaasan Rintama- ja Sotaveteraanien syyskausi alkoi virallisesti 20. elokuuta, jolloin yhdistyksen veteraanitoimikunta järjesti perinteisen kesäjuhlan Kiltatalolla. Kaunis sää ja upea ympäristö houkuttelivat talon täyteen veteraaneja ja heidän puolisoitaan. Osallistujamää-

räksi laskettiin peräti 80 henkilöä. Tarjoilun lomassa Korsu-kuoro viihdytti yleisöä dir.cant. **Reino Peltoharjun** johdolla ja sotaveteraani **Yrjö Savola** muisteli jatkosodan loppuhetkiä Rukajärven suunnalla.

Tapani Tikkala

Rovaniemen sotaveteraanit -yhdistyksen varapuheenjohtaja Pentti Niemi ja puheenjohtaja Heikki Haapala tapasivat Juha-Pekka Mikkolan iloisissa merkeissä. Mikkola järjesti Arctic lifestylen Paintball for Veterans-turnauksen Rovaniemellä. Tapahtuman tuoton, 3000 euroa Mikkola lahjoitti yhdistykselle, joka puolestaan aikoo käyttää rahat kotihoitoon. Värikuulturnaus järjestettiin Rovaniemellä jo neljättä kertaa.

Paikallishistorioitsijoiden Alpo Lommin ja Erkki Talsin uusin projekti on muistolaatan hankkiminen Klamilan Aholan taloon, jossa sijaitsi Virolahden (Länsi- Virolahden) Suojeluskunnan esikunta vuosina 1935–1944. Muistolaatta paljastettiin juhlallisesti 31.7. Rakennusneuvos Veli O. Klami, jonka kotitalo Ahola on, piti laatan paljastuspuheen. Etelä- Kymenlaakson Sotilaspoikien Perinnekilta hoiti tilaisuuden järjestelyt Jouko Soihdun johdolla. Kuva: Erkki Vitikainen

Talvisodan veteraani 101 vuotta

Uljas Marttinen, talvisodassa ja jatkosodassa taistellut, Inkerissä 9.7.1909 syntynyt, res. majuri vietti 101-vuotisjuhlaa 9.7. Haukilahten Haikaranpesässä. Inkeriläiset ja Karjalaiset Heimoveteraanit ry:n toiminnanjohtaja Viktor Hyyrönen onnittelee yhdistyksen kunniajäsentä. Kuva Hans-Göran Gabrielsson

Ventti uskoo perinnetyöhön

21.Prikaatin Perinneyhdistys ry piti vuosikokouksensa Helsingissä Maanpuolustusyhtiön auditoriossa 13.8. Puheenjohtaja **Raimo Riikosen** mukaan yhdistys vahvistaa käytännön perinnetyötä ja asettaa painopisteen Pohjois-Karjalan suuntaan muuta Suomea unohtamatta. Huomionosoituksena luovutettiin puolustusministerin myöntämä Maanpuolustuskiltojen

liiton Kilta-ansiomitali **Olli Ollilalle**. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin perinteisesti yhdistyksen kunniajäsen **Erkki Luntamo**, jonka kutsusta valittiin **Irma Ruuskanen-Sere** kokouksen sihteeriksi.

Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiön 21.Prikaatin muistorahastosta luovutettiin ensimmäinen apuraha. Apurahan suuruus oli 1.000 € ja sen saajana oli Ilomantsin Sotahis-

toriallinen työryhmä.

Hallitus valmisti saamaansa tehtävää selvittämällä perinnetyön muodot:

- kouluihin suuntautuva maanpuolustus- ja perinnetyö
- opastukset taistelupaikoille, muistomerkeille ja museoihin,
- kirjoitusten laatiminen lehdistölle, erityisesti Ilomantsin taisteluihin liittyen ja
- osallistuminen maanpuolustus- ja perinnetapahtumiin sekä Pohjois-Karjalassa että Ventin joukkojen perustamisalueilla.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Raimo Riikonen ja varapuheenjohtajaksi Heikki Sinnemaa. Hallituksen muut jäsenet ovat Markku Aho, Kaarlo Nygren, Pekka Ripatti, Osmo Suominen, Pasi Tuunainen ja Viljo Vestman.

Teksti ja kuva:
Raimo Riikonen

Erityisen ahkerasti perinnetyötä ja varsinkin nuorison suuntaan sitä tehnyt Antero Tiirikka kutsuttiin yksimielisesti yhdistyksen kunniajäseneksi.

Sotaveteraaneille ateriaetu Karvialla

Karvian kunta antaa kotona asuville sotaveteraaneille kolme kertaa viikossa viiden euron arvoisen lounassetelin käytettäväksi ruokailuun Karvian kunnassa toimivissa lounasravintoloissa.

Kunnanvaltuuston myöntämä sotaveteraanien ateriaetu

on voimassa vuoden loppuun saakka. Setelit osoitetaan nimetyille henkilöille ja niihin merkitään kuukausi, jona seteli on käytettävissä. Yrittäjät laskuttavat kuntaa kuukausittain toteutuneen käytön perusteella.

Vuoden 2011 talousarvion

laadinnan yhteydessä ruokailun järjestämistapa arvioidaan uudelleen saatujen kokemusten perusteella ja vuodelle 2011 varataan määräraha ruokailun järjestämiseksi. Pohdintaan tulee myös aterian toimittaminen aina kotiin saakka.

Kurikan sotaveteraanit tempaisivat - saunavihtoja tehtiin 500 kpl

Vihtoja tehdään nyt kuudetta vuotta joka kesä, kertoo Kurikan sotaveteraanien puheenjohtaja, sotaveteraani **Onni Kivistö**. Pankit ja vakuutusyhtiöt ti-

laavat meiltä nämä aidot, käsin valmistetut suomalaiset saunavihdut, jotka sitten jaamme eri liikelaitosten asiakkaille. Tänä vuonna vihtoja tehdään noin 500 kpl ja kaikki sidotaan käsin

koivunvittalla. Kurikassa tehtiin veteraanien toimesta kolmessa eri paikassa vihtoja samaan aikaan, joten kyllä veteraanit tukijoukkoineen saavat väen liikkeelle! Tarvikkeet vihtoihin veteraanit ovat saaneet vuosittain lahjoituksina ja aina on väkeä riittänyt vihtoja tekemään, sanoo Onni Kivistö.

Vihtojen teon keksi aikoinaan jo edesmennyt Aarne Jyrä. Vihtojen teolla ei niinkään yritetä suurta taloudellista hyötyä veteraaniyhdistykselle, vaan tarkoituksena on myös mukava yhdessäolo. Toki näistä saatu tuotto on mukava lisä toimintamme tukemisessa. Vihtoja syntyi hurtin huumorin ja pelimannien säestyksellä.

Jatkuvuutta tarvitaan vihtojenkin teossa. Vas. Erkki Keski- Hirvelä 85v, Miika Panttila 8 v, Pentti Järvenpää 84v.

Teksti ja kuva: Olavi Koskinen

Marskia muisteltiin Louhisaaressa

Perinteinen Suomen Marsalkka Mannerheimin muistojuhla keräsi jälleen runsaan osanottajajoukon Askaisten Louhisaaren kartanolinnassa puistoon. Kuvassa keskellä Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja evl. Tuukka Alhonen vierellään kenrli. Erkki Setälä ja kommodori Henrik Wärnhjelm sekä ev. Risto Hurme puolisoineen.

Teksti ja kuva: Osmo Suominen

Karhula- Kymin Sotaveteraanit tarjoavat joka kesä jäsenilleen ja valikoidulle kutsuvierasjoukolle oikeasta merilohesta keitettyä soppaa. Tänä suvena lohisoppapäivä oli sunnuntai 25.7. Kuvassa taputetaan yhdistyksen puheenjohtaja Arvo Jernbergin (oik.) tervetuliaispuheelle. Jernbergistä vasemmalle: yhdistyksen sihteeri Irma Puhakka, Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Toivo Hartikainen ja puheenjohtaja Arto Mikkonen, Lea Kiri sekä Kotkan yhdistyksen sihteeri Jaakko Leppänen. Kuva: Erkki Vitikainen

YLI 40 VUOTTA
Savon Kuljetus Oy
Kuopio
www.savonkuljetus.fi

NEVA TOURS OY

- * Bussi ja junamatkat
- * Viisumit Venäjälle
- * Hotellipaketit
- * Tilausajot

Aninkaistenkatu 12, 20100 TURKU
Puh. (02) 2504 655
+358 400 332 001, fax (02) 2504 775
www.nevatours.fi
nevatours@nevatours.fi

KULJETUKSET HOITAA
Siamac Oy

Julia Lines

www.julialines.fi

Keski-Suomen Maanpuolustusjuhla Luhangassa 14.8.

Tilaisuus oli samalla veteraanien juhla. Ilmavoimien Teknillinen Koulu oli järjestänyt kesän saapumiserän valan pieneen keskisuomalaiseen n. 800 asukkaan Luhangan kuntaan. Samalla vietettiin maakunnan maan-

puolustusjuhlaa. Vieraita oli saapunut enemmän kuin kunnassa on asukkaita eli yli 1000. Heistä veteraaneja oli reilusti yli sata. Heistä muodostuikin juhlan näyttävä kunniavierasjoukko vastaanottamassa ohimarssia ja seuraamassa Kar-

jalan Lennoston Hornetin yllentoa ja näyttävää liikehdintää sen päätteeksi. Keski-Suomen maakuntajohtaja **Anita Mikkonen** lupasikin alustavasti etsiä rahoitusta veteraanien linja-autokuljetuksille vuoden 2011 juhlaan Kannonkoskelle.

Kunniavierasjoukko vastaanottamassa ohimarssia.

Veteraaneille virkistystä Kymenlaaksossa

Jaala uudisti viimevuotisen joukkuevoittonsa Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin syystapahtuman luontopolukilpailussa 3.9. Kotkan Laajakoskella. Kouvolaan Pirkko Berg ja viisi parasta miestä saavuttivat 10 pistettä. Syystapahtuma

on vuodesta 1992 lähtien koonnut kilpailemaan, virkistymään ja toisia tapamaan runsaasti väkeä. Sateisesta säästä huolimatta seuratalo Honkalassa oli yli 200 sotaveteraania kaikkialta maakunnasta. Karhulan-Kymin Sotaveteraanit vastasi ta-

pahtuman järjestelyistä yhdes-
sä piirin toiminnanjohtaja **Toivo Hartikaisen** kanssa. Suurin osa veteraaneista kiersi 15-rastisen luontopolun ja osallistui ajanvietepeleihin.

Erkki Vitikainen

Kesäjuhla yhteistyössä Suur-Savossa

Punkaharjun Kruunupuistossa järjestettiin 14.8. ensimmäinen yhteinen Suur-Savon veteraanijärjestöjen kesäjuhla. Juhla tarjosi yli 400 veteraanille, puolisoille ja leskille monipuolista virkistystä, viihdettä ja asiaohjelmaa. Tilaisuuden järjestelyistä vastasivat Sotainvalidien Veljesliiton Suur-Savon piiri, Suur-Savon Sotaveteraanipiiri sekä Rintamaveteraanien Suur-Savon piiri, jolla oli tapahtuman päävastuu. Järjestelyihin osallistuivat myös alueen reserviläisjärjestöt sekä osa Kruunupuiston henkilöstöä. "Sotien veteraanit ansaitsevat kaiken tarvitsemansa kuntoutuksen ilman reunaehtoja. Kuntoutuksen tarvetta pitää voida arvioida vuosittain". Tämä teema toistui niin ministeri ja rintamaveteraaniasian neuvottelu-

Herpaantumattomalla mielenkiinnolla jaksettiin seurata päivän monipuolista ohjelmaa.

kunnan jäsenen **Matti Loukosken** juhlapuheessa kuin myös tilaisuudessa esitetyissä tervehdyksissä. Veteraanien puheenvuorossa **Aarre Annala** ilmoitti iloitsevänsä siitä, että vihdoinkin veteraanit ovat kokoontuneet saman katon alle. Karjalan Sotilassoittokunta musiikkimajuri **Petri Junnan** johdolla toi arvokkuutta juhlaan monipuolisella ohjel-

mallaan. Tapahtuma saa jatkoa vuonna 2011 Mikkelin seudulla, jonne Suur-Savon Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Tauno Kauhanen päätössanoissaan toivotti veteraanit tervetulleeksi.

Teksti: Pertti Pulkkinen ja Seppo Häyrinen

Kuva: Jari Silvennoinen

Säkylän veteraanit Ritaripuistossa

Säkyläläisten sotaveteraanien perinteinen kesäretki suuntautui tänä vuonna Askaisten Ritaripuistoon.

Tapahtuma sai liikkeelle kaikkiaan kolmisenkymmentä osallistujaa.

Kesäkuussa 2007 avattu As-

kaisten Ritaripuisto oli suurel- le osalle matkalaisista uusi kokemus. Vierailu 191 Mannerheim-ristin ritarin nimikoidun muistokiven äärellä palautti mieliin sotiemme kovat koettelmukset.

Oman lisänsä tunnelmaan toi puiston läheisyydessä sijaitseva marsalkka Mannerheimin syntymäkotia, Louhisaaren kartanolinna. Ritaripuistosta matka jatkui Askaisten kauniiseen kirkkoon, jossa veisattiin virsi vierailun päätteeksi. Kotimat- kalla tyytyväinen retkijoukko katsasti vielä Merimaskun ja Naantalin merelliset maisemat sekä piipahti nauttimassa mait- tavan lounaan.

Jarmo Metsäranta

Säkyläläisveteraanit Esko Koskinen(vas), Antti Kaukaoja, Kerttu Mäkelä ja Viljo Tuominen Ritaripuiston Kunniakiven edessä.

20 vuotta laulua Lottapuvussa

Pöytyän Kyntäjäntuvalta alkoi pitäjän laulavan emännän Tuija Sauran toinen ura veteraaniväen viihdyttäjänä. Appensa Simo Sauran johtaman sotainvalidiosaston 50-vuotisjuhlista on kulunut nyt 20 vuotta, ja laulajan taival jatkuu tänä vuonna myös jo mainitun osaston 70-vuotisjuhlissa.

Tuija Sauran ohjelmisto käsittää kappaleita laidasta laitaan. Laulan kaikkea muuta, mutta en rokkaa, hän toteaa. Olen laulanut todella monenlaisissa tilaisuuksissa, joista mainittakoon veteraaniväen suuressa suosiossa olevat Rosvopaistitilaisuudet, monet juhlat, kirkkotilaisuudet ja muut veteraani- ja Lotta-tapahtumat kaikkialla Suomessa ja myös ulkomailla aina Kanadasta myöten. Koen olevani etuoikeutetussa asemassa saadessani laulaa veteraaneille. Samalla koen olevani eräänlainen välittäjä sukupolvien välillä. Vete-

raanien työn merkitys meille kaikille on mittava, ja työ heidän hyväkseen on antanut henkisesti paljon. Henkilökohtaiset kontaktit ja keskustelut veteraanien kanssa ovat suuri rikkaus, Tuija toteaa.

Tulevaisuudesta Tuija Saura toivoo voivansa laulaa veteraaneille niin kauan, kuin on tarvetta. Hän myös toivoo, että veteraaniperinnetyö ottaisi nk. siivet alleen eli löydet-

täisiin asialle yhtenäiset linjat ja myös me nuoremmat siirtäisimme perinnettä edelleen, sillä nämä ovat asioita, jotka eivät saa unohtua.

Merkkivuottaan laulajana Tuija Saura juhlisti Rintamalta – Kotirintamalle konsertilla Turun VPK:n talolla 7. syyskuuta.

Teksti: Osmo Suominen

Kuva: Markku Heinonen

Tuija Saura juhlakonsertissaan säestäjänään Lottaorkesteri; Iina Kivimäki piano, Katriina Rainio viulu ja Suvi Säyrylä harmonikka. Juhlakonsertissa Turun VPK:n talossa kuuntelijoita oli paikalla noin 600.

Kymenlaakson maanpuolustusväen hengellinen ilta

Rovasti Jalmari Ukkosen toimesta alettiin vuonna 1986 järjestää Pohjois-Kymenlaakson veteraani- ja maanpuolustusyhdistyksen yhteisiä hengellisiä perheilloja. Suosion saavuttaneet perheillat on vuorojärjestyksessä pidetty seurakuntien kesä- ja kurssikeskuksissa. Järjestyksessä 25. hengellinen perheilta oli tänä kesänä Tolkkilan kartanossa, Elimäen seurakunnan kurssikeskuksessa 8.7. Tilaisuudessa puhuivat rovastit **Juha Pesonen** ja **Osmo Puhakka**. Paikalla oli sata kuulijaa, kaukaisimmat Kotkasta asti.

Osmo Puhakka kertoi histo-

riallisesta ympäristöstä. Käytiinhän Kustaa III:n sodan taisteluja juuri tässä maastossa. Sodan päättäneet rauhakin solmittiin tässä kylässä (Värälässä) 14.8.1790.

Tolkkilan kartano oli aikoinaan herrasväen omistuksessa. Jatkosodan jälkeen siirtoväki sai kartanon maat. Kartano kunnostettiin 1950-luvulla Elimäen kunnan lastenkodiksi. Elimäen seurakunta osti ja kunnosti kartanon kurssikeskukseksi 1980-luvulla, jonka tiloja vuokrataan muillekin.

Erkki Vitikainen

Insinöörioppilastalo Oy

Tampere
Isännöitsijä Matti J. Mäkelä
0400-637 402

OULUNKYLÄN KUNTOUTUSSAIRAALA
Käskynhaltijantie 5, 00640 Helsinki
Puh. (09) 752 712

**Hyvät sotiemme veteraanit
Tarjoamme veteraanikuntoutusta:**

Avokuntoutus, yhteydenotot
puh. (09) 7527 1546

Laitos- ja päivä kuntoutus, yhteydenotot
puh. (09) 7527 2026

Mahdollisuus osallistua käyntipäivinä erilaisiin liikuntaryhmiin, valvottuun uintiin ja saunaan.

Lisäksi on ruokailumahdollisuus. Keittiöstä saa ostaa mukaan myös valmisruoka-annoksen.

TERVETULOA!

**Pirkanmaan
Avo-Asunnot Oy**

www.avoasunnot.fi

Powernet Oy
Äänekoski

Metweld Ky Leppävirta	Haaransillan Auto ja Varaosa Ky Liminka	Parkettiexpertti Mauri Kuivakangas Oy Lohja
Hoffes El Ab Loviisa	Mäkelä Alu Oy Luoma-Aho	Grani Carco Oy Ab Luoto
Polartherm Oy Luvia	T:mi Hannu Leskinen Masku	Autokorjaamo P. Silosaari Mikkeli
Etelä-Savon Laskenta ja Konsultointi Ky Mikkeli	Realmar Oy Mäntsälä	JE Leino Oy Naantali
JK Power Oy Naantali	Päijänne Sähkö Oy Nastola	Koneurakointi Piipponen Oy Nastola
HV Sähköasemapalvelut Oy Nokia www.hvsahkoasemapalvelut.fi	Autokoulu EKA Nokia	AJT-Metalli Nokia
Kuljetus Jukka Juvankoski Ky Nummi-Pusula	Kuosan Betoni Oy Orimattila	LVI-ERISTYSVALTTI OY OULU www.lvieristysvaltti.fi
TASANTO OY Krouvintie 7 A, 90400 OULU Puh. (08) 5340 200 Fax (08) 5340 222	atex	Hyvää Syksyä
Jutel Oy Oulu	OPLAX OY	Katterla Oy Oulu
Sähkö-Arktia Oy Oulu	Oy SteelDone Group Oy Ltd Oulu	Tilitoimisto Maila Vallström Oy Oulu, www.tilitvallstrom.fi
Ruskon Metalli ja Kuljetus Oy Oulu	Liedon Putkityö Oy Paimio	Puusepänliike Veijo Packalen Oy Palojoki
Sorpo Södergård Oy Ab Parainen	Paraisten Puhtaanapito Oy Ab Parainen	Kuljetusliike Trans-Mantila Ky Parkano
ATP Metal Works Ky Pattijoki	Särki Oy Perniö	kpa unicon oy BOILER PLANTS www.kpaunicon.com
Byggnads Ab Nynäs Rakennus Oy Pietarsaari	Oy Herrfors Ab Pietarsaari	T:mi Petteri Rantala Pirkkala
ML-Control Oy Pori	TET Consulting Ky Pori	Ruosniemen Linja-auto Oy/Sundell Pori

Byrokratiaa Ruotsissa

Ruotsissa byrokratian rattaat jauhavat todella hitaasti ja jopa kiusaavat yksityistä ihmistä! Kaikki varmaan tietävät Veikko Virtasen taistelusta päästä Suomeen. Veikko muutti Suomeen heinäkuun alussa, mutta se taistelu, jota kävimme täällä hänen puolestaan, on verrattavissa pienehköön sotaan.

Sain 14.4. tilaisuuden pitää muutaman minuutin puheen Suomen suurlähetystössä Tukholmassa suomalaisveteraanien tilanteesta ja seuraavana päivänä otti televisio yhteyttä ja näin Veikon asia lähti rullaamaan.

Vaxholmin sosiaalilautakunnan virkailijat eivät vastanneet sen enempää puhelimiinsa kuin sähköpostiinkaan ja tilanne oli kauhea!

Facebookilla oli yli 20.000

nimeä tukemassa Veikkoa ja jopa presidentti Halonen ärähti asiasta, mutta ruotsalainen byrokratia ei taipunut! Sitkeyttä vaatii taistella tuulimyllyjä vastaan ja sitten lopulta tuli positiivinen päätös eli Veikko pääsi muuttamaan omiensa luokse ja siellä häntä ymmärretään ja hän viihtyy. Veikon tuttavat sanovat, että mies nuortui heti 10 vuotta, kun sai seuraa ja toimintaa.

Perjantaina 13.8. Suomi-koti sai vieraakseen sosiaaliministeri Göran Hägglundin ja hän ehdotti, että pitäisi säätää Lex Veikko -laki, jolla evättäisiin jatkossa kaikki nämä ikävyydet. Onko tämä sitten sosiaaliministerin vaalipropagandaa vai ei, mutta ajatus on erittäin hyvä, koska Veikon kohtalotovereita riittää täällä Ruotsissa.

Tästä opimme, että aina

kannattaa taistella ja vaatia oikeudenmukaisuutta ja siitä meillä on nyt upea esimerkki. Tämän jälkeen vetoamme aina Veikon tapaukseen, jos joku sosiaalilautakunta ei halua ymmärtää oikeuksiamme. Huhujen mukaan Vaxholmissa vaihtui muutama työntekijä sosiaalitoimessa ja jos huhu on totta, niin sehän oli aivan oikein, koska jollei virkailija hoida työtehtäviään, niin saa kävellä ulos!

Veikko Virtanen täytti 90 vuotta elokuun 30. päivä ja lähettän tässä hänelle onnittelulahaukset ja toivon, että hän saa elää monta vuotta Suomekodissa omiensa joukossa!

Pirkko Sinkkonen

Veteraanien sosiaalineuvoja Ruotsissa

Jyväskylän Talkootiimin esimerkki toimii

Rankan lumitalven jälkeen veteraaneille vapaaehtoisesti erilaisia töitä tekevän jyväskyläläisen Talkootiimin ”hallinto” päätti järjestää talkoolaisille virkistysmatkan Viroon. Tukijoiksi saatiin liikeyrityksiä ja myös veteraanit halusivat kiittää järjestöjensä kautta avustajiaan. Matkalla tutustuttiin mm Suomen Poikiin, Johannes Törsin Viron Vapaustaistelun museoon ja Paldiskiin sijoitettuun 1. Jalkaväkiprikaatiin.

Vain yhtenä esimerkkinä useista kymmenistä kuluneen kesän kohteista, heinäkuussa talkoolaiset maalasivat muuramalaisen sotaveteraanin lesken, yksinään asuvan Impi Kekin, 88 v, talon yhdessä Muuramen talkooryhmän kanssa. Entisiä sotilaspoikia oli mukana yhteensä 5.

Veteraanien ja leskien avun tarve on kasvanut. Tämän on huomannut tiimin vetäjä, Veteraanipalkinnolla 2009 palkittu

Muuramen Sotaveteraanien puheenjohtaja Heikki Ahvenjärvi, entinen sotilaspoika, teki maalausurakasta osansa.

Juhani Martin. Avunpyyntöjä tulee jo lähikunnista. Kaikkiin tarpeisiin ei enää voida vastata jo pitkän matkankin vuoksi. Tässä porukassa työ ei tunnu työltä, vaan mukavalta yhdessäololta hyvässä kaveriporukassa, joten perustetaanpa tällaisia ryhmiä enemmänkin.

Teksti ja kuva: Kari Korhonen

Joulukortit 2010

1¹⁰ €/kpl

Lähetä lämmin joulutervehdys Suomen Sotaveteraaniliiton joulukorteilla

1. PUNATULKUT
Originaali: Maritta Wendelin
Painettu mattakartongille
113 x 170 mm

2. TALKOOT
Kuva: Jorma Jämsén
Hopeafolio
113 x 170 mm

3. Tervetuloa Jouluihin
Originaali: Jaana Aalto
113 x 170 mm

4. JOULU OVELLA
Lyhtykuva: Jorma Jämsén
Hopeafolio
113 x 170 mm

5. SININEN HETKI
Kuva: Jukka Nissinen
113 x 170 mm

KORTTIEN TOIVOTUSVAIHTOEHDOT:

A. Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
B. Hyvästä yhteistyöstä kiittäen toivotamme Rauhallista Joulua ja Menestyksellistä Uutta Vuotta
C. Ilman tekstiä

Kortteihin on mahdollista saada myös yrityksen tervehdys- ja logopainatus.

TIEDUSTELUT JA TILAUKSET:

Puh. (09) 6126 2014
helena.hornborg@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa
www.sotaveteraaniliitto.fi

ISÄNNÖINTI • HUOLTO • SIIVOUS JA KORJAUSPALVELUT

KAUKAJÄRVI-ISA
osuuskunta

Juvankatu 10, 33710 Tampere
www.kaukajarviok.fi

Pidämme huolta

MEILTÄ KAIKKI PAKKAAMISEEN

PAKKAUSTARVIKKEET

Kaikki pakkaustarvikkeet suoraan varastostamme. Saat tilauksesi rahtivapaasti; säästät pakkaus- ja varastointikustannuksissa.

Pakkausohman
Teerikukontie 10-12, 00700 Helsinki
Puh. 09-351 790, fax 09-345 2339,
www.pakkausohman.com

Liiton golf-kisat Kytäjällä

Liiton golf-kisat järjestettiin erityisen lämpimissä olosuhteissa nyt toista kertaa Kytäjällä Hyvinkäällä 5. elokuuta.

Kisaan osallistui 18 sotaveteraania ja yksi kannattajajäsen. Pelaajista vanhin oli täyttänyt 91 vuotta.

Uudenmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Heikki Talvela** toivotti pelaajat terve-

tulleeksi kisaamaan mestaruuksista. Kytjä-Golfin edustajan pidettyä kilpailupuhuttelun suoritettiin lipunnosto.

Lyöntipelin parhaana pelkittiin Tauno Palva tuloksella 93. Toiseksi tuli John Appelroth tuloksella 97, kolmanneksi Pentti Martonen tuloksella 98. Kisa oli tasaista. Seitsemännenkin tulos oli 102.

Pistebogey-kilpailun par-

haana palkittiin Tauno Palva tuloksella 35. Toisena Olavi Määttä 33, Kolmantena Pentti Martonen 32. Samaan tulokseen pääsivät myös Olli Nuotio ja Sulo Rantala.

Joukkuemestaruuden vei Helsingin seutu (Palva, Nuotio, Määttä) tuloksella 295, toiseksi tuli Lahti (Antikainen, Nie-

mi ja Heikinheimo) 326 ja kolmanneksi Kanta-Häme (Martonen, Rekonen ja Linna) 327.

Kiitos kilpailun hyvästä onnistumisesta Kytjä-Golf Oy:lle, joka oli luonut hyvät puitteet kisalle.

Golf-kisojen jatko selviää syksyn aikana. Kytjä toivotti golfaajat tervetulleeksi pelaa-

maan myös ensi vuonna. Liiton kisatoimikunta käsittelee syksyllä ensi vuoden kisojen järjestämistä. Pohdintaan tulee golfin osalta myös ehdotus kaikkien veteraanien yhteisistä golf-kisoista.

Markku Seppä

Sotaveteraaniliiton SM-golf Kytjä 2010 tulokset				
Varsinaiset jäsenet scr		Sulo Antikainen	28	
Tauno Palva	93	Jaakko Heikinheimo	28	
John Appelroth	97	Väinö Vepsäläinen	27	
Pentti Martonen	98	Erik Wallin	24	
Väinö Vepsäläinen	99	Matti Rekonen	22	
Olli Nuotio	100	Niilo Niemi	21	
Sulo Antikainen	102	Olavi Lösönen	19	
Olavi Määttä	102	Olavi Sulkanen	17	
Niilo Niemi	110	Pentti Ajanto	15	
Matti Rekonen	113	Kalevi Raatikainen	13	
Jaakko Heikinheimo	114			
Toivo Linna	116	Kannattajajäsenet		
Olavi Sulkanen	128	Aarno Aalto	28	
Pentti Ajanto	129			
		Joukkuekilpailu		
Varsinaiset jäsenet pistebogey		Helsingin seutu	295	
Tauno Palva	35	(Palva, Nuotio, Määttä)		
Olavi Määttä	33	Lahti	326	
Pentti Martonen	32	(Antikainen, Niemi,		
Olli Nuotio	32	Heikinheimo)		
Sulo Rantala	32	Kanta-Häme	327	
John Appelroth	31	(Martonen, Rekonen, Linna)		

Täyden palvelun autoliike.

TOYOTA

KUOPION

AUTO

KAUPPA.fi

Kallantie 11, puh (017) 364 2211, avoinna ark. 8-17, la 10-14.

KUN HALUAT HYVÄÄ
TILAUSAJOPALVELUA
SOITA

P. Tyllitän Linja Oy.

Hyljekuja 6, 02270 ESPOO
(09) 888 1269 tai 888 1312

Suomen Sotaveteraaniliiton Keilamestaruuskilpailut 2010				
Tampere 22.04.2010				
Henkilökohtaiset tulokset				
Miehet		Tasoiutus	Tulos	Yhteensä
1. Tirkkonen Kauko	Suur-Savon Sotaveteraanipiiri	15	843	918
2. Pajunen Aarne	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	18	815	905
3. Javanainen Veikko	Satakunnan Sotaveteraanipiiri	15	822	897
4. Laitinen Tauno	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	15	793	868
5. Mikkonen Niilo	Helsingin Seudun Sotaveteraanit	15	790	865
6. Laasonen Yrjö	Satakunnan Sotaveteraanipiiri	12	797	857
7. Masanti Martti	Lahden Sotaveteraanipiiri	13	781	846
8. Leppilampi Veikko	Keski-Pohjanmaa	18	755	845
9. Kauhanen Olavi	Suur-Savon Sotaveteraanipiiri	16	763	843
10. Markio Leif	Helsingin Seudun Sotaveteraanit	14	772	842
11. Uskali Veikko	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	15	766	841
12. Syrjänen Risto	Lahden Sotaveteraanipiiri	15	43	818
13. Aaltonen Aarne	Suur-Savon Sotaveteraanipiiri	21	704	809
14. Eskonen Pekka	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	15	729	804
15. Raatikainen Kalevi	Suur-Savon Sotaveteraanipiiri	13	721	786
16. Suojanen Pentti	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	15	689	764
17. Jantunen Aarne	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	16	678	758
18. Aspholm Jouko	Keski-Pohjanmaa	15	621	696
19. Vierimaa Kalervo	Keski-Pohjanmaa	19	559	654
Naiset		Tasoiutus	Tulos	Yhteensä
1. Koivunen Saara	Tampere	15	444	519
2. Repo Meeri	Kerava	15	368	443
Kannatusjäsenet		Tasoiutus	Tulos	Yhteensä
1. Jokinen Eero	Suur-Savon Sotaveteraanipiiri	9	982	1027
2. Aho Kai	Lahden Sotaveteraanipiiri	9	931	976
3. Blomster Reino	Satakunnan Sotaveteraanipiiri	9	821	866
4. Miettinen Matti	Satakunnan Sotaveteraanipiiri	5	820	845
5. Mattila Maija	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	10	795	845
6. Kuuri Timo	Satakunnan Sotaveteraanipiiri	9	762	807
Joukkuekilpailu				
1. Tirkkonen Kauko	Suur-Savon Sotaveteraanipiiri	15	843	918
Jokinen Eero	Suur-Savon Sotaveteraanipiiri	9	982	1027
Raatikainen Kalevi	Suur-Savon Sotaveteraanipiiri	13	721	786
2. Syrjänen Risto	Lahden Sotaveteraanipiiri	15	743	818
Masanti Martti	Lahden Sotaveteraanipiiri	13	781	846
Aho Kai	Lahden Sotaveteraanipiiri	9	931	976
3. Javanainen Veikko	Satakunnan Sotaveteraanipiiri	15	822	897
Laasonen Yrjö	Satakunnan Sotaveteraanipiiri	12	797	857
Miettinen Matti	Satakunnan Sotaveteraanipiiri	5	820	845
4. Pajunen Aarne	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	18	815	905
Eskonen Pekka	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	15	729	804
Suojanen Pentti	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	15	689	764
5. Uskali Veikko	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	15	766	841
Mattila Maija	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	10	795	845
Jantunen Aarne	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	16	678	758
6. Aspholm Jouko	Keski-Pohjanmaa	15	621	696
Leppilampi Veikko	Keski-Pohjanmaa	18	755	845
Vierimaa Kalervo	Keski-Pohjanmaa	19	559	654
Uskali Veikko	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	15	766	841
Mattila Maija	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	10	784	834
Jantunen Aarne	Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri	16	678	758

Veteraanigolfin Canossan matka

Aseveljet Sarfvik Golfklubin terassilla 28.8.1997. Istumassa vasemmalta oikealle: Viljo Runosalon, Ilmari Ahonen, Osmo Ruotsalainen, Esa Auvinen, Vilho Tolvanen, Eero Auvinen ja Veikko Kontiainen. Seisomassa vasemmalta oikealle: Olli Kaila, Jorma Huhtanen, Jorma Somerjoki, Lauri Sutela, Jorma Järvi, Tapio Lehto ja Matti Nuuttila. Elossa ovat: Jorma Huhtanen ja Jorma Somerjoki sekä veteraaneista Lauri Sutela ja Vilho Tolvanen.

Kesällä 1997 rantasalmelaiset rintamamiehet tiesivät, että Annilan golfkentällä, muutaman kilometrin päässä Mikkelin kaupungin keskustasta, pelataan Suomen Sotaveteraaniliiton SM-kisa. He päättivät osallistua kisaan ja matkasivat kimpakyydillä kisapaikalle, jossa heidän osallistumisensa valitettavasti tyssäsi, koska kuulivat ”väärään” liittoon.

Rantasalmelaiset olivat Rintamamiesveteraanien Liiton (vuodesta 1999 Rintamaveteraaniliitto) Rantasalmen osaston jäseniä.

Rantasalmelaisten oli pakko nöyrytyä vahvemman edessä ja palata takaisin ruotuun. Tästä rantasalmelaisten Annilan matkasta alkoi veteraanigolfin Canossan matka. Sitä kesti 13 vuotta.

Kutsu Sarfvikiin

Tieto rantasalmelaisten ikävää kohtelusta kulkeutui Kirkkonummella vaikuttavan Sarfvik Golfklubin golfaaville veteraaneille. He päättivät toimia ja kutsuivat rantasalmelaiset aseveljensä vieraakseen. Kutsua noudatti seitsemän henkilöä: Ilmari Ahonen, Eero Auvinen, Esa Auvinen, Veikko Kontiainen, Viljo Runosalon, Osmo Ruotsalainen ja Vilho Tolvanen. He saapuivat 28.8.1997 pikkubussilla Sarfvikiin, jossa entinen puolustusvoimain komentaja kenraali Lauri Sutela oli vieraita vastassa neljän sarfvikiläisen veteraanin kanssa. He olivat: Jorma Järvi, Olli Kaila, Tapio Lehto ja Matti Nuuttila.

Tapaaminen oli välittömästi rento ja veljellinen. Juttu ja pallo lensivät. Asevelihuumori kukki. ”Sodassa ei jätetty vel-

jeä. Nyt pidetään huoli, että palloa ei jätetä. Hutiin lentäneet pallot etsitään yhdessä”, kenraali Sutela totesi.

Pelin jälkeen veteraanit nauttivat lounaan. Sen aikana syntyi ajatus saada aikaan golfkisa, jossa ei sotilasarvoja eikä liittojen jäsenkirjoja kysellä.

Meri-Teijossa tusina SM-kisoja

Sarfvikin Golfklubissa perustettiin toimikunta. Sen vetäjäksi ryhtyi puolustusvoimain entinen komentaja amiraali Jan Klenberg. Avukseen hän sai golfin monitoimimiehen ja entisen Suomen Golfliiton toiminnanjohtaja Jorma Huhtasen sekä Sarfvikista Jorma Somerjoen ja Hannu Tarmion.

Sarfvikiläisten ryhmä täydentyi Pekka Sinkkilällä, joka oli Meri-Teijon kenttäyhtiön toimitusjohtaja. Meri-Teijo Golfin puolelta on koko ajan aktiivisesti ollut mukana lentokapteeni Pentti Kaarlonen.

Somerjoen laajan henkilöverkoston kautta saatiin mukaan naisia. Ensin innostui tv-toimittaja Pirjo Laitila, Miss Suomi vuodelta 1971. Laitila vuorostaan värväsi hammaslääkäri Sirpa Vesasen ja kardiologi Ulla-Stina Salmisen. He vastasivat kenttä- ja lääkintähuollosta.

Puolustusvoimat hoiti muonituksen ja viihteen. Hernerokkaa, näkkileipää ja pannukakkuja oli riittävästi ja ne olivat hyviä. Sotaväen soittokunnat esiintyivät kuviomarsseillaan ja viihdyttivät tutuilla sävelmillään kisaosallistujia. Golfautoja lainattiin eri kentiltä. Meri-Teijo Golfin jäsenet olivat joukolla mukana.

Lionsit ja Suomen Punaisen Ristin ensiapuryhmän jä-

senet kantoivat oman kortensa yhteiseen yritykseen. Eritoten nuoret tunsivat nauttivansa sotiemme veteraanien seurasta, kun avustivat heitä pelaamisessa.

Talkoohengellä ja suurella sydämellä hoidettiin jo seuraavan vuoden heinäkuussa 1998 ensimmäinen Sotiemme veteraanien SM-kisa. Tusina täyttyi 15.7.2009, ja tämän kisan jälkeen toimikunta oli sitä mieltä, että SM-kisoja ei enää järjestetä virallisina Suomen Golfliiton kisakalenteriin kuuluvina kisoina, mutta muilta osin jatko jätettiin avoimeksi. Oli tosiasia, että lähes sadan osanottajajoukko oli vuosien saatossa huvennut jo puoleen.

Veteraanien golfpäivä Sarfvikissa

Sarfvik Golfklubissa katsottiin kummiuden velvoittavan tekemään vielä jotakin asian hyväksi. Se perusti uuden toimikunnan, johon tuli edustus sekä klubista että yhtiöstä. Toimitusjohtaja Rauno Pusan johdolla päätettiin toteuttaa 14.7.2010 Veteraanien golfpäivä, jonka viettoon kutsuttiin Meri-Teijossa kisailleet veteraanit ja kisajärjestelyissä olleita henkilöitä. Paikalle saapui runsaat 50 henkilöä. Ennen pelaamista nautittiin aamiaisen ja Varusmiessoittokunta Lahdesta viihdytti.

Toimitusjohtaja Pusa toivotti vieraat tervetulleiksi, ja amiraali Jan Klenberg piti lyhyen puheen.

Amiraali Klenberg mainitsi nimeltä kaksi henkilöä, jotka kolmetoista vuotta sitten 28.8.1997 olivat paikalla, mutta olivat nyt estyneet. He ovat kenraali Lauri Sutela ja Vilho Tolvanen Rantasalmelta. Toiset silloisista veteraaneista olivat saaneet kutsun viimeiseen iltahuutoon.

Kenraali Sutelaa odotettiin paikalle pitämään avauspuhe, mutta pari päivää ennen tilaisuutta hän valitettavasti joutui perumaan tulonsa. Viikkoja kestänyt painostava helle oli sen verran paha haitta, että 92-vuotias veteraani katsoi viisaaksi jäädä kotiin. Vuoden kuluttua tilanne voi olla toinen. Tolvasella oli este, koska hän on vaimonsa omaishoitaja eikä voi jättää vaimoaan kovinkaan pitkäksi aikaa yksikseen. Satunnaisesti Tolvanen on vielä pelannut kotikentällään.

Tervehdyspuheensa asiaosi-

ssa amiraali Klenberg kertasi Meri-Teijon SM-kisojen historiallisen kaaren, joka on johtanut tähän päivään. Oli palattu ikään kuin juurille.

Lopuksi amiraali toivotti hyviä pelejä ja liitti puheensa loppukevennykseksi kenraali Sutelan ”veljeä ei jätetä” sanonnasta kehittämän soveluksen ”kaverin palloa ei jätetä”. Tähän joku veteraani toikaisi: ”Eikä korttia”.

Veteraanien golfpäivän sää oli helteinen. Lämpömittari lähes 30 asteessa. Hellettä uhmaten 44 veteraania kiersi yhdeksän väylää. Vaikka käytettävissä olivat golfautot, suoritus oli sankarillinen. Sarfvikin juniorit ja merivoimien varusmiehet toimivat kenttäavustajina.

Miesten pistebogey-kisan voitti kotikentän Seppo Soratie ja naisista paras oli Lahden Golfin Hillevi Eerikäinen. Kakkosiksi ja kolmosiksi selviytyneetkin palkittiin.

Pelin jälkeen oli maittava lounas: hernekeittoa ja pannareita. Polyteknikkojen kuoron oktetti esiintyi. Tilaisuuden letkeää luonnetta kuvaa myös oktetin johtajan ilmoitus, että hänen tiedossaan ei ole toista kuoroa, jolla on golfjaos. Peliasuna heillä on teekkareiden

tupsulakki ja golfetikettiin soveltuva muu asu. Yllättävin ohjelmanumero oli, kun koko päivän emäntänä häärinyt Lotta-asuinen Laura Hietala esitti tunteikkaan runon taidokkaasti. Se herkisti kuulijat.

Turhaan emme taistelleet...

Tammer-Golfin veteraani Ville Paltia käytti Sotaveteraanien golfpäivän päätöspuheenvuoron. Hän kiitti onnistuneesta Sotaveteraanien golfpäivästä ja toivoi yhteisten tapaamisten jatkuvan.

Jos Laura Hietalan runoesitys oli odottamaton yllätys, sitä oli myös Paltian loppuhuipennus. Hän ilmoitti, että Suomen Sotaveteraaniliitto järjestää 5.8.2010 Kytäjän kaakkoiskentällä kisan ja sinne voivat kaikki halukkaat sotiemme veteraanit tulla pelaamaan. ”Turhaan emme kaksikymppisinä puolustaneet Suomea. ”Eläköön Suomi”, päätti Ville Paltia veteraanin puheenvuoronsa Sarfvikissa.

Rantasalmelaisista alkanut veteraanigolfin 13 vuotta kestänyt Canossan matka on päätynyt.

Matti Hara

Kisakortit jaossa 11.7.2007. Vasemmalta hammaslääkäri Sirpa Vesanen, Ilmari Ahonen Rantasalmelta, Miss Suomi 1971 Pirjo Laitila ja rantasalmelainen Vilho Tolvanen.

Amiraali ja kenraali. Amiraali Jan Klenberg ojentamassa vuosittain jaettavan kisamitalin kenraali Lauri Sutelalle 11.7.2007.

Veteranorganisationernas historia och vardagen idag

Det räckte inte ens ett halvt år efter kriget, när vinterkrigets kämpar organiserade sig. Finlands Vapenbrödraförbund grundades i Helsingfors den 4 augusti 1940, Krigsinvalidernas Brödraförbund två veckor senare den 18 augusti i Jyväskylä.

Efter påtryckning av de allierades kontrollkommission upplöstes Vapenbrödraförbundet genom statsrådets beslut den 25 januari 1945. Förbundet var då landets största medborgarorganisation med över 400 föreningar och ungefär 240 000 medlemmar. Beslutet att upplösa förbundet var ett hårt slag för veteranerna från kriget. Förbundet hade framförallt varit en social vårdorganisation. ”Det hade funnits oändligt mycket för de hela landet omfattande vapenbrödrasamfunden att ta itu med, alla de svårigheter, som de flera hundratusen män och kvinnor, hemkomna från kriget till sina fredstida värv och även deras anhöriga, råkat ut för”. Så skrev vår tidning i sin ledare för tio år sedan. Årets juni-nummer innehöll historikern Eino Ketolas skildring och bedömning av Vapenbrödraförbundets grundande och bevarandet av vapenbrödraandan som det finländska samhällets ideella urkraft.

Krigsinvalidernas Brödraförbunds sjuttioåriga målmedvetna och framgångsrika arbete till förmån för sina medlemmar har visat att organisationen har haft den inre kraft att övervinna svårigheter och kunnat gå framåt, som dess hedersordförande marskalk Mannerheim hade tillönskat den vid dess grundande. Finlands Krigsveteranförbund lyckönskar Brödraförbundet i anledning av dess jubileumsår och tillönskar den bästa framgång i dess fortsatta alltför krävande arbete. Brödraförbundets verksamhet och dess prestationer har givit impulser också åt andra veteransamfund. Ett exempel är bostadsreparationsrådgivningens utvidgning i medlet av 1990-talet att omfatta alla veteraner. Ett annat exempel på fastare samarbete mellan organisationerna är påbörjandet och utvecklandet av hemhjälpverksamheten.

* * *

Det ser ut som om de fyra veteranorganisationerna nu under den påbörjade höstsäsongen skulle få särskilt behov av samarbete. Delegationen för Finlands veteranförbund gjorde i början av året sin framställning om veteranernas förmåner i statsbudgeten för år 2011. Social- och hälsovårdsministeriets rådgivande delegation med tillhörande riksdagsledamöter ställde sig positivt till framsättningen. Finansministeriets framställning till statsrådsbehandlingen var en besvikelse för organisationerna. En angenäm nyhet från regeringens budgetria var naturligtvis det nya anslaget på 2.3 miljoner € för att hjälpa frontveteranerna att bo hemma. Uppenbart är dock att organisationerna igen en gång har anledning göra besök hos dem, som i sista hand fattar besluten, hos riksdagsledamöterna.

Särskilt svårt är det att förstå, att anslaget för rehabilitering har kunnat sänkas så våldsamt till 28 miljoner euro. 34 miljoner rehabiliteringsmedel för år 2010 hade ju redan från början visat sig vara otillräckliga. Därför ansåg organisationerna det ofrånkomligt att bevara anslaget på tidigare nivå.

Riksdagens I vicetalmän Seppo Kääriäinen konstaterade i statsmaktens hälsning till deltagarna på förbundsdagarna i Kuopio i juni: ”Det väsentliga är nu att fortsätta skötandet av veteranärendena enligt de riktlinjer, som Finlands Krigsveteranförbund, Frontveteranförbundet, Krigsinvalidernas Brödraförbund och Frontkvinnornas förbund har framlagt för Rådgivande delegationen för veteranärendena”. Det skulle vara önskvärt med en bred anslutning i Riksdagen till samma inställning, då detaljarbetet med regeringens budgetförslag vidtar.

Aarno Strömmer

Vi ska synliggöra oss

Förra ordföranden för Krigsveteranförbundet Aarno Lampi upprepade många gånger huru veteranorganisationen kommer att beträffande sin synlighet möta en helt annan situation då veteranerna inte längre är med och sköter ärendena och inte längre skapar bilden av veteranorganisationen. Aarno Lampi är borta och de som sköter veteranärendena har blivit allt yngre och yngre. Aarno Lampis budskap har visat sig vara riktigt.

Ännu på 1990-talet då krigsveteranerna själva skötte praktiskt taget alla uppdrag, var den bild man fick av organisationen klar. Budskapet, ärendena och organisationen gavs ett ansikte av veteranen, som själv varit i kriget. Han skötte sina vapenbröders ärenden, som var gemensamma för alla. Nu när veteranerna har överlämnat huvudparten av uppgifterna åt yngre krafter, är den som fungerar ofta en veteranson eller -dotter. Han eller hon tillhör veteranernas följande släktled och har förbundit sig att stöda arbetet, som utförs till förmån för veteranerna.

När en yngre valts kanske till ordförande för föreningen har han förstas samma ansvar och förpliktelser som

veteranordföranden hade haft. Erfarenheterna av de yngre ordförandena är nästan över lag positiva. De har på ett gott sätt omfattet den förhärskande andan i veteransamfunden och de har velat fortsätta i den andan. De yngre med sina dagsaktuella kontakter till samhället och dess beslutsfattare har givit utmärkt grund att planera och effektivt förverkliga lokala stödåtgärder till förmån för veteranerna.

I vår krets kommer det ännu länge att finnas krigsveteraner, till förmån för vilka vi yngre vill arbeta. Vi bör hela tiden ha i minnet det intryck vi efterlämnar. Många representations- och andra uppdrag är av den arten att det skulle vara motiverat att till uppgiften utse en veteran och inte en yngre föreningsmedlem. Vi förlorar ingenting genom att handla så, men vi kan skapa en bild av vår organisation, som visar att den livaktigt tar sig an veteranernas ärenden. Krigsveteranerna åtnjuter en odelad uppmärksamhet i hela vårt samhälle. Varför skulle vi inte ha dem med i vårt arbete så länge som möjligt.

Markku Seppä

Vi gratulerar

Nils-Börje Stormbom 85 år

Krigsveteranbrodern, medlemmen i Vasa Front- och Krigsveteraner rf, professor Nils-Börje Stormbom fyller 85 år den 26 september. Han är född i Vasa, varit sin hemstad trogen och njuter sina pensionsdagar i sin födelsestad.

Han skrev studentexamen 1945, studerade i Svenska Medborgarhögskolan 1945-1947 och avlade där socionomexamen. Han har företagit talrika studieresor till olika länder. Han slog sig in på tidningsmannabanan på Vasabladet, där han stannade till 1951, då han flyttade över till Hufvudstadsbladet som kulturredaktör och litteraturkritiker fram

till 1964. Samtidigt tjänade han fortfarande Vasabladet genom att fungera som denna tidnings kulturredaktör och Helsingfors-korrespondent. Stormbom flyttade över till Rundradion 1966 som chef för Rundradions långsiktplan. Under tiden 1971-1975 ser vi honom som generalsekreterare för Nordvisionen. Vidare hann han med att vara redaktör för Horisont 1954-1965 och chefredaktör för Nya Argus 1966-1974 och medlem av dess redaktion ända fram till 1980.

Nils-Börje Stormboms kapacitet har varit efterfrågad på många håll. Han har aktivt verkat i ledningen för Svenska Öst-

erbottens litteraturförening, i styrelsen för Finlands svenska författarförbund samt i Eino Leino-sällskapet och även i Väinö Linna - samfundet och i Finlands kritikerförbund. Han har även varit aktiv inom finlandssvensk teaterverksamhet.

Från år 1976 har Nils-Börje Stormbom verkat som fri författare och översättare. Bl.a. har han skrivit Historiken över Wasa Teater, en monografi över den stora patriot, Vasablads chefredaktör Edvin Sundqvist, en monografi över Väinö Linna och Väinö Linna Kirjailijan tie ja teokset. Hans översättningsarbeten är omfattande, till antalet betydligt över ett

hundra. De omfattar skönlitterära verk, lyrik, dramatik, memoarer mm. Som bevis på hög värdering av hans författarskap och översättningsarbete kan nämnas flere prisbelöningar, bl.a. av finska staten 1974, Sveriges författarförbund 1971 och 1979, Tammerfors stads litteraturpris 1964 och Eino Leinopriset 1977. 1978 förärades han professorstitel och även Pro Finlandia medaljen av Finlands Lejons Orden har hugnats honom.

Denna tidning har fått njuta av hans kunnande genom hans medlemsskap i redaktionsrådet under halvtannat decennium. Han har bidragit med artiklar

och översatt till svenska de ledande artiklarna och även andra inlagor.

I Vasa Krigsveterandistrikt har han författat distriktets 30-års historik och även deltagit i 40-års historiken samt även under en lång följd av år aktivt deltagit i arbetet med distriktets egen tidning.

Vårt förbund, Vasa-distriktet, Vasa-föreningen och denna tidning hyllar jubilarer med stor tacksamhet och broderligaste lyckönskningar.

Holger Strandberg

Tro som bär

Diktarprofessorn **Lars Huldén**, årgång 1926, skriver i sin nyaste diktsamling *Du och jag, vi båda* (2010, Schildts) om sommaren så här:
*Sommaren är inne på andra halvan redan.
Men så börjar ni blomma
och står så gula och granna över hela gården.
Vad är det ni heter? Fibblor? Var det så?
Minns ni inte vad ni heter? Har ni glömt det?
Nå, det gör ingenting bara ni blommor.
– Blomma länge!*

Finurliga ord av Huldén. Jag tycker nästan de passar in på er frontmannaveteraner. Ni har blommat länge, när medelåldern börjar närma sig 90 år! Och fast ni börjar ha en och annan krämpe, så minns ni kanske nog vad ni heter! I mitt herbarium från skoltiden i Vörå minns jag att jag åtminstone hade en fibbla: *Höstfibbla* kallades den visst och den blommade i augusti och långt in på hösten. Ni är, kära vänner, ena riktiga höstfibblor!

Livet är mycket gåtfullt. Vi har helt klart lärt oss mycket om hur livet har fått sin början, likaså om vad vi kan göra för att främja livet och hur livet kommer till sitt slut en gång. Allt eftersom vår kunskap och vårt kunnande tilltar, har vi anledning att på nytt och på nytt återvända till detta med livet som någonting gåtfullt. Det känns nästan som om det som blir kvar för oss är att konstatera: Liv är liv.

Men livet är ändå inte bara detta att foten ännu går att lyfta, blodet cirkulerar, lungorna fungerar och magen är i balans. Människan består också av ett psyke, anden, och själen. Till livets gåtor hör att vi frågar efter livets källa och Givare, Gud. Även den mest framgångsrika vetenskapen måste medge, att allt inte står i människans händer. Det finns områden i vår verklighet, som övergår vårt kunnande och vår fattningsförmåga. Sist och slutligen är livet en gåva, som ges oss. Ingen av oss har själv fattat beslut om att komma hit till världen. Kärleken, livets djupaste dimension, kommer inte till genom planering och via tidtabell. Kärleken ges som gåva. Gåva är också människans gemenskap med livets Givare, Skapare, Gud. Vi kan inte leda Honom i bevis, men vi kan tro på honom. Vi kan inte behärska Honom, men vi får stanna kvar hos Honom. Den gemenskapen ger oss välsignelse. Den är fruktbärande för det här livet och för evigheten. Över detta får vi känna glädje.

Jesus sade: *Bli kvar i mig, så blir jag kvar i er. Liksom grenen inte kan bära frukt av sig själv om den inte sitter kvar på vinstocken, kan inte heller ni göra det om ni inte är kvar i mig* (Joh. 15:4).

Lars Huldén har ännu i ovan nämnda diktsamling en dikt om tron:
*En vår för inte länge sedan
landade det svanar på min åker.
Det var många, det var hundratals
och alla så sjöng de.*

*Jag gick dit för att se på dem.
De flög runt mig på alla sidor,
och vingbenen slog mig nästan i huvudet.
Och ljudet var så starkt att jag knappt hölls på fötterna,
gammal som jag är.
Jag förstod vad de ville:
– Fäll ut vingarna, gubbe, och följ med oss åt norr!
Det lät så enkelt, det var nära att jag gjorde som de bad.
Men så hade jag inte riktigt tron.
Se, man måste tro för att kunna flyga.*

Herre, låt den tro bära oss nu – och en gång hem till Dig genom Jesus Kristus, vår Frälsare!
Amen.

Henry Byskata, prost

Hälften av veteranerna deltog i rehabiliteringen

I Statsrådets linjer för den årliga rehabiliteringen 2004-2007 utlovades bestämda målsättningar. Vi är långt ifrån dem. Av de veteraner som var berättigade till rehabilitering år 2009 fick endast 50,2 % delta.

Anstaltsrehabiliteringen minskar, dagrehabiliteringen ökar.

Enligt Statskontorets direktiv borde förhållandet mellan an-

staltsrehabilitering och öppen rehabilitering vara 50%-50%. Senaste år var anstaltsrehabiliteringen 40 % och öppen rehabiliteringen 60 %.

I anstaltsrehabiliteringen är 10-dygnsperioden alltför lång för den mest utnyttjade. Fyra veckors rehabilitering hade beviljats åt 46 veteraner; år 2008 var antalet 63. I anstaltsrehabilitering deltog 11 466 veteraner och i anstaltsrehabilitering tillsammans med maka/make

Statistik över rehabilitering av frontveteraner 2009			
Berättigade till rehabilitering	56 151		
Anslag för rehabilitering	36 771	393,03 euro	
I anstaltsrehabilitering deltog veteraner	11 466		
makor/makar	2 912		
I öppen rehabilitering deltog	14 408		
I dagrehabilitering deltog	2 316		
Av rehabiliteringsanslagen returnerades	362 878,06 euro		

deltog 2 912. I öppen rehabilitering deltog 14 408 veteraner och i dagrehabilitering 2 316 veteraner.

De kommunvisa anslagen och antalet till rehabilitering kommunvis berättigade veteraner finns på internet under adress www.sotaveteraaniliitto.fi

Små medel i retur

Från kommunerna returnerades ung. 1 % av anslagen. Större summor returnerades från Åland 73 805 euro, vilket utgör 34 % av anslaget, Hangö 7 159 och Joensuu 18 622 euro. Förvånansvärda är följande återbetalningar: Lempäälä 17 150 €, Väst-Åboland 29 429 € och samkommunen för Päijät-Häme social- och hälsovård 20 546 €.

Anni Grundström

Vasa Veterandistrikt socialrådgivare

Jag har utnärmts till ny socialrådgivare från och med den 1.7.2010.

Mitt namn är Gunne Lax och jag är 66 år gammal. Jag är fortfarande delvis kvar i arbetslivet eftersom jag är egen företagare och äger en disponentbyrå i Korsholm tillsammans med en annan dam.Under fritiden kommer jag att utföra socialrådgivarens arbete. Jag har alltid varit intresserad av föreningsverksamhet och jag började min bana på 1960-talet i byns ungdomsförening. Efter studierna har jag gått med i olika föreningar. Jag har varit verksam som ordförande, sekreterare och kassör. För närvarande är jag sekreterare i Korsholms Veteranförening, varför veteranarbetet inte är främmande för mej. Min avlidna make Arne Lax bad mig komma med i veteranföreningen, där han själv hann vara både ordförande och sekreterare.

Jag skall försöka hålla kommunerans och organisationernas information till veteranerna uppdaterad. J ag skall även försöka delta i föreningarnas styrelse- och årsmöten ifall jag blir ombedd att närvara. Jag kommer att arbeta hemifrån

där jag har tillgång till egen dator och kopieringsmaskin. Jag färdas med egen bil och jag skall försöka vara anträffbar alla dagar året om.

Jag önskar Er alla allt gott och skall försöka betjäna Er på bästa sätt.

Gunne Lax

Nornninnenvägen 26, 66540 Petsmo, Tfn: 0400 441 664 eller (06) 359 1628, Email: gunne.lax@netikka.fi

SHOPRIDER

OMATOIMISUUTTA
LIKKUMISEEN!

Tyylikäs SHOPRIDER® itsenäiseen ja turvalliseen liikkumiseen

Kysy tarjouksistamme!
SOITA 0400 461 358

TE-UL8W36

Upea sähköpyörätuoli, joka on suunniteltu vaativaan käyttöön. Ajomatka yhdellä akun latauksella 20 km. Matkanopeus 5 km/h
1900 €

TE-778S

Jokapäiväiseen asiointiin suunniteltu tyylikäs apukulkuneuvo. Ajomatka yhdellä akun latauksella 29 km. Matkanopeus 10 km/h
2450 €

TE-889SL

Turvallinen ja vakaa ajettava vaihtelevassakin maastossa. Ajomatka yhdellä akun latauksella 35 km. Matkanopeus 12 km/h
Hinnat sis. alv 22%. Toimitusmaksu 80,-
Kattava mallivalikoimamme osoitteessa:
www.apuajoneuvo.fi
Maahantuonti, myynti ja vuokraus:
Kuusiluoto Oy | Vähänummentie 1
04380 TUUSULA | harri@puro.net

www.aholatransport.fi

Hammas-, suu- ja leukasairauksien tutkimus- ja hoitokeskus Tullintorilla

Oletko kyllästynyt irtoaviin proteeseihin?
Jo kahdella keinojuurella löysät alaproteesit pysyviksi.
Kysy lisää implanttihoidoista!

- Nukutushammashoito - Pelkopotilaiden hoito - Yleishammashoito - Oikomishoito - Suuhygienistipalvelut - Hammaskiven poisto - Purentahäiriöiden hoito	- Protetiikka - Implantit - lensairaudet - Hammaskirurgia - Röntgentutkimukset - Valkaisuhoitot - Viisaudenhampaiden leikkaukset
---	--

(03) 3124 6600 www.tullinsuu.fi

Hammaneninkatu 2 B, 33100 Tampere tullinsuu@tullinsuu.com

Suklaanmakuinen

MOVICOL®

Chocolate

nykyaikainen lääke ummetuksen hoitoon

Tehokas ja hyvin siedetty

UUSI!

Movicol sisältää elimistölle tärkeitä elektrolyyttejä

Movicol säilyttää elimistön elektrolyytti- ja nestetasapainon

Apteekista ilman reseptiä.

Raskauden ja imetyksen aikana sekä alle 12-vuotiaille lääkärin määräyksen mukaan. Tutustu pakkausohjeeseen.

www.movicol.fi

Sabora Pharma Oy

UUTUUS!

POISTAA JA PEHMENTÄÄ KORVAVAHAA

VÄHENTÄÄ KORVAHUUHTELUN TARVETTA

Ainutlaatuinen spray

Apteekista

VAXOL®

Helppo ja luonnollinen

www.vaxol.fi

Sabora Pharma Oy

Kirjat

Suomen sotahistorialliselta seuralta vuoden 1918 tapahtumia koskeva teemanumero

Suomen Sotahistoriallinen Seura ja Sotamuseo julkaisevat tänä vuonna kaksi sotahistoriallista aikakauskirjaa. Ensimmäinen niistä, vuoden 1918 sotatapahtumiin keskittynyt kirja, ilmestyi keväällä. Toinen, perinteinen aikakauskirja, jossa on kerrottu artikkeleiden lisäksi myös seuran toiminnasta, ilmestyy loppuvuodesta.

Suomen Sotahistoriallinen Seura haluaa toiminnallaan edistää tieteellistä sotahistoriallista tutkimusta. Seura on perustettu vuonna 1944 ja se tekee myös merkittävää veteraaniperinnetyötä, koska talvi-, jatko- ja Lapin sota ovat laajuutensa ja läheisyytensä vuoksi keskeisiä sotahistoriallisia tutkimuskohteita.

Tällä kertaa julkaistu aikakauskirja nro 29 on siis teemanumero, joka keskittyy vapaus-/sisällissodan tapahtumiin. Aikakauskirjan toimituskunnan puheenjohtaja dosentti Touko Perko ja jäsen professori Ohto Manninen ovat otsikoineet kirjan esipuheen osuvasti "Punais-

ta, sinistä ja valkoista" ja näillä väreillähän voidaan vuoden 1918 tapahtumia hyvinkin luonnehtia.

Aikakauskirjan artikkelit perustuvat pääosin seuran vuonna 2008 Riihimäellä järjestämän seminaarin esitelmiin. Tuossa seminaarissa esiintyneet tutkijat ovat kirjoittaneet esitelmiinsä perustuvat artikkelit ja varustaneet ne lähdeviitteillä.

Vuoden 1918 sodan tapahtumat ovat tietysti 90 vuoden aikana tulleet ainakin pääosin selvitetyiksi, mutta mielenkiintoisia aiheeseen liittyviä tutkimuskohteita on yhä löytynyt - niin punaisesta kuin valkoisestakin näkökulmasta. Punakaartiin joutumisen sattumanvaraisuutta kuvaa esim. dos. Markku Salomaan artikkeli Suomen viimeisestä punakaartilaisesta, vuoden 2009 1. päivänä 111-vuotiaana kuolleesta Aarne Arvosesta.

Varsin sekava ja ristiriitojen repimä oli taas Uudenkaupungin monisatapaisen suojeluskunnan vetäytyminen helmikuussa 1918 Ahvenanmaalle.

Erikoiseksi tapauksen tekee vielä se, että tämä joukko ei jäänyt miehittämään Ahvenanmaata, vaan palasi joukon johtajan kapteeni Johan Fabritiuksen Ruotsin hallituksen edustajan kanssa tekemän sopimuksen nojalla Haaparannan kautta takaisin Satakunnan rintamalle. Siellä se osallistui sitten moniin taisteluihin ja menetti vahvuudestaan yli 100 miestä kaatuneina ja haavoittuneina. Filosofian maisteri Hannu Romppainen kuvaa värikkäästi tämän joukon vaiheita.

Vuoden 1918 tapahtumat ovat osa itsenäisen Suomen sotahistoriaa. Tuon katkeran kevään ja kesän läpikäyneistä miehistä ja heidän pojistaan hitsautui kuitenkin joukko, joka talvela 1939-40 puolusti 105 päivää kunniakkaasti ja uhrautuvasti isänmaataan.

Aikakauskirjaa on saatavissa helsinkiläisen Tiedekirjan kirja-kaupasta.

Esko Vuorisjärvi

Löytyykö joltakin **Vilho Tahvanaisen kirjaa "Erikoistehtävä"**, jonka haluaisin ostaa? Kirjan kustantaja on Akateeminen kustannusliike Helsinki, 1971. Yhteydenotot: Olli Sirola, Vanhatie 26 B 8, 15240 Lahti, puh. (03) 787 5424.

Kyllä tästä selvittää

19-vuotias Armas Ilvo uskoi juoksuhaudassa joulukuussa 1939, että tästä selvittää. Tänä 90-vuotias Armas Ilvo on edelleen sitä mieltä, että kaikesta selvittää, kun ollaan valmiit mihin tahansa ponnistuksiin.

Valkeakosken-Sääksmäen sotaveteraanien yhdistys päätti kolme vuotta sitten kerätä aineistoa kertomukseen Suomen ja suomalaisten vaiheista sadan vuoden ajalta ja julkaista se juhla-kirjanaan yhdistyksen täyttäessä 45 vuotta 2010. Kirjaa varten haastateltiin 94:ää henkilöä paitsi Valkeakoskella, myös muualla Pirkanmaalla ja Kantta-Hämeessä, ja saatujen vihjeiden mukaan laajemminkin eri puolilla maata. Yksi vihjeen perusteella löytynyt on simolainen

Armas Ilvo, jonka haastattelusta kirja sai nimenkin.

Keskeisen osan A4-kokoisesta 370-sivuisesta koviin kansiin sidotusta teoksesta muodostavat sotatapahtumat, mutta osansa ovat saaneet myös ajat ennen sotia ja veteraanivuodet. Kertomuksessa on olennaista henkilökohtaisuus, ajatukset ja kokemukset, ei niinkään yleistieto. Kuitenkin sitä on annettu niitä lukijoita varten, joille Suomen historia, varsinkin sotahistoria ei ole kovin tuttua. Teoksessa on 200 kuvaa ja 34 karttaa.

Kirjan kustantanut Valkeakosken-Sääksmäen Sotaveteraanit ry myy kirjaa julkistamispäivästä 2.10. alkaen 29 euron hintaan, ennakkotilattuna ennen sitä 25 eurolla. Tilaukset voi

lähettää osoitteeseen: Valkeakosken-Sääksmäen Sotaveteraanit ry, Tehtaankatu 5 A 1, 37600 Valkeakoski tai tekijälle ssatamo@dnainternet.net tai puhelimitse 050 531 4009. Postilähettyisiin lisätään toimituskulut.

Lippu ja kunnia

Sotilasperinteen Seura julkaisi tänä kesänä kirjan ”Lippu ja kunnia – Näkökulmia sotilasperiinteeseen II (320 sivua). Vuonna 2007 seura julkaisi 10-vuotispäivänsä johdosta ensimmäisen artikkelikokoelman ”Rumpu ja miekka – Näkökulmia sotilasperiinteeseen”. Kirjan artikkeleista useat käsittelevät nimenomaan lippuja ja niiden seremoniallista käyttöä merellä ja maalla.

Kirjan toimittaja Markus Anaja toteaa kirjoittajien kirjoitusten tarjoavan uusia näkökulmia. He ovat tehneet myös kuvavallinnat. Jokainen artikkeli on

itsenäinen, kirjoittajansa näköinen teos.

Teoksen eri luvuista on englanninkieliset lyhennelmänsä. Näin suomalaisen sotilasperiinteeseen voivat tutustua myös asiasta kiinnostuneet kansainväliset asiantuntijat.

Professori Juhani U.E. Lehtonen käsittelee aihetta Sotilasparaati näytelmänä: Paraati on nimenomaan ulkoilmanäytelmä, jossa on joukkokohtauksia ja näytelmämusiikkia, mutta myös puherooleja huolellisesti valittuine rooliasuineen. Majuri Marko Maaluodon aiheena on

vartioparaati ja muita sotilallisia seremonioita Helsingin varuskunnassa. Muita aiheita ovat muun muassa Valta ja uhri – valkoisten liput ja ryhmäidentiteetit 1918, Sotilashautausperinteiden vaikutus valkoisten sankarihautaukseen vapaussodassa, Tykinputket ja linnakkeet – rannikkotykkösten tunnusperiinteitä, Augustin Ehrensverd ja Pomerin sodan mitalit sekä Sodan 1941 – 1945 muistomitali. Lisäksi valokuvia ja piirroksuvia sekä värikuvaliite.

Mieleenpainuvimmat sotamuistot

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun teatteri-ilmaisun ohjaajiksi valmistuneet Annukka Valo ja Elina Salo ovat tallentaneet yli sadan sotavuosien 1939 – 1945 kokeneen ihmisen mieleenpainuvimmat muistot kertomuksellisella sadutusmenetelmällä. Kertojen tarinat kirjataan ylös sana- ja äännetarkasti käsin. 160 -sivuisen kirjan nimi on ”Mieleenpainuvimmat muistoni sotavuosilta 1939 – 1945”.

Pohjanmaan vivahderikkaalla puhetavalla ilmaistut tarinat vievät lukijan mitä erilaisimpiin

rintamasotilain palvelleiden henkilökohtaisesti kokemiin tapahtumiin pelkoineen ja kauhuineen. Rintamaveteraanien ja lottien ohella Annukka Valo on saduttanut myös sota-aikaisia lapsia kotirintamalla eläneitä miehiä ja naisia sekä evakointa. Elina Salo kertoo kuulemista tarinoiden itkettäneen, välillä taas naurattaneen. -Koen näiden henkilökohtaisten muistojen avulla oppineeni enemmän maamme historiasta kuin kouluajana, hän toteaa.

Menetelmällään Valo ja Salo

ovat kahden vuoden hankkeellaan rikastuttaneet sodan aikaista kulttuuriperinnettä sotarintamalla palvelleiden miesten ja naisten persoonallisilla tarinoilla.

Kirja on ostettavissa Kokkolan terveyskeskuksen kanttiinissa, T:mi Liisa Salo. Kirjan hinta on 15€. Kirjan voi myös ostaa suoraan Annukalta ja Elinalta osoitteista annukkavallo@gmail.com tai elinasalo.es@gmail.com

Sodan ja rakkauden dynamiikkaa

Huoltoviesti-lehden päätoimittaja Matti Höök on julkaissut kirjan ”Sodan ja rauhan sankari” Kai Neuvosesta. Helsingiläinen ”Kaikka” taisteli pääosan jatkosodastaan Rukajärven suunnassa JR 10 joukoissa. Höök on tutustunut hänen pataljoonansa sotapäiväkirjoihin ja SKS:n arkistossa Rukajärven

suunnan taistelijoitten haastatteluihin.

Tiivis Kaikan ja Nennen välisen kirjeenvaihdon sodan ja rakkauden tunnot ovat jatkuvasti läsnä toisiinsa limittyen.

Talvisodan aikana Kaikan palvelupaikkana oli 15.2.1940 lähtien Riihimäki, josta piakkoin siirto Erillinen Pataljoona 39:ään

ja kohti Kannaksen rintamaa. Seuraava etappi 23.3. oli siirto JR 43:een Lieksan suunnalle. Väli- rauhan aikana Neuvonen siirrettiin Erilliskomppania 1:een prikaatissa, joka muuttui JR 10:ksi. Valtakunnan raja ylitettiin 4.7.-41. Tuulivaaran kylässä miehiä kaatui yhdeksän. Kirja kertoo sotilaitten etenemisestä Repolaan,

Virtain kannakselle, josta taistelusta Kai sai myöhemmin Vapauden mitali 2:n urheudesta.

Omelian mottitaistelusta Kaikka selvisi naimalomansa takia. Kai ja Nenne vihittiin 14.8.1941. Sillä välin Omeliasa tuhottiin venäläisten 54 divisioonaan kuuluva JR 337 ja sitä tukenut tykkistö.

Rukajärven taisteluista Kaikka selvisi melko ehjänä saaden kerran sirpaleen otsaansa ja menettäen kuulon toisesta korvas- ta ammuksen räjähtäessä. Päätteeksi kerrotaan Neuvosen kotiutumisesta siviiliin, yrittäjäksi ja perhe-elämästä harrastukse- neen.

Helsingistä Bambilla Venezuelaan

Sastamalan Sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja, kapteeni Lauri Koskelta ilmestyi kuluvana vuotena dokumenttikertomus, ”Muistojen polku” M/S Bambin purjehduksesta Helsingistä Venezuelaan 24.8.1948 – 3.9.-49 La Guairaan Venezuelaan. Bambilla oli kutteritakila, pituus 16 metriä, leveys 4,2 m, syväys 1,8 m, köli valurautaa n. 8 tonnia ja

kokonaispaino 16 tonnia.

Sodan jälkeen Kosken ennakkoluulottomuus kuljetti hänet samanmielisten kanssa moneksi vuodeksi Venezuelaan, jossa hän vaimonsa kanssa eli myös avioliittonsa alkuvuodet. Nämä ajat liittyivät Suomen sodanjälkeisen ajan historiaan, joka johdatti kosketuksiin asekatkenta- miesten kanssa. Näiden kohtaa-

misten muistiin kirjaamisella on oma erityinen historiaamme liittyvä arvonsa, kirjoittaa Sastamalan Sotaveteraanit ry:n varapuheenjohtaja rovasti Timo Kökkö lukijalle osoitetussa kirjoituksessaan.

Muistojen polku -teos kattaa Lauri Kosken varhaislapsuuden 1923 – 32, lapsuuden harrastukse- neen, sota-ajan rintamapalve-

luksineen, Lapin sodan, lähdön maailmalle 1945 – 1949, vaimon, työn ja elämän vakiintumisen Vammalassa, eläkkeelle sopeutumisen ja veteraanityön. Teos on monipuolisesti kuvitettu. Venezuelan erityispiirteet kuvastuvat suomalaisille hyvin sekä sanoin että kuvin.

Kirjan hinta on 25 euroa + lähetyskulut 5 €. Tilattavissa Lau-

ri Koskelta puh. (03) 514 2100 tai verkko-osoitteesta lauri.koski@kopteri.net tai yhdistyksen sihteeriltä Hannu Toivoselta puh. (03) 513 5320 tai osoitteesta hannu.toivonen@kopteri.net.

Markku Rämö

VIRTSANKARKAILUUN

pestävät ja kertakäyttöiset alushousut

SLIP SICLA lievään virtsankarkailuun

- 100% puuvillaa
- haaraosa hengittävää erikoiskangasta
- muita suoja ei tarvita, käytetään kuten tavallisia alushousuja

STRONG runsaaseen virtsankarkailuun

- 100% puuvillaa
- haaraosassa tasku erilliselle imevälle suojalle
- huomaamaton ja helpokäyttöinen

Meiltä saat myös:

- täydellinen valikoima TENAN virtsankarkailutuotteita
- vuodesuojia sekä pestäviä että kertakäyttöisiä
- virtsapullot ja alusastiat
- kysy myös muita apuvälineitä esim. kävelykepit, suihkutuolit, rollaattorit

Lisää tuotteita: www.linctus.fi

TIEDUSTELUT JA TILAUKSET:
Linctus Oy, p. 03-6125 355

Turuntie 4-6, 13130 Hämeenlinna
fax 03-6125 353

Sata-Kuulo Oy Pori	Huoltopalvelu J.Holmberg Oy Porvoo	Kuninkaantien Liikenne Oy perinteitä kunnioittaen www.kininkaan.fi
70 vuotta palvelua Kelloseppäliike Naamanka Ky Jukolantie 2, 93100 PUDASJÄRVI Puh. (08) 822 084		Metsäkoneyhtymä M&M Kolin Ay Pyhtää
Pyhäjoen Rakennus Oy Pyhäjoki	Koneyhtymä Makkonen Alpo ja Aaro Pyhäntä	Habilux Oy Raisio
Jorma Pylkkänen Oy Rantasalmi	R-Sarkon Oy Rauma	Liikenteenharjoittaja Pasi Ranta Rauma
Rauma Cata Oy Rauma www.raumacata.fi	Kaivinkonetyöt A. Ollikkala Renko	Asianajotoimisto Laki-Forum Oy Rovaniemi
Kuljetus HJK Oy Rusko	Maansiirto Ku-Ru Ky Saarijärvi	Sallan aluelämpö Oy Salla
RJL-Kiinteistöpalvelu Salo	Salon Pyörä ja Mopo Salo	Valhojan Maansiirto Oy Salo www.valhojanmaansiirto.fi
Pensi Rescue Oy Sastamala	Metsäurakointi Kilpi Oy Savitaipale	Itä-Suomen maa- ja vesirakennus Oy Savonlinna
Kaivu ja Kuljetus Terävä Oy Savonlinna	Seinäjoen Kaatopaikkakoneet Oy Seinäjoki	Kuljetus V. Rytkönen Oy Siilinjärvi
Transjack Ky Siivikkala Tuontiautojen kuljetukset Euroopasta puh. 0400-636 522	Pajuniemi Oy Sipoo www.pajuniemi.fi	PVL-Trans Oy Ltd Sipoo
Louhintaliike Marjoniemi Oy Siuntio	Säkylän Metsätyö Säkylä	Louhintajopi Oy Söderkulla
Noormarkun Murske Oy Söörmarkku	A. Berglund Oy Tammisaari	Arkkitehtiruutu Oy Tampere
Ata Gears Oy Tampere	Honkoliini Professional Oy Tampere	Näsin Vesijohtoliike Oy Tampere
RAM-Rakennus Oy Tampere	Miscel Oy Tampere	Sapientium Oy Tampere
Autokorjaamo Voke Ky Tampere	TK Tili ja Laskenta Oy Tampere	Top-Osa Oy Tampere

HAMMASLÄÄKÄRIPALVELUJA SOTAVETERAANEILLE

HELSINKI

**Hammaslääkärit
ARTO & RIITTA SNÄLL**
Hämeentie 97-99 A, Hki 55, puh. **09-765 735**
Kiikkaistenkuja 1, 01800 Klaukkala, puh. **09-879 9003**

**Hammaslääkäriasema
Deltadent**
Hämeentie 29, 5 krs. Sörnaisten metroasema
00500 Helsinki, puh. **09-565 8850**

IISALMI

**Hammaslääkäri
Juha Sirviö**
Kirkkopuistonkatu 15 A, 74100 Iisalmi
puh. **017-825 002**

KOKKOLA

**Hammaslääkärikeskus
Kokkodent**
Rantakatu 16, 67100 Kokkola
puh. **06-831 5563**

KUOPIO

**Erikoishammasteknikko
Esa-Matti Koponen**
Puijonkatu 26 B 23, 3 krs., 70110 Kuopio
Puh. **017-261 3370**

LAHTI

**Hammas-Tiimi Oy
EHT Timo Vuori**
Rautatienkatu 21 B, 15100 Lahti
Puh. **03-752 7577**

PlusTerveys Siltapuisto
Aleksanterinkatu 25 a B,15140 Lahti
Puh. **03-877 377**
www.siltapuisto.com
siltapuisto@phnet.fi

LAPPEENRANTA

**LAPPEENRANNAN
HAMMASLÄÄKÄRIASEMA OY**

Mauno Oravainen

Tapio Piili

Aija Leinonen

Kaisa Aaltokallio

Roni Ronkainen

Pekka Ranta (leukakirurgia)

Toikankatu 4, 3 krs. (talossa hissi)

53100 Lappeenranta

(Kauppatorin vier./Pohjolan talo)

Ajanvaraus

puh. (05) 6255 100

LEPPÄVIRTA

**Erikoishammasteknikko
Soili Hyvönen**
Kievarinkatu 4, 79100 Leppävirta
Puh. **017-554 2350**

MIKKELI

**Mikkelin
Hammaslääkärikeskus**
Mikonkatu 3, 50100 Mikkeli, puh. **015-761 0100**

NURMIJÄRVI

Uudenmaan Hammaspalvelu
Keskustie 5, 01900 Nurmijärvi
Puh. **0207 411 420**

OULU

**Plus Terveys Oy
Erikoishammaslääkäri
Kalevi Mähönen**
Kirkkokatu 10, 2 krs., 90100 Oulu
Puh. **08 - 311 3845**

OULUN HAMMASLÄÄKÄRIKESKUS OY

Isokatu 32 B, 3 krs

90100 Oulu

Puh. **(08) 374 444**

Fax **(08) 377 096**

ROVANIEMI

**NAPAPIIRIN
HAMMASLÄÄKÄRIKESKUS**
Valtakatu 16, 96200 Rovaniemi
Puh. 016-333 1444, fax 016-333 1455
Hammaslääkäreiden yhteisvastaanotto, hammas- ja digitaalinen leukaröntgen sekä hammaslaboratorio
Särky- ja muut äkilliset tapaukset sopimuksen mukaan
Kelan SV-korvaukset veteraaneille suoraan

ROVANIEMI

Dentia Hammaslääkärit
Rovakatu 18, 96200 Rovaniemi
puh. **016-311 855** ja **016-344 656**

SALO

**SALON
HAMMASLÄÄKÄRIPALVELU OY**
Vilhonkatu 11-13, II-kerros, 24240 Salo
puh. **02-733 2211**

**Salon
Hammaslääkärikeskus Oy**
Turuntie 8 , 24100 Salo
Puh. **02-727 6600**

SAVONLINNA

**HAMMASHOITOLA
WIISAUDENHAMMAS**

Kauppakeskus Kastelli

Olavinkatu 53 (2.krs), 57100 Savonlinna

Puh. **015-511 60**

Ukkoherrantie 15, 96100 Rovaniemi

Puh. **016-334 0400**

TAMPERE

**PIRKANMAAN
HAMMASLÄÄKÄRIASEMA**
Aleksis Kiven katu 10 E, 33210 Tampere

Marja Heinonen
puh. 03-212 3584
Hanna-Mari Kairtamo
puh. 03-214 7480

Anne Latvanne
puh. 03-212 3340
Sami Kangas
puh. 03-214 6396

**HAKEUDU HOITOON ENNEN KUIN
HAMPAASI IRTOAVAT!**
lensairauksien ja hampaiden tukikudossairauksien
erikoishoitoa ja ennaltaehkäisyä.
Myöskin muuta hammashoitoa
**Erikoishammaslääkäri HLT, FK
HILKKA HELOVUO**
Tullintorilla, Hammarenkinkatu 2 A, Tampere
Puh: (03) 212 7129

**Hammaslääkärikeskus
Koskident**
Koskikeskus 4 krs., Hatanpäänvaltatie 1
33100 Tampere
ajanvaraus puh. **03-3142 9900**

HAMMASLÄÄKÄRIPALVELUJA SOTAVETERAANEILLE

TAMPERE

**HAMMASLÄÄKÄRI
PÄIVI VIRTANEN**

Puh. 03-214 8648, e-mail. paivi.virtanen@gmail.com
Hämeenkatu 14 C, 3. krs, Tampere

TURKU

**Hyvältä
tuntuva
hymy**

Puutarhakatu 12, 4 krs.
20100 Turku
Puh. 02-2333 222

VAASA

**AJAN HAMMAS
TIDENS TAND**

Hietasaarenkatu 24, Sandögatan 24
65100 VAASA-VASA
Puh. 06-320 2700

TURKU

Reijo Kari
kliinisen hammashoidon
erikoislääkäri

Ajanvaraus klo 11-12 ja 16-17

hammaskari oy

Hämeenkatu 16 A 1, TURKU, puh. (02) 231 1710

Turun Hammaslääkärikeskus

Hämeenkatu 2, 20500 Turku
(esteetön kulku liikuntarajoitteisille)
Puh. 02-2333 778

Hammaspulssi

Humalistonkatu 11, 20100 Turku
Puh. 02-277 7000

VARKAUS

Varkauden Tekaripaja Oy Erikoishammasteknikko Keijo Pesonen

Kauppakatu 11, 78200 Varkaus
Puh. 017-552 8660

Erikoishammasteknikko valmistaa suoraan asiakkaille kokohammasproteesit ja huoltaa ne.
Erikoishammasteknikkoliiton jäsen on järjestäytynyt terveyspalvelujen tuottaja.
KELA korvaa hammashuollon kustannuksia Veteraaneille ja Miinanraivaajille edelleen.

Erikoishammasteknikkoliiton jäsenet palveluksessasi:

HAAPAVESI

EHT Vesa Kuusirati

Urheilutie 49, 86600 Haapavesi
puh. 08-451 075

KEMI

EHT Veli-Matti Heikkilä

Sairaalakatu 2 C, 94100 Kemi
Puh. 016-255 944 ja 040-529 7348

SUONENJOKI

EHT Harri Ikävalko Harrin Hammas

Asemakatu 11, 77600 Suonenjoki
Puh. 017-513 652

HELSINKI

EHT Merja Vesamäki

Helsinginkatu 9, 00500 Helsinki
puh. 09-716 151

LOIMAA

EHT Juha Nepponen

Väinämöisenkatu 6 B, 32200 Loimaa
puh. 02-762 2393

TURKU

EHT Jaakko Laine

Kauppiaskatu 10 C, 20100 Turku
puh. 02-233 6018

HÄMEENLINNA

EHT P. Kari-Koskinen

Linnanniemenkatu 8, 13100 Hämeenlinna
puh. 03-616 9777, GSM 0500-486 831

OULU

EHT Esa Ontero ja EHT Hannu Orell

Kirkkokatu 17 A 19, 90100 Oulu
Puh. 08-311 8252
vastaanotto myös Haukiputaalla sopimuksen mukaan

EHT Sakari Ansaharju

Yliopistonkatu 10 A 9, 20100 Turku
puh. 02-231 6055
myös kotikäyntejä

JÄMSÄ

EHT Terho Parikka

Koskentie 2, 42100 Jämsä
puh. 014-713 711

SODANKYLÄ

EHT Erkki Melamies

Jäämerentie 14, 99600 Sodankylä
puh. 016-612 280
gsm. 0400-396 662

VAASA

Alueen Hammas EHT Ilkka Garaisi

Kauppapuistikko 20 B, 65100 Vaasa
puh. 06-312 1233

VALKEAKOSKI

EHT Vesa Painilainen

Sääksmäentie 17-19 A, 37600 Valkeakoski
puh. 044-336 6207 ja 03-584 7044

Sanakilpa

Kesäkilpamme sana MUISTOMERKKI oli varsin ”antoisa”, kilpailijamme löysivät peräti 259 sanaa, jotka seuraavassa:

Erotus, esikko, eskimo, esto, etruski, etsikko, eukko, euro, (8)

Imuke, imuri, iris, isku, iskuri, ismi, itku, itse, (8)

Keiso, keitos, keko, kekri, keksi, kemisti, kemut, kero, kertos-
mus, kesti, kesto, ketku, keto, kierous, kierto, kiesit, kiire, kii-
su, kiito, kiitos, kimmoke, kimo, kioski, kiri, kiro, kirous, kirsi,
kirstu, kirsu, kisko, kiskuri, kisu, kitku, kitsi, koetus, koite, ko-
kemus, koksi, komero, komeus, kori, koriste, korkeus, korkitus,
korsi, korsu, korte, koru, koski, koste, kostuke, koti, krimi, kro-
mi, kuiri, kuiske, kuisti, kulo, kumi, kummi, kuore, kuori, kuo-
rike, kuosi, kure, kuri, kurki, kuski, kuti, kutri, (70)

Meikki, meisti, mekko, meri, merkki, mesi, metku, metri, metro, metso, metsuri, mikro, mies, mikki, mikro, mikseri, misu, moite, muisti, muistio, muisto, muki, muori, muoti, muro, murske, murto, museo, muste, mutsi. (30)

Oikeus, oikku, oire, okseri, orsi, osteri, otus, (7)

Reiki, reisi, reki, rekki, reksi, remmi, remu, resu, reti, retki, retku, riekko, riemu, riimu, riisto, riite, rike, riki, rikki, rikko, rikkomus, rikos, riksi, rimoitus, rimpi, rimsu, riski, risti, ristikko, risu, risukko, roiske, rokki, rommi, romu, rosti, roti, rotsi, rotu, rouste, ruis, ruiske, rukki, ruko, ruksi, ruoste, ruoti, ruotsi, rusko, ruso, rusokki, rusto, (52)

Seimi, seiti, seitikko, sekki, seko, sekoitus, sekti, sektio, sekto-

ri, serkku, sermi, setri, sieto, siirto, sikuri, sirkku, sirote, siru,
sisu, sitko, smokki, soiro, sokeri, sokeus, sokki, sormi, sotku,
sotu, soturi, stukko, summeri, sumo, suomi, suorite, susi, suti,
sutki, (37)

Teikki, teismi, teko, temmi, teos, termi, termos, tietö, tikki, tikku, tikkuri, tiski, tisu, tisuri, toimi, toimisto, toimitus, tomu, tori, torkku, toru, tosi, trikki, trio, trukki, trusti, tuike, tuiske, tuke, tuki, tukki, tukko, tukos, tuomi, turismi, turkis, turkki, turmio, turo, turso, (40)

Uisko, ukki, ukko, uksi, ummikko, uros, usko (7).

Kaikkien osallistujien kesken arvoimme kolme ”Talvisodan 105 kunnian päivää” –kirjaa. Tällä kertaa onnetar suosi seuraavia kilpailijoita: **Vilho Teelmäki**, Jämsijärvi, **Elma Haapi-niemi**, Niemenkylä ja **Pentti A. Jokinen**, Kangasala, onnitte-lut voittajille!

Seuraava kilpailusanamme on ”PANSSARI”. Lähettäkää vastauksenne perjantaihin 1.10. mennessä kirjeessä tai postikortilla: PL 600, 00521 Helsinki, faksilla numeroon (09) 6126 2020 tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi.

Vastaukseen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjukuoreen lisäksi ”SANAKILPA”. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme liiton tunnuksella varustettua kylpypyyhettä.

Virkistä muistiasi

1. Sokea näki jäniksen, rampa otti sen kiinni ja alaston pisti taskuunsa, mikä se on?
2. Mikä otetaan valitsematta?
3. Mikä on kaikista vanhin maailmassa?
4. Mitä kaikki yhtä aikaa tekevät?
5. Mies musta, nenä nykerä, pantu vuoren vartiaksi, rahakirstun paimeneksi?
6. Herrain herkkue, kuningasten ruoka, ei syö siat, eikä koske koirat?

Vastaukset s. 55

Syyskuun ristikko

[illegible]

Fysioterapiapalveluja Sotaveteraaneille

ANJALANKOSKI

Myllykosken Lääkintävoimistelu Ky
Ravimiehentie 12, 46800 Anjalankoski
Puh. **05-325 5864**

ESPOO

Espoon Fysikaalinen Hoitolaitos Ky
Tapiolan Keskustorni 5 krs.
puh. **09-466 019**

FORSSA

Fysikaalinen Hoitolaitos Forssan Kuntouttamislaitos Oy
Pekolankatu 3, puh. **03-435 5651**

HAAPAJÄRVI

Haapajärven Lääkäritalo Oy / Fysiokolmio
Kauppakatu 9, puh. **08-763 575**

HEINOLA

Heinolan Fysito Ky Aalto
Virtakatu 4, puh. **03-714 2041**

HELSINKI

Ikäihmisten, veteraanien ja dementoituneiden kuntoutus
Kotona ja hoivakodeissa

ESPOO, HELSINKI, VANTAA
Puh: **09-3922 302**
Kyläkirkontie 6–10 E, 00370 HELSINKI

Lauttasaaren Fysikaalinen Hoitolaitos
Raija Kaila
Pohjoiskaari 9 A, 00200 Helsinki
Puh. **09-6820 201**
- myös kotikäyntejä

Erikoisosaamistamme: Ikäihmisten, veteraanien ja muistisairaiden kuntoutusta.
Myös kodeissa ja hoito-laitoksissa.
Geriatrinen Fysioterapia

Pitäjänmäen Fysikaalinen Hoitolaitos
Henrikintie 5 D, Puh. **09-555 917**
Fysioterapeutit Anita Lagerqvist ja Raija Rajala
pitajanmaenfyshoit.com

Pukinmäen Fysiopalvelu Ky
Säterintie 3 00720 Helsinki
Puh. **09-345 1609**
www.pukinmaenfysiopalvelu.fi

HELSINKI

Fysioterapia Hannele Immonen
Fysioterapeutti Hannele Immonen ja
Susanna Tähtinen
- Myös akupunktio
Hollantilaisentie 9 A, 00330 Helsinki
puh. **09-485 806**

IMATRA

FysioNiska
Vuoksenniskantie 54, 55800 Imatra
puh. **05-433 3211**

JÄMSÄNKOSKI

Jämsänkosken Fysikaalinen Hoitolaitos Ky Aira Putkonen
Koivutie 3 C 19, 42300 Jämsänkoski
puh. **040-541 5091**

JÄRVENPÄÄ

Järvenpään Kuntohoito
Kansakoulunkatu 32 B 1
puh/fax **09-291 7177**
www.jarvenpaankuntohoito.fi

KAJAANI

Teppanan Fysikaalinen Hoitolaitos
Rekitie 1, 87250 Kajaani
Puh. **0440-629 290**

KANGASALA

Kangasalan Lääkintävoimistelu Ky
Torikatu 1, 36200 Kangasala
Puh. **03-377 0297**

KOKEMÄKI

Fysikaalinen Hoitolaitos Huhtala-Palmu
Tulkkilantie 27, 32800 Kokemäki
Puh. **02-546 1631**

KOUVOLA

Fysikaalinen Hoitolaitos Jukka Parikka Ky
Kouvolan Manuaalinen Terapia

Kauppalankatu 19, puh. **05-3122 381**, fax **05-375 3656**

Myllykosken Fysikaalinen Hoitolaitos
Seurantalo
Puh. **05325 5911**
Inkeröisten palvelukeskus
Valtatie 10, 46900 Inkeroinen
Puh. **05367 4916**

KUOPIO

Kotiin ja hoitokoteihin
*IKÄÄNTYVIEN FYSIOTERAPIA
*DEMENTOITUVIEN FYSIOTERAPIA
*VETERAANIKUNTOUTUS
Marja Korhonen, fysioterapeutti
044-5948477 * KUOPIO

KUUSANKOSKI

Fysikaalinen Hoitolaitos Kuusaan Kuntoutus
Fysioterapeutti Marjo Lakka
Valtakatu 53-55, 45700 Kuusankoski
puh. **05-379 2492**

LAHTI

Auron Lahden Fysteam Oy
Vapaudenkatu 23 B 2.kerros
15140 Lahti, Puh. **03- 8858600**
Avokuntoutus, kotikäynnit, päivä kuntoutus, ryhmät

LAPINLAHTI

Fysioterapiakeskus Tupuna
Juhani Ahontie 4, puh. **0207 981 451**

LEMPÄÄLÄ

Sääksjärven Fysio-Piste OMT-Fysioterapia
Asuntotie 10 A 7, 33880 Lempäälä
puh. **03-367 2662**

LIEKSA

Fysio-Leena Ky
Pielisentie 18, 81700 Lieksa
Puh. **013-526 607**

LOIMAA

Kanta-Loimaan Fysioterapia
Hirvikoskentie 221, Loimaa
puh. **02-762 7187**

LOVIISA

Fysioterapeutti Susanne Skogberg
Kuningattarenkatu 16, 07900 Loviisa
Puh. **019-533 753**

Fysioterapiapalveluja Sotaveteraaneille

MYRSKYLÄ

Fysikaalinen Hoitolaitos Hele-Fysio

Keskustie 12, puh. 019-677 0720

NASTOLA

Nastolan Fysikaalinen Hoitolaitos

Timpurintie 2, puh. 03-762 4888
- Veteraanien asialla jo yli 35 vuotta -

NIVALA

Nivalan Fysioterapia Oy

Fysioterapeutit: Esa Laakkonen, Jenny Hilonen,
Jenni Mäntylä, Pirjo Väättäjä ja Timo Kaltiainen
Toripiha 1, 85500 Nivala
Puh. 08-440 733, GSM 044-296 4042
www.nivalanfysioterapia.fi

Nivalan Fysikaalinen Hoitolaitos Oy

Urheilutie 1, 85500 Nivala
puh. 08-440 850

NURMIJÄRVI

Fysioterapia Kärkkäinen

Pratikankuja 4 B, puh. 09-250 9898

ORIPÄÄ

Oripään Fysioterapia

Mörkömäentie 3, 32500 Oripää
Puh. 02-766 1254

PALOKKA

Palokan Fysioterapia

Olavintie 1, puh. 014-677 777

PIELAVESI

Fysioterapiakeskus Tupuna

Toritie 2, puh. 020 981 450

RAAHE

Veteraanikuntoutusta,
Lääkintävoimistelua,
Hierontaa

Antinkankaantie 30, 92130 Raahen
puh. 08-220 444
Siikajoen sivupiste, puh. 044-522 0480

REISJÄRVI

Fysiokolmio

Anjalantie 9, puh. 08-776 770

RIIHIMÄKI

Riihimäen Fysioterapia Fysikaalinen hoitolaitos

OMT-FYSIOTERAPIA
Hämeenkatu 25-27 (Majakka)
11100 RIIHIMÄKI
Puh. (019) 736 663 GSM 050 585 0045

SIEVI

Sievin Fysikaalinen Hoitolaitos

Matinpolku 12, 85410 Sievi
puh. 08-480 348
www.sievinfysikaalinen.fi

TAMPERE

Tampereen Kuntouttamislaitos Oy

(Polioinvalidit ry)
- yli 50 vuotta palvelua -
myös kotikäyntejä
Kyttälänkatu 5 (katutaso), 33100 Tampere
puh. 03-3142 5800
www.tampereenkuntouttamislaitos.fi

TUUSNIEMI

Tuusniemen Kuntoutus Ky

Poikkitie 2, 71200 Tuusniemi
puh. 040-545 5788 ja 040-535 7544
www.tuusniemenkuntoutus.fi

VILPPULA

Vilppulan Fysio Oy

Kaarikatu 5, puh. 03-471 3288, 044-361 1052

YLÄNE

Koulutie 4, 21900 Yläne
Puh. 2563 875
www.liedonfysioterapia.fi

ÄÄNEKOSKI

Torikatu 5, 44100 Äänekoski
puh. 014-520 580
e-mail: fysiokanervo@co.inet.fi

DirektMedia
Helsinki

MEMAR

TECTIA

Gaea Oy Tampere	Kaivinkonetyöt Pauli Hautamäki Teuva	Tornion KaMa-Palvelut Ky Tornio
Sähkö-JoRe Oy Turenki www.sahko-jore.fi	Turun Kenttärakentajat Oy Turku	 www.turkuhalli.fi
Steman Turku	Suomen Takuurakentajat Oy Turku	Isännöinti-Saarto Oy Turku
Turun Varakonepalvelu Oy Turku	Turun Rakennusteline Oy Turku	PerkinElmer Finland Oy Turku
Putkityö Mänkärä Oy Turku	Järvenpään Rakennustaito Oy Tuusula	Kuljetus Kervinen Oy Tuusula
Parketti Juha Oy Tuusula		Louhintaurakointi Noopila Oy Tuusula
M. Uussaari Oy Uusikaupunki	Wapice Oy Vaasa	Vaasan Maalaustyö Reinisalo&Co Vaasa
Pohjanmaan Rakennuspalvelu PRP Oy Vaasa	Plan-Ark Oy Vaasa	Vaasan Aikuiskoulutuskeskus
Oy Leinolab Ab Vaasa	Maanrakennus&Purkutyö Vehanen Oy Vahto	SAV-INTER LTD OY Vantaa
LVI-Inset Oy Vantaa	Oy K. Juslin Ab Vantaa	SF Hissi Service Vantaa
Kuljetus Leo Koivulahti Oy Vantaa	Arokivi Oy Varkaus	J-PV Kuljetus Varkaus
Vihdin Konetyö Oy Vihti	Järviseudun Peruna Oy Vimpeli	Puhdistusliike R. Jokimäki Ky Voikkaa
Koneurakointi Kimmex Oy Yli-Ii	West-Tronic Oy Ylivieska	E. T. Listat Oy Ylivieska
Boxia Oy Ylöjärvi Puh.03-235 5500, www.boxia.fi	Rautalaaki Oy Ylöjärvi	Kuljetusliike Lasse Ruohonen Oy Ylöjärvi
Pajatyö Keskinen Oy Ylöjärvi	Suomen Säiliönpääty Oy Ylöjärvi	Oy Varax-Products Ab Ähtävä

Berner Oy

Helsinki

SOTAINVALIDI- JA VETERAANIKUNTOUTUSTA

laitos-, päivä- ja avokuntoutusta

Veteraanipolku 3, 13600 Hämeenlinna

Puh. 03-5706 100, fax 03-5706 119

www.ilveskoti.com

Ristikon ratkaisu

A	R	A	M	I	S		A	S	U	M	U	K	S	E	T						
L	A	M	A		E	T	N	A		U			A	U	L	A					
B	A	I	K	A	L		A	L	E	N			A	R	O	T					
A	K	N	E		E	K	S	T	R	A			P	U	K	U					
	K		A	P	E	A	T		O	K	S	A		U							
K	U	S	T	A	N	N	U	S	S	O	P	I	M	U	S						
U		A		S	I	K	S	I		R	O	S	I	T	A						
V	A	L	A	S		E		P	U	I	N	T	I		R						
A	V	O	L	A	V	A		A			T	A	N	T	A	T		E	M	M	I
T	I	N	A	T	A		K	U	L	M	A		U	U	N	I		L	U	U	T
	O		H	A	L	J	O	K	I		A		S	I	A	N	K	Ä	R	S	Ä
L	E	K	A		H	A	R	S	O		N	O	A	K		T	A	I	T	T	O
I	H	A	N		E	T	E	E	N		I	T	S	E	V	A	R	M	U	U	S
O	T	S	A		E	S	I	T	E		U	O	T	I		T	A	E	M	M	A
T	O	I	T	O	T	I	N		L	A	S	T	E	N	R	A	T	T	A	A	T

Virkistä muistiasi oikeat vastaukset:

1. Valhe
2. Viimeinen
3. Aika
4. Vanhenevat
5. Lukon avain
6. Suola

Kokoonnutaan

Raskas Psto 41:n veteraanit. Kokoonnumme veljestapaamiseemme vaimon tai seuralaisen kanssa, muistelemaan menneitä ja viettämään yhdessä 85-vuotissyntymäpäiviämme keskiviikkona 13.10. klo 12.00 ravintola Perhossa, Mechelininkatu 7, Helsinki. Huomioi uusi paikka! Ilmoittaudu ennakoon: Jaakko Kasurinen, (09) 854 7211 tai 040 725 0450, Esa Pirtinheimo, 041 548 6225.

* * * * *

Niinisalon RUK 48 (12.7. - 8.11.1940), kurssimme kokoon-tuu 70-vuotiskurssilounaalle (avec) Pääesikuntaan, Fabianinkatu 2, 00130 Helsinki maanantaina 8.11. klo 12.00. Isäntänä kummikurs-simme RUK 148 Nuijamiehet / kenraaliluutnantti Arto Rätty. Tumma puku, kunniamerkit. Ilmoittautumiset 1.11. mennessä: Pekka Jokela, puh 0400 315 647. Hyvät veljet, joukolla mukaan!

Julkaisija
Suomen Sotaveteraani liitto ry–Finlands
Krigsveteranförbund rf

Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen

Päätoimittaja Markku Seppä

Toimitus
Kellosilta 4 C
00520 Helsinki
puh. päätoimittaja (09) 6126 2012
sähköposti markku.seppa@sotaveteraani liitto.fi
tai toimitus@sotaveteraani liitto.fi
faksi (09) 6126 2020
internet www.sotaveteraani liitto.fi

Osoitteen muutokset
Sotaveteraani liiton jäsenet ilmoittavat osoitteen muutoksista omaan yhdistykseensä tai liittoon Riina Lillforsille,
PL 600
00521 Helsinki
puh. (09) 6126 2015
sähköposti riina.lillfors@sotaveteraani liitto.fi

Lehden tilaukset ja hinnat
Sotaveteraani liittoon kuulumattomat voivat tilata Sotaveteraani-lehden liiton toimistosta puh. (09) 6126 2015 /Riina Lillfors. Lehden vuosikerran hinta on 15 euroa.
Irttonumero maksaa 4 euroa.

Toimitusneuvosto
Puheenjohtaja Finn-Göran Wennström
Saramäentie 37 A 2
00670 Helsinki
puh. 040 593 0521
sähköposti wennstrom@saunalahti.fi
Jäsenet: Anni Grundström, Antti Henttonen, Olavi Karttunen,
Pirkko Kuorehjärvi, Göran Lindgren, Pertti Nieminen,
Markku Seppä, Aarno Strömmer, Eeva Tammi, Jyrki Vesikansa,
sihteeri Marja Riukka

Toimitus ei voi vastata pyytämättä lähetetystä aineistosta.

Ilmestyminen 2010
1/10: 17. helmikuuta, 2/10: 21. huhtikuuta,
3/10: 23. kesäkuuta, 4/10: 15. syyskuuta,
5/10: 27. lokakuuta, 6/10: 15. joulukuuta.

Ilmoitushinnat
1,60 euroa/pmm. Väri- ja määräpaikkailmoituksista sovitaan erikseen.

Lehti CD-levynä
Sotaveteraani-lehden pääsisältö on kuunneltavissa CD-levynä (ns. Daisy-äänite), jonka vuosikerran hinta on liiton jäsenille 8,50 euroa ja muille 17 euroa. Näkövammaisten Keskusliitto lainaa kuunteluun tarkoitettuja Daisy-soittimia. CD-levyjä voi tilata Sotaveteraani liiton myyntitoimistosta PL 600, 00521 Helsinki, puh. (09) 6126 2015, sähköposti riina.lillfors@sotaveteraani liitto.fi

Ilmoitusmyynti
Media-ammattilainen Adspace Oy
Mikkolantie 20
00640 Helsinki
puh. (09) 877 6136, 040 735 7531
faksi (09) 726 1306
Isto Valkeapää
puh. 040 735 7571

Taitto
Taittotalo PrintOne
Mekaanikonkatu 7
00880 Helsinki
puh. 050 320 8972
sähköposti minna.komppa@printone.fi

Painopaikka
Suomen Lehtiyhtymä Oy, Tuusula 2010
ISSN 0782-8543

Sotaveteraaniliiton myyntitoimisto palvelee

Käy talossa tai soita Helenalle puh. (09) 6126 2014. Toimisto on avoinna ma-pe klo 8.30–16.00

Sähköposti: helena.hornborg@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraaniliitto.fi

3 Sininen T-paita

Puuvillaa, varustettu veteraanitunnuksella.

Hinta 15 euroa

Liitto välittää paitatilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

1 Sotaveteraanimitali

Myös kannattajajäsenille.

Hinta 15 euroa.

2 Jäsenmerkki

Myös kannattajajäsenille.

10 euroa.

19 Säänkestävä kassi

Kotimaassa valmistettu, vahva, tummansininen kassi on varustettu kolmella taskulla ja kahdella vetoketjulla.

Mitat
15x35x30 cm.

Hinta 17 euroa

Liitto välittää kassitilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

4 Liiton standaari
Hinta 30 euroa

6 Suomen lippu
Hinta 25 euroa

33 Kaulaliina

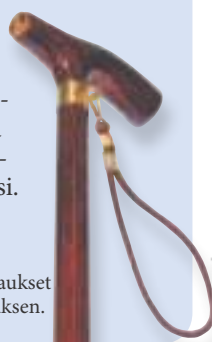
Laadukas, vuorillinen kaulaliina.

Hinta 22 euroa

29 Kävelykeppi

Jääpiikillä ja ranne- lenkillä varustettu kävelykeppi. Sotaveteraanien käsityönä valmistama. Tilatesasi ilmoita pituutesi.

Hinta 55 euroa

Liitto välittää kaulaliina ja keppien tilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

Liiton tunnuksin varustetut solmiot

15 Tummansininen, raidalliseen kuosiin kudottu malli.

16 Tummansininen solmio, jossa tunnuksen ylä- ja alapuolella punainen, sininen ja harmaa vinoraita.

Hinta 15 euroa

Saatavana myös kuminauhakiinnityksellä.

Liitto välittää solmiotilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

25 Veteraanivyö

Laadukas kotimainen kääntövyö, nahkaa väri musta/viininpunainen. Soljessa liiton tunnus.

Hinta 23 euroa

Liitto välittää veteraanivyötilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

26 Kynttilänjalka

Kultakeskuksen perinteinen malli vuodelta 1918. Korkeus 77 mm. Varustettu liiton tunnuksella. Hopeaa.

Hinta 125 euroa

Liitto välittää kynttilänjalkatilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

31 Yrjö Jylhä: Kiirastuli

Runokokoelma

Talvisodan runoutta vuodelta 1941. Kuvitettu.

Hinta 25 euroa.

35 Sotaveteraanikalenteri

Tärkeä tietopaketti.

Muovikantisena sininen.

Hinta 6 euroa

Nahkakantisena sinisenmusta.

Hinta 12 euroa

20 Henkselit

Kotimaiset, veteraanitunnuksella. Saatavana on viininpunaista, mustaa, harmaata ja tummansinistä.

Hinta 23 euroa

Liitto välittää henkselitilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

KÄYNTIOSOITE: Kellostila 4 C, Itä-Pasila. Raitiovaunu 7 B kulkee Kellostilan pysäkillä.

TILAUSKORTTI

Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600
00521 HELSINKI

Nimi (tekstinen):

.....

Lähiosoite:

.....

Postinumero ja -toimipaikka:

.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Täytä ja postita oheinen tilauskuponki tai tilaa puhelimitse